

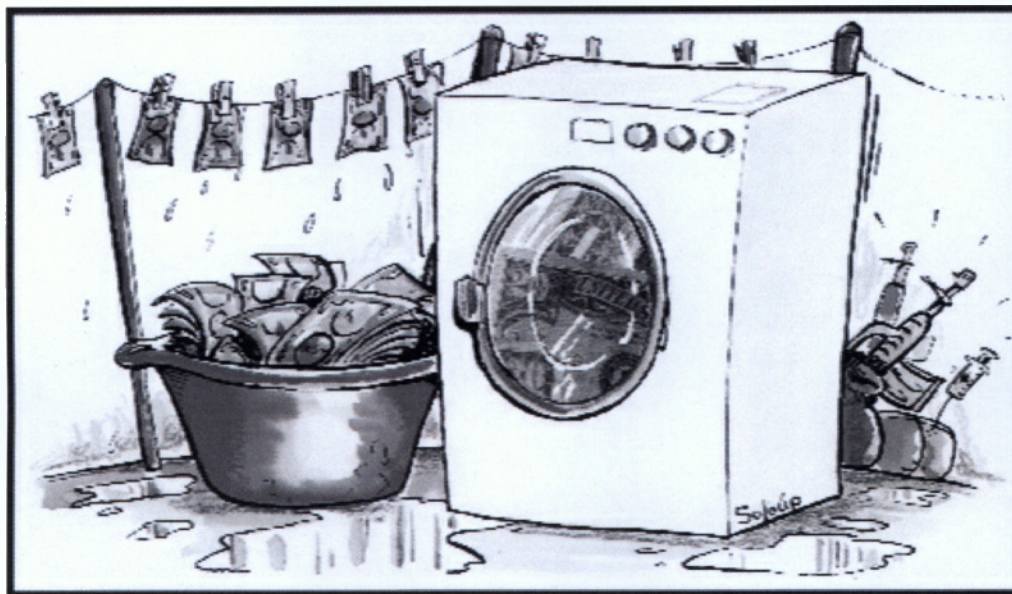

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ: ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

(2008029)

ΤΑΜΠΟΥΡΑΤΖΗ ΟΛΓΑ

(2007137)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΥΓΓΙΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΜΑΪΟΣ 2014

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όσους συνέβαλαν, με οποιονδήποτε τρόπο, στην επιτυχή εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας. Πρώτα από όλα, θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στον καθηγητή κ.Αλέξανδρο Λυγγίτσο, για την εμπιστοσύνη που μας έδειξε και την ανάθεση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Έπειτα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Καλαμάτας, για τις πολύτιμες γνώσεις που μας προσέφεραν όλα αυτά τα χρόνια.

Τέλος, ένα μεγάλο και εγκάρδιο ευχαριστώ αξίζουν οι οικογένειές μας, που μας στηρίζουν ηθικά και οικονομικά όλα αυτά τα χρόνια των σπουδών μας, δίνοντάς μας κουράγιο να συνεχίσουμε και να υπερπηδήσουμε κάθε εμπόδιο για να φτάσουμε στο στόχο μας.

Περιεγόμενα

Εισαγωγή (Σελ. 10-11)

- 1. Κεφάλαιο 1^ο → Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Σελ. 12-38)**
 - 1.1. Ξέπλυμα χρήματος
 - 1.2. Το οργανωμένο έγκλημα
 - 1.3. Διαφθορά
 - 1.4. Η σύνδεση νομιμοποίησης εσόδων με το οργανωμένο έγκλημα
 - 1.5. Άλλοι ορισμοί
 - 1.6. Η ομάδα των 20 πιο ανεπτυγμένων οικονομιών του κόσμου (G20)

- 2. Κεφάλαιο 2^ο → Φάσεις ξεπλύματος «βρώμικου» χρήματος και στατιστική (Σελ. 39- 77)**
 - 2.1. Φάσεις ξεπλύματος χρημάτων
 - 2.2. Μέθοδοι τοποθέτησης, συσσώρευσης και ολοκλήρωσης
 - 2.3. Στατιστικά στοιχεία γύρω από το οργανωμένο έγκλημα
 - 2.4. Ρωσία
 - 2.5. Εγκληματικότητα στην Κύπρο
 - 2.6. Στατιστικά στοιχεία για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα
 - 2.7. Χρηματοδότηση της τρομοκρατίας
 - 2.8. ΜΟ.Κ.Α.Σ. (Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης)

3. Κεφάλαιο 3^ο → Νομοθετική μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες (Σελ. 78-109)

3.1. Νομοθετικές ρυθμίσεις σε παγκόσμιο επίπεδο

3.2. Οι 40 Συστάσεις της FATF (Financial Action Task Force on money laundering)

3.3. Νομοθεσία σε ευρωπαϊκό επίπεδο

3.4. Η νομοθεσία των ΗΠΑ

3.5. Ελληνική Νομοθεσία

4. Κεφάλαιο 4^ο → Οι υποχρεώσεις και τα μέτρα των ελληνικών τραπεζών (Σελ. 110-132)

4.1. Επιτροπή τραπεζικών και πιστωτικών θεμάτων

4.2. Πράξη Διοικητή ΤτΕ 2577/9.3.2006

4.3. ΕΤΠΘ 281/5/17.03.2009

5. Κεφάλαιο 5^ο → Ποινικές και διοικητικές κυρώσεις (Σελ. 133-136)

5.1. Ποινικές κυρώσεις φυσικών προσώπων

5.2. Ευθύνη νομικών προσώπων

5.3. Διοικητικές κυρώσεις

6. Κεφάλαιο 6^ο → Σημαντικά σκάνδαλα (Σελ. 137-153)

6.1. Σκάνδαλα και περιπτώσεις εντός Ελλάδος

6.2. Σκάνδαλα και περιπτώσεις εκτός ελλαδικού χώρου

6.3. Η ειδικότερη περίπτωση της Ιταλίας

6.4. Ρωσία

6.5. Βαλκανικές χώρες

Παράρτημα (Σελ. 154)

Βιβλιογραφία (Σελ. 155- 157)

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Επίσης, ασχολείται με την εξήγηση των εννοιών του ξεπλύματος χρήματος και της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές ενέργειες. Τέλος, στο κεφάλαιο 3 έχουμε το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας για την πάταξη των ενεργειών της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες ενέργειες.

Το οργανωμένο έγκλημα κυριαρχεί σε όλα τα κράτη της Ευρώπης. Διαπιστώνεται, μέσα από στατιστικές μελέτες, ότι λόγω κρίσης σημειώθηκε ραγδαία αύξηση, ιδιαίτερα στους κλάδους του λαθρεμπορίου, των ναρκωτικών και της φοροδιαφυγής. Όλα αυτά είναι αποτέλεσμα των μέτρων λιτότητας που πήρε το κάθε κράτος, με σκοπό την σωτηρία του από την χρεωκοπία. Αυτά τα μέτρα περιελάμβαναν και τον περιορισμό των θέσεων εργασίας (άρα και αυτών της αστυνόμευσης), με αποτέλεσμα να μην μπορεί πλέον το κράτος να περιορίσει την έξαρση της εγκληματικότητας.

Το ελληνικό κράτος, παρόλο που περιόρισε σημαντικά τις θέσεις εργασίας και η ανεργία εκτοξεύτηκε στο 30% του πληθυσμού, θέσπισε 2 νόμους, το 2005 και το 2008, ώστε να περιορίσει την νομιμοποίηση των εσόδων από τις παράνομες εγκληματικές ενέργειες των παρανομούντων.

Όσοι είναι μπλεγμένοι σε τέτοιου είδους αξιόποινες ενέργειες, εισπράττουν πολλά δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Τα έσοδα αυτά, για να μην οδηγήσουν στις παράνομες πηγές τους, πρέπει να παρουσιασθούν ως νόμιμα. Για να γίνει αυτή η «μεταμόρφωση», υπάρχουν κάποιες φάσεις που αναλύονται μέσα στην εργασία. Με τους παραπάνω νόμους, το ελληνικό

κράτος προσπαθεί να εντοπίσει που διοχετεύεται το πολύ χρήμα και διενεργεί ενέργειες, μέσω ειδικών επιτροπών σε συνεργασία με την εισαγγελία και την αστυνομία, ώστε να ανακαλυφθεί αν προκύπτει από παρανομίες ή όχι.

Τέλος, μέσω συγκριτικών διαδικασιών θα δούμε κατά πόσο μοιάζουν τα ποσοστά εγκληματικότητας στα περισσότερα κράτη της Ευρώπης, με τα ποσοστά που κατέχει η Ελλάδα. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η ελληνική αστυνομία διατηρεί γραφείο που καταγράφει τα πάντα γύρω από τις συλλήψεις, τα εγκλήματα-κακουργήματα και τους παρανομούντες συλληφθέντες και παρουσιάζει με μορφή στατιστικών πινάκων και διαγραμμάτων τις εξελίξεις, αναλύοντας αυτές.

Summary

The aim of this work is to present the organized crime in Greece and in Europe. Also deals with the explanation of the concepts of money laundering and money laundering of proceeds from criminal activities. Finally, in section 3 we have the legal framework in Greece for the fight against the measures of money laundering operations.

Organized crime is prevalent in all the countries of Europe. It is established through statistical studies that this crisis has been rapidly increasing particularly in the sectors of smuggling, drugs and fraud. All of this is as a result of austerity measures taken by each State in order to save from the bankruptcy. These measures included and the restriction of jobs (and therefore those of policing) with the result that it was no longer the state to limit the escalation of crime.

The Greek State although significantly reduced their jobs and unemployment has rocketed to 30% of the population has adopted 2 laws in 2005 and 2008 in order to limit the laundering of money from the illegal criminal actions of offenders.

Those who are involved in such crime receive several billion euros per year. These revenues to non-lead to illegal sources should be presented as legitimate. For if this "transformation" there is some stages that are broken down into work. With the above laws the Greek state is trying to identify which passes the money and carry out operations through special committees in cooperation with the prosecution and the police in order to discover if it results from wrongdoing or not.

Finally, by means of comparative procedures we will see whether they resemble the crime rates in most of the member states of Europe with the percentages held by Greece. It is worth noting that the Greek police maintain office records everything around the arrests, war-crimes and the violators arrested and is in form of statistical tables and diagrams the developments by breaking them.

Εισαγωγή

Είναι γνωστό χαρακτηριστικό των σύγχρονων κοινωνιών η οργανωμένη εγκληματικότητα και μάλιστα σε αρκετά μεγάλο ποσοστό. Τα έσοδα των δραστηριοτήτων της αποτελούν πρόβλημα, καθώς πρέπει να βρεθεί τρόπος να μην συνδέονται με τις εκάστοτε εγκληματικές πράξεις που τα παράγουν. Η διαδικασία αυτή, λέγεται ξέπλυμα μαύρου χρήματος και γίνεται κυρίως μέσα από επενδύσεις. Εκτός του χρήματος, που είναι το βασικό μέσο των παράνομων συναλλαγών, ο όρος «νομιμοποίηση εσόδων» περιλαμβάνει και άλλα είδη περιουσιακών στοιχείων όπως ακίνητα, κοσμήματα, αυτοκίνητα, πλοία, αεροπλάνα, έργα τέχνης κ.ο.κ.

Όλο αυτό το χρήμα, μετακινείται και αποθηκεύεται μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων. Έχουν ανοιχτεί θυρίδες ή λογαριασμοί, τις περισσότερες φορές στο όνομα κάποιας εταιρείας φάντασμα και αποθηκεύονται, προσωρινά, υπέρογκα ποσά από παράνομες δραστηριότητες, μέχρι να αποφασιστεί που θα διοχετευθούν, ώστε να μη δημιουργηθεί πρόβλημα και καχυποψία της προέλευσής τους. Με αυτή την παρατήρηση, προκύπτει μεγάλο κενό μέσα στους ελέγχους που πραγματοποιούνται στις τράπεζες για τυχόν οικονομικά εγκλήματα και κατ' επέκταση και στο ίδιο το ποινικό δίκαιο.

Στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας, αναλύονται οι όροι «ξέπλυμα χρήματος» και «νομιμοποίηση εσόδων» εκτενέστερα. Τί είναι οργανωμένο έγκλημα και πως συνδέεται με τη παράνομη δραστηριότητα; Στο δεύτερο μέρος, θα δούμε με ποιους τρόπους γίνεται το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και τέλος, στο τρίτο μέρος γίνεται αναφορά στην ελληνική νομοθεσία και

στις προηγούμενες αλλά και τωρινές νομοθετικές ρυθμίσεις, ειδικότερα στον Ν. 3691/2008.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ξέπλυμα χρήματος, τράπεζες, τρομοκρατία, θεσμικό πλαίσιο

Keywords: Money laundering, banks, terrorism, institutional framework.

Κεφαλαίο 1ο: Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

1.1. Ο όρος «ξέπλυμα χρήματος»

Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όπως λέγεται επιστημονικά το «ξέπλυμα χρήματος», ρυθμίζεται πλέον από ξεχωριστό Νόμο, ενώ αρχικά αποτελούσε απλά ένα ακόμα άρθρο του ποινικού μας Κώδικα και δυστυχώς είναι συνέχεια στην επικαιρότητα.

Το ξέπλυμα χρήματος είναι η προσπάθεια κάποιων να αποσιωπήσουν την πηγή εσόδων τους που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες (πχ εμπόριο όπλων, αρχαιοτήτων, ναρκωτικών κλπ), με τελικό στόχο το πέρασμα τους στην υγιή οικονομία.¹

Ο ορισμός της «Προεδρικής Επιτροπής για το Οργανωμένο Έγκλημα» των Η.Π.Α. (President 's Commission on Organized Crime- 1986) αναφέρει ότι:

«ως νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες περιγράφεται η διαδικασία, μέσω της οποίας, αποκρύπτεται η ύπαρξη, η παράνομη πηγή ή η παράνομη χρήση εσόδων, τα οποία στη συνέχεια μεταμφιέζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε η προέλευσή τους να εμφανίζεται νόμιμη.»

¹ Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος: Πολιτική κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

Στην ελληνική νομοθεσία, ο όρος αναφέρεται για πρώτη φορά στο Νόμο 2145/1993 και μέσω της τροποποίησής του στο άρθρο 2 του Ν. 2331/95 καταλήγουμε ότι:

«νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες- με την έννοια της διάπραξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων- είναι το σύνολο των πράξεων ή των παραλείψεων, με τις οποίες αποκρύπτεται η πραγματική προέλευση και ο δικαιούχος των παράνομα αποκτούμενων περιουσιακών στοιχείων, με τρόπο ώστε, εμφανίζοντας ότι προέρχονται από νόμιμη οικονομική δραστηριότητα, να διατηρεί τον έλεγχο επ' αυτών»².

Η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Ιουνίου 1991, εμπεριέχει τους παράγοντες που συντελούν στη νομιμοποίηση εσόδων. Αυτοί οι παράγοντες είναι οι εξής:

- η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του ότι αποκτήθηκε από, ή συμμετείχε σε, παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την κάλυψη της παράνομης προέλευσής της, προκειμένου να ξεφύγει από τις έννομες συνέπειες των πράξεών του
- η απόκρυψη της αλήθειας όσον αφορά τη φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο στον οποίο αυτή βρίσκεται, εν γνώσει του ότι αποκτήθηκε από παράνομη δραστηριότητα ή από συμμετοχή σε παράνομη δραστηριότητα
- η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας, γνωρίζοντας ότι η περιουσία αποκτήθηκε από παράνομη δραστηριότητα ή συμμετοχή σε παράνομη δραστηριότητα
- η συμμετοχή σε μια από τις πράξεις που αναφέρουν τα προηγούμενα τρία σημεία, η σύσταση οργανώσεως για τη τέλεση της, η προσπάθεια

² άρθρο 2 §§ 1 & 3 & 2α Ν. 2331/1995

τέλεσης, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη τέλεση της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της εγκληματικής πράξης..

Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει ακόμη και όταν οι εγκληματικές πράξεις, από τις οποίες προέρχονται τα περιουσιακά στοιχεία, διαπράττονται σε άλλο οποιοδήποτε κράτος.

Με τον όρο «*εγκληματική δραστηριότητα*» εννοούμε τις αξιόποινες, εγκληματικές πράξεις, που σύμφωνα με το Νόμο 2331/95 είναι οι εξής:

- Διακίνηση, παραλαβή, κατοχή, παρασκευή, νοθεία, καλλιέργεια, διάδοση χρήσης, διάθεση χώρου για χρήση, πλαστογραφία ή νόθευση συνταγής για διακίνηση, διάθεση από γιατρό ή φαρμακοποιό ναρκωτικών
- Εισαγωγή, κατοχή, κατασκευή, μετασκευή, συναρμολόγηση, εμπορία, παράδοση, μεταφορά, παραλαβή, απόκρυψη ή αποδοχή με σκοπό τη διάθεση σε τρίτους όπλων, εκρηκτικών και γενικά πολεμικού υλικού
- Ληστεία
- Εκβιασμός
- Απαγωγή ζητώντας λύτρα για την απελευθέρωση του ατόμου
- Κλοπή
- Υπεξαίρεση
- Απάτη
- Αρχαιοκαπηλία
- Κλοπή φορτίου πλοίου αν το αντικείμενό του είναι ιδιαίτερης μεγάλης αξίας
- Εμπορία ή αγορά ανθρώπινων οργάνων

- Οικονομικά αδικήματα κατά του Δημοσίου ή νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα.
- Παραβιάσεις της νομοθεσίας για τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες.
- Μαστροπεία
- Παράνομος τζόγος
- Δωροδοκία για νόμιμες πράξεις.
- Δωροδοκία για παράνομες πράξεις.
- Δωροδοκία δικαστή.
- Τοκογλυφία
- Λαθρομετανάστευση
- Λαθρεμπορία πυρηνικών υλικών και λοιπών ραδιενεργών ουσιών.
- Σύσταση και συμμορία (συμφωνία ή ένωση με άλλο πρόσωπο για τη διάπραξη κακουργημάτων ή πλημμελημάτων)

1.2. Το οργανωμένο έγκλημα (ορισμός)³

Η INTERPOL υιοθέτησε τον ακόλουθο ορισμό:

«Οργανωμένο έγκλημα είναι κάθε επιχείρηση ή ομάδα ατόμων που εμπλέκεται σε διαρκή παράνομη δραστηριότητα, η οποία έχει ως πρωταρχικό σκοπό την απόκτηση κερδών, ανεξάρτητα από τα εθνικά σύνορα»⁴.

Στη Γερμανία διαμορφώθηκε αυτός ο ορισμός:

«Οργανωμένο έγκλημα είναι η βασιζόμενη, στην επιδίωξη κερδών και δύναμης, προσχεδιασμένη διάπραξη εγκληματικών πράξεων, από τις οποίες

³ Αστυν. Α' Εμμανουήλ Λυδάκη Τμηματάρχη στο Τμ. Διαχείρισης Πληροφοριών και Στρατηγικής

της Υποδ/νσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος/ΔΑΑ: Το οργανωμένο έγκλημα Έννοια, χαρακτηριστικά, αντιμετώπιση

⁴ με απόφασή της το 1998, στα πλαίσια του πρώτου συμποσίου για το οργανωμένο έγκλημα που έγινε στη Λυών της Γαλλίας

κάθε μία ή στο σύνολό τους είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας, εφόσον διαπράττονται από περισσότερους των δύο δραστών, οι οποίοι έχοντας καταλείψει μεταξύ τους τους σχετικούς εγκληματικούς ρόλους, συνεργάζονται προς διεκπεραίωση τους σχεδίου τους για μεγάλο ή αόριστο χρονικό διάστημα, είτε χρησιμοποιώντας επαγγελματικές ή επιχειρηματικές δομές, είτε εφαρμόζοντας βία ή άλλα κατάλληλα προς εκφοβισμό μέσα, είτε ενεργώντας μέσω επιρροών που ασκούν στην πολιτική, στα Μ.Μ.Ε, στη δημόσια διοίκηση, στη δικαιοσύνη ή στην οικονομία»⁵.

Η τεράστια αύξηση των κερδών του οργανωμένου εγκλήματος, οι νέες μέθοδοι που χρησιμοποιεί, ώστε να συνεχίζει να εισπράττει υπέρογκα ποσά, όπως επίσης και η παρουσία και συμμετοχή του στο καθημερινό οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό γίνεσθαι, ήταν οι κυριότεροι λόγοι που αποφασίστηκε να μελετηθεί και να αντιμετωπισθεί η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες⁶.

1.3. Διαφθορά⁷

Ηθική τάση της διαφθοράς. Από ηθικής σημασίας, νοείται η καταστροφή των αξιών, της τιμιότητας, της αρετής.

Οικονομική τάση της διαφθοράς. Όταν εμπλέκονται τα οικονομικά, τότε ως διαφθορά, νοείται η παρανομία και οι οικονομικές ατασθαλίες προς ιδιωτικό όφελος.

⁵ από εκπροσώπους της Αστυνομίας και της Δικαιοσύνης

⁶ Αστυν. Α΄ Εμμανουήλ Λυδάκη Τμηματάρχη στο Τμ. Διαχείρισης Πληροφοριών και Στρατηγικής της Υποδ/σης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος/ΔΑΑ: Το οργανωμένο έγκλημα Έννοια, χαρακτηριστικά, αντιμετώπιση

⁷ Svensson, J. (2005). "Eight Questions about Corruption." *Journal of Economic Perspectives*, 19(3): 19–42

Η διαφθορά ως φαινόμενο, αποτελεί μια σύνθεση αιτιακή και πολύπλευρη, διότι διέπεται από πολλές μορφές και λειτουργίες σε διαφορετικά πλαίσια. Έχει διαπιστωθεί, ότι ανθίζει μέσα στους κλάδους της πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής και ηθικής μας και είναι καθολική. Είναι χαρακτηριστικό διεθνές σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες στο δημόσιο και ιδιωτικό τους τομέα, καθώς επίσης και στις μη κερδοσκοπικές και φιλανθρωπικές οργανώσεις⁸.

Επίσης, κανείς δε θέλει να υπάρχει η διαφθορά διότι (Osborne, 2006):

- ζημιώνει την οικονομία των επιχειρήσεων και των χωρών (αυξάνει τις δαπάνες, περιορίζει τους φόρους, περικόπτει τις επενδύσεις και την εξωτερική βοήθεια, βλάπτει τους φτωχούς και κερδίζουν οι δωροδόκοι)
- βλάπτει την κοινωνική συνοχή (προκαλεί το θυμό, καταστρέφει την εμπιστοσύνη στις κυβερνήσεις, μεταξύ των συναδέλφων, στις οικογένειες, στην κοινωνία)
- Απειλεί την προσωπική εξασφάλιση και την εθνική ασφάλεια (υγεία, ασφάλεια, περιβαλλοντικοί κίνδυνοι, εγκληματίες, τρομοκράτες διαφεύγουν της δικαιοσύνης, το έγκλημα γίνεται εύκολο)

1.3.1. Τρόποι Διαφθοράς

- δωροδοκία
- εκβιασμός
- απάτη
- κατάχρηση
- νεποτισμός

⁸ http://www.unescap.org/drrpad/publication/journal_7_2/myint.pdf

1.3.1.1. Δωροδοκία, εκβιασμός

Δωροδοκία είναι το να δίνεις παρανόμως χρήματα ή άλλα είδη υψηλής αξίας. Ο τόπος εξόφλησης είτε προσφέρεται οικειοθελώς, είτε δίνεται, επειδή έτσι είθισται, σε παράγοντα ή υπάλληλο για να προβεί σε κατάχρηση.

Εκβιασμός είναι ο εξαναγκασμός κάποιου να μας δώσει παράνομα ένα μεγάλο χρηματικό ποσό ή άλλα είδη υψηλής αξίας. Στις περιπτώσεις υπηρεσιών και επιχειρήσεων, ο εκβιασμός γίνεται για να αποφευχθεί η αποκάλυψη του θανάσιμου μυστικού που θα ανοίξει τις πόρτες των φυλακών ή του ΣΔΟΕ.

1.3.1.2. Απάτη, κατάχρηση, νεποτισμός

Σε αυτές τις τρεις περιπτώσεις, αρκεί μόνο ένα πρόσωπο και ο σκοπός του εκτελείται πολύ γρήγορα.

- Απάτη: Η εγκληματική εξαπάτηση ή ψεύτικη αντιπροσώπευση για την απόκτηση ενός άδικου πλεονεκτήματος
- Κατάχρηση: Η παράνομη εκτροπή αγαθών για ιδίαν χρήση
- Νεποτισμός: Η ευνοϊκή μεταχείριση που απολαμβάνουν συγγενείς ή στενοί φίλοι από υψηλόβαθμα στελέχη (του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα)

1.3.2. Περιοχές Εμφάνισης της Διαφθοράς

1.3.2.1. Οικονομική και κοινωνική διαφθορά ή διαφθορά κοινωνικής ανταπόδοσης⁹

Η οικονομική διαφθορά, αφορά περιπτώσεις όπου παράνομα αποκτάται κάποιο σεβαστό οικονομικό όφελος.

Η κοινωνική διαφθορά ή διαφθορά κοινωνικής ανταπόδοσης, αναφέρεται σε μια χάρη ή μια διευκόλυνση ή ένα ρουσφέτι, όχι απαραίτητα παράνομο, όταν γίνεται σε ανταπόδοση ή με την προσδοκία της ανταπόδοσης. Συνήθως αφορά συγγενείς, φίλους, συντοπίτες ή ομοεθνείς ή κάποιες ομάδες όπου θα προκύψει ακόμα μεγαλύτερο όφελος με την ανταπόδοση.

1.3.3. Διάκριση ιδιωτικής, δημόσιας και διεθνούς διαφθοράς

Σε αυτή τη περίπτωση, θα μελετήσουμε τις εξής τρεις παρακάτω περιπτώσεις διαφθοράς:

- Ιδιωτική διαφθορά: διαφθορά ιδιώτη-προς-ιδιώτη
- Δημόσια διαφθορά: ιδιώτη-προς-δημόσιο λειτουργό και δημόσιο λειτουργό-προς-δημόσιο λειτουργό
- Διαφθορά στο διεθνές περιβάλλον: διεθνής-προς-διεθνή (διεθνείς οργανισμοί, πολυεθνικές), διεθνή-προς-εγχώρια (δημόσιο ή ιδιώτη)

⁹ Χατζηγάκη Σ.,(2008) «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα», Ολομέλεια της Βουλής για το Ν/Σ.

1.3.3.1. Η διαφθορά στον ιδιωτικό τομέα

Ορισμός: Στον ιδιωτικό τομέα, «διαφθορά λαμβάνει χώρα όταν ένας μάνατζερ ή ένας υπάλληλος, εξασκεί μια ορισμένη δύναμη ή μια επιρροή πάνω στην απόδοση μιας λειτουργίας, ενός στόχου ή ενός καθήκοντος, μέσα σε μια ιδιωτική οργάνωση ή μια εταιρία. Επειδή έχει μια διακριτική ευχέρεια, μπορεί να επιλέξει να ενεργήσει αντίθετα προς τα καθήκοντα και τις ευθύνες της θέσης ή της εργασίας του και τοιουτοτρόπως, άμεσα ή έμμεσα, να βλάψει την επιχείρηση ή οργάνωση προς όφελος του ιδίου ή ενός άλλου προσώπου, ή επιχείρησης ή οργάνωσης.»¹⁰

1.3.3.2. Η διαφθορά στο δημόσιο τομέα και στο διεθνές περιβάλλον

Ορισμός: «η χρήση της κρατικής εξουσίας για ιδιωτικό όφελος» και αναφέρεται «στο δημόσιο λειτουργό (διορισμένος ή εκλεγμένος) που χρησιμοποιεί την εξουσία του, αντιδεοντολογικά ή παράνομα, για να προωθήσει τα δικά του συμφέροντα».¹¹

➤ Τρόποι εμφάνισης της δημόσιας διαφθοράς:

1. κύρωση συμβολαίων
2. «μίζα» από αναπτυξιακά προγράμματα ή πολυεθνικές εταιρίες
3. ανταπόδοση για νομοθετική υποστήριξη
4. εκτροπή δημοσίων πόρων για ιδιωτική χρήση

¹⁰ Χατζηγάκη Σ.,(2008) «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα», Ολομέλεια της Βουλής για το Ν/Σ

¹¹ Χατζηγάκη Σ.,(2008) «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα», Ολομέλεια της Βουλής για το Ν/Σ

5. παράβλεψη παράνομων δραστηριοτήτων ή παρέμβαση στην απόδοση δικαιοσύνης
6. νεποτισμός
7. κλοπή
8. υπερτιμολόγηση
9. κατοχύρωση ανύπαρκτων έργων
10. «φούσκωμα» καταστάσεων μισθοδοσίας
11. απάτη κατά την αποτίμηση και την είσπραξη φόρων

➤ Πολιτική διαφθορά και διοικητική ή γραφειοκρατική διαφθορά.

Ως πολιτική διαφθορά νοείται ο επηρεασμός της πολιτικής διαδικασίας, όπου σχεδιάζονται και αποφασίζονται οι νόμοι, οι πολιτικές και οι κανονισμοί.

Ως γραφειοκρατική διαφθορά νοείται ο επηρεασμός των διαδικασιών εφαρμογής των νόμων και πολιτικών.

Διαφθορά υπάρχει και εντός των ορίων του δημοσίου τομέα, δηλαδή, μεταξύ των διαφόρων κλάδων εξουσίας της κυβέρνησης όπως η εκτελεστική, η νομοθετική, η δικαστική (υπουργός παρεμβαίνει στη δικαστική εξουσία για την μη δίωξη/αθώωση δημόσιου υπαλλήλου), μεταξύ πολιτικών και διοικητικών/γραφειοκρατικών θεσμών, όπως δημόσιες υπηρεσίες, τοπικές αρχές και ημικρατικοί οργανισμοί.

➤ Διεθνής – εγχώρια διαφθορά.

Ορισμός: Μέσα από την ανάπτυξη της παγκοσμιοποίησης, όλος ο διεθνής κόσμος είναι εκτεθειμένος στη διαφθορά (εμπορικές συμφωνίες χωρών + πολυεθνικές). Η εγχώρια εξάπλωσή της εξαρτάται από το πόσο ευάλωτοι ή επιρρεπείς είναι οι εσωτερικοί παράγοντες και ιδιαίτερα οι πολιτικοί και δημόσιοι λειτουργοί της χώρας. Χαρακτηριστικά είναι τα γεγονότα διαφθοράς στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια (Siemens, χρηματιστήριο, δημόσιο χρέος κλπ)

➤ Διεθνής-διεθνή διαφθορά

Ορισμός: Διαφθορά που εντοπίζεται μέσα στα όρια των διεθνών οργανισμών (πχ. το σκάνδαλο στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή για τον ορισμό της χώρας διεξαγωγής των αγώνων)

1.3.4. Πρωταθλήτρια στη διαφθορά η Ελλάδα

Περίπου 120 δισ. Ευρώ, σε ετήσια βάση, κοστίζει στην ΕΕ η διαφθορά σύμφωνα με έρευνα της Κομισιόν, σε όλα τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹²

Τα τρία τέταρτα των πολιτών της ΕΕ θεωρούν ότι η διαφθορά είναι διαδεδομένη στη χώρα τους, σύμφωνα με νέα έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, περιέγραψαν τη διαφθορά ως ένα εμπόδιο για την επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία,

¹² <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/761050>

όλες οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι η διαφθορά είναι εκτεταμένη, ενώ το φαινόμενο θεωρείται σπάνιο στην Δανία, την Φινλανδία και την Σουηδία.¹³

Οι χώρες στις οποίες οι ερωτηθέντες είναι πιο πιθανό να σκεφτούν ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη είναι η Ελλάδα(99 %), η Ιταλία (97 %), η Λιθουανία, η Ισπανία και η Τσεχική Δημοκρατία (95 % σε κάθε μία). Η Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ, Cecilia Malmstrom, δήλωσε ότι η διαφθορά διαβρώνει την εμπιστοσύνη στη δημοκρατία και αποστραγγίζει τους πόρους από τη νόμιμη οικονομία.¹⁴

Η Κομισιόν αναφέρει ότι είναι η πρώτη φορά που συνέταξε μια τέτοια έκθεση και επισημαίνει ότι οι εθνικές κυβερνήσεις και όχι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, έχουν την ευθύνη για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ. Σύμφωνα με τα ευρήματα στην Δανία, Φινλανδία, Λουξεμβούργο και Σουηδία, οι ερωτηθέντες σπανίως ανέφεραν ότι χρειάστηκε να δωροδοκήσουν (λιγότερο από το 1 % των περιπτώσεων) και ο αριθμός των ανθρώπων που πιστεύουν ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη (20 %, 29 %, 42% και 44% αντιστοίχως) είναι σημαντικά κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹⁵

Στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, μόνο 5 άτομα από 1.115 αναμένει ότι θα χρειαστεί να δωροδοκήσει (λιγότερο από 1%), δείχνοντας το καλύτερο αποτέλεσμα σε όλη την Ευρώπη. Ωστόσο, το 64% των Βρετανών ερωτηθέντων πιστεύουν πως η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη στη

13 [□] <http://gr.euronews.com/2014/02/03/diafthora-corruptio-ellada-kypros-cyprus-greece-eurovarometro/>

14 [□] http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

15 [□] http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

χώρα τους (μέσος όρος της ΕΕ είναι 74%). Σε χώρες όπως η Γερμανία, η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Εσθονία και η Γαλλία, ενώ περισσότερο από το ήμισυ των ερωτηθέντων λέει ότι η διαφθορά είναι ένα ευρέως διαδεδομένο φαινόμενο, ο πραγματικός αριθμός των ανθρώπων που αναγκάστηκαν να δωροδοκήσουν είναι χαμηλός (περίπου 2%).¹⁶

Σε ορισμένες χώρες, ένας σχετικά μεγάλος αριθμός ανθρώπων δήλωσαν ότι είχαν προσωπική εμπειρία με τη δωροδοκία, αλλά με σαφή επικέντρωση σε έναν περιορισμένο αριθμό κλάδων, συμπεριλαμβανομένης της Ουγγαρίας (13%), της Σλοβακίας (14%) και της Πολωνίας (15%). Σε αυτές τις χώρες, ο κλάδος της υγειονομικής περίθαλψης παρέχει το μεγαλύτερο μέρος των περιπτώσεων δωροδοκίας. Η διαφθορά, σε μια ευρύτερη έννοια, γίνεται αντιληπτή ως διαδεδομένη στις χώρες αυτές (82% στην Πολωνία, 89% στην Ουγγαρία και 90% στη Σλοβακία).¹⁷

Σε ορισμένες χώρες, όπως η Πορτογαλία, η Σλοβενία, η Ισπανία και η Ιταλία, η δωροδοκία φαίνεται σπάνια, αλλά η διαφθορά, με την ευρύτερη έννοια, είναι μια σοβαρή ανησυχία: ένας σχετικά μικρός αριθμός των ερωτηθέντων ισχυρίστηκαν ότι ζητήθηκε ή αναμένεται να δωροδοκήσει τους τελευταίους 12 μήνες.¹⁸

Όσον αφορά τις χώρες που υστερούν στο αποτέλεσμα, περιλαμβάνουν την Κροατία, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Λιθουανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα. Σε αυτές τις χώρες, μεταξύ 6% και 29% των

16 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

17 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

18 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

ερωτηθέντων ανέφερε ότι τους ζητήθηκε ή αναμένεται να δωροδοκήσει τους τελευταίους 12 μήνες, ενώ το 84% έως 99% πιστεύουν ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη στη χώρα τους. Η Κροατία και η Τσεχική Δημοκρατία φαίνεται να έχει μία κάπως πιο θετική εντύπωση, με ελαφρώς καλύτερα αποτελέσματα από ό, τι το υπόλοιπο των χωρών αυτών.¹⁹

Οι χώρες που δεν αναφέρονται παραπάνω (δηλαδή η Λετονία, η Μάλτα, η Ιρλανδία και η Κύπρος), δεν παρουσιάζουν τα αποτελέσματα που αποκλίνουν σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ. Το ένα τέταρτο των Ευρωπαίων (26%) θεωρούν ότι θίγονται προσωπικά από τη διαφθορά στην καθημερινή τους ζωή.²⁰

Οι άνθρωποι που έχουν προσωπικά επηρεαστεί περισσότερο από τη διαφθορά, βρίσκονται στην Ισπανία και την Ελλάδα(63 % η κάθε μία), στην Κύπρο και τη Ρουμανία (57 % η κάθε μία) και στην Κροατία(55%). Αυτοί που έχουν επηρεαστεί το λιγότερο, βρίσκονται στη Δανία(3%), τη Γαλλία και τη Γερμανία (6% η κάθε μία).²¹

Περίπου ένας στους 12 Ευρωπαίους(8%) δηλώνει ότι έχει βιώσει ή δει μια υπόθεση διαφθοράς τους τελευταίους 12 μήνες. Οι ερωτηθέντες έχουν βιώσει ή δει την περισσότερη διαφθορά στη Λιθουανία (25%), τη Σλοβακία (21%) και την Πολωνία (16%) και τη λιγότερη στη Φινλανδία και τη Δανία(3% η κάθε μία), τη Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο(4% η κάθε μία). Περίπου τα τρία τέταρτα των Ευρωπαίων(73%) δηλώνουν ότι η δωροδοκία

19 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

20 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

21 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

και η χρήση των διασυνδέσεων, είναι συχνά ο ευκολότερος τρόπος για την επίτευξη ορισμένων δημόσιων υπηρεσιών στη χώρα τους. Αυτή η πεποίθηση είναι πιο διαδεδομένη στην Ελλάδα (93%), την Κύπρο(92%), τη Σλοβακία και την Κροατία (89% στην κάθε μία).²²

Περίπου δύο στους τρεις Ευρωπαίους (67%) υποστηρίζουν ότι η χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων δεν είναι επαρκώς διαφανής και δεν ελέγχεται σωστά. Τα μεγαλύτερα ποσοστά βρίσκονται στην Ισπανία (87%), την Ελλάδα (86%) και την Τσεχική Δημοκρατία (81%), ενώ τα μικρότερα βρίσκονται στη Δανία (47%), το Ηνωμένο Βασίλειο (54%), τη Σουηδία (55%) και τη Φινλανδία (56%).²³

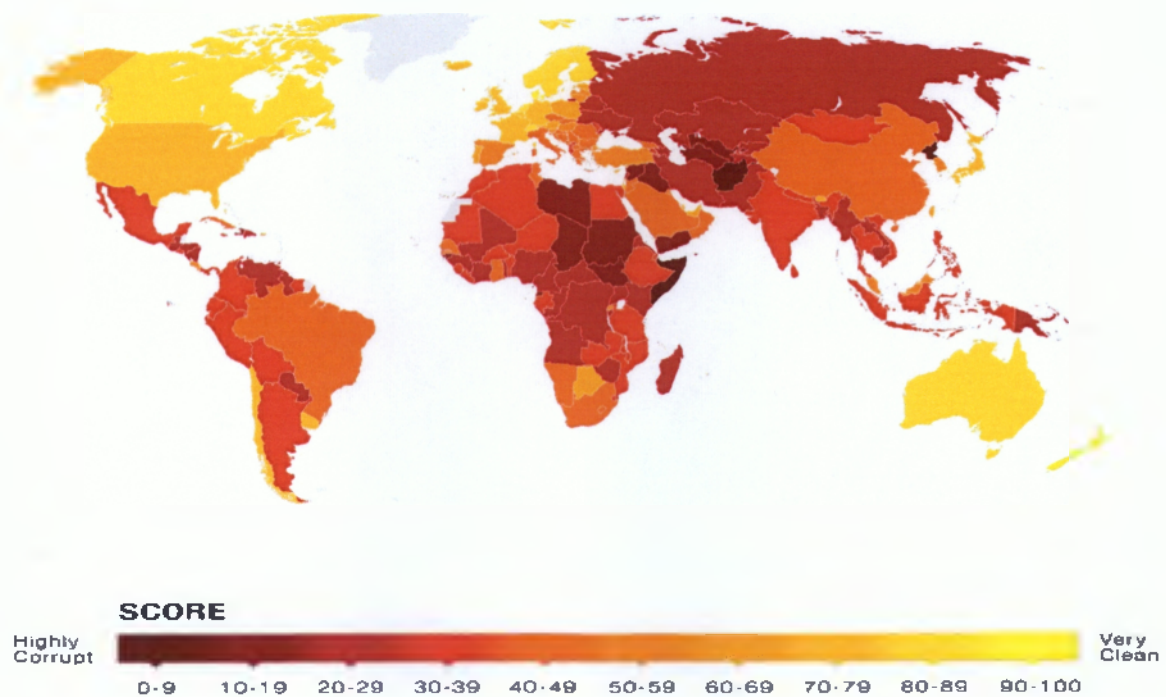
Ακριβώς κάτω από το ένα τέταρτο των Ευρωπαίων (23%), συμφωνούν ότι οι προσπάθειες της κυβέρνησης είναι αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση της διαφθοράς. Περίπου το ένα τέταρτο (26%) πιστεύουν ότι υπάρχουν αρκετά επιτυχείς διώξεις στη χώρα τους για να αποτρέψουν τη διαφθορά.²⁴

22 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

23 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

24 http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf

Εικόνα 1 και 2: ο χάρτης της διαφθοράς για το 2013 και η εξήγηση της μέτρησης

Πηγή: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2010

1.4. Η σύνδεση νομιμοποίησης εσόδων με το οργανωμένο έγκλημα²⁵

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα έχοντας διπλή σημασία: 1)είναι η ίδια μια βασική δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος και 2)επιτελεί βασική λειτουργία υποστήριξης και ενδυνάμωσης του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης, σε πολλά νομοθετικά κείμενα έχουμε, άμεσα ή έμμεσα, σύνδεση του οργανωμένου εγκλήματος με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Πλέον,

²⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Έκθεση σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα, τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: συστάσεις για δράσεις και πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν (τελική έκθεση)

το ξέπλυμα χρήματος αποτελεί αξιόποινη εγκληματική ενέργεια και ακολουθείτε από ανάλογες τιμωρίες.

Στο άρθρο 1 του Ν. 1990/1991 («κύρωση Σύμβασης Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών»), αναφέρεται ότι εκείνοι που έλαβαν μέρος στη σύμβαση συμφώνησαν στο περιεχόμενό της, γνωρίζοντας καλά ότι η παράνομη διακίνηση αποφέρει μεγάλα οικονομικά κέρδη, που προσφέρουν την δυνατότητα στις παγκόσμιες εγκληματικές οργανώσεις να εισχωρούν, μολύνουν και διαφθείρουν την κοινωνία και το κράτος.

Επιπροσθέτως, στο πρόλογο της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ διαβάζουμε ότι «η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επηρεάζει την ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος γενικά και ειδικότερα του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και συνειδητοποιείται, ολοένα και περισσότερο, ότι η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων θεωρείται ως ένα από τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την αντιμετώπιση αυτής της μορφής παράνομης δραστηριότητας, η οποία αποτελεί ιδιαίτερη απειλή για της κοινωνίες των κρατών μελών».

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκρινε ότι «η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί τον πυρήνα του οργανωμένου εγκλήματος και πρέπει να εκριζωθεί παντού, όπου υπάρχει»²⁶. Έτσι, στο άρθρο 1 της Απόφασης – Πλαίσιο τονίζεται, ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα «προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος».

²⁶ Προοίμιο της 2001/500/ΔΕΥ Απόφασης-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης της 26ης Ιουνίου 2001

Έτσι, το ξέπλυμα χρήματος πολύ σωστά αντιμετωπίζεται ως αναπόσπαστο κομμάτι του οργανωμένου εγκλήματος, το οποίο όχι μόνο εξασφαλίζει τα κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά τα διογκώνει κιόλας.

1.5. Άλλοι ορισμοί

1.5.1. Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας

Ορισμός: η παροχή πληροφοριών ή υλικών μέσων ή με οποιονδήποτε τρόπο εισπραξη, συλλογή, διάθεση ή διαχείριση κεφαλαίων, με σκοπό την διευκόλυνση ή υποβοήθηση τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων, είτε από εγκληματική οργάνωση είτε από μεμονωμένο τρομοκράτη.

Εν έτη 2002, η Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών ξεκίνησε μια προσπάθεια καταβολής αμοιβών για την εξουδετέρωση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η διεθνής τρομοκρατία τροφοδοτείται με χρήματα, που στέλνονται στους τρομοκράτες από πηγές σ' όλο τον κόσμο. Η Κυβέρνηση αμείβει μέχρι 5 εκατομμύρια δολάρια για πληροφορίες που θα οδηγήσουν στην εξουδετέρωση συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων.

Εικόνα 3: Αφίσα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

STOP THE FLOW OF BLOOD MONEY!

International terrorism is financed by money sent to terrorists from sources around the world. To avoid future incidents, the U.S. Government is offering a reward of up to \$5 million for information leading to the dismantling of any system used to finance a terrorist organization and information leading to the arrest or conviction of those who planned or aided in any act of terrorism against U.S. persons or property.

If you have any information about individuals or organizations that finance terrorists, please call 1-800-877-3927 in the U.S.; outside the U.S. contact the nearest U.S. embassy or consulate.
E-mail: RFJ@state.gov

REWARDS FOR JUSTICE
U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE

www.rewardsforjustice.net

Up to \$5 Million Reward • Responses Kept Strictly Confidential

Πηγή: <http://www.rewardsforjustice.net/index.cfm?page=Treasury&language=greek>

Stopping Terrorism Starts With Stopping The Money

International terrorism is financed by money sent to terrorists from sources around the world. To avoid future incidents, the U.S. Government is offering a reward of up to \$5 million for information leading to the dismantling of any system used to finance a terrorist organization and information leading to the arrest or conviction of those who planned or aided in any act of terrorism against U.S. persons or property.

If you have any information about individuals or organizations that finance terrorists, please call 1-800-877-3927 in the U.S.; outside the U.S. contact the nearest U.S. embassy or consulate.

Illicit Sources

Profits from a variety of criminal enterprises benefit terrorist organizations. Some of the more common are:

- Drug manufacturing, smuggling, and distribution
- Identity theft for profit
- Credit-card, insurance, welfare and food-stamp fraud
- Theft, adulteration, and resale of infant formula
- Counterfeit merchandise schemes involving a host of consumer items such as designer clothing, jewelry, fashion accessories, and household products
- Interstate cigarette smuggling
- Alternative remittance systems and unlicensed currency remitters

Suspicious Transactions

- Account transactions that are inconsistent with past deposits for withdrawals (cash, check, wire, etc.).
- Transactions involving a high volume of incoming or outgoing wire transfers, with no logical or apparent purpose, that come from, go to, or transit through locations of concern (i.e., Sanctioned countries, non-cooperative nations, sympathizer nations).
- Unexplainable clearing or negotiation of third party checks and their deposits in foreign bank accounts.
- Structuring at multiple branches or the same branch with multiple individuals.
- Corporate layering; that is, transfers between bank accounts of related entities or charities for no apparent reasons.
- Wire transfers by charitable organizations to companies located in countries known to be bank or tax havens.
- Lack of apparent fund-raising activity (i.e., lack of small checks or typical donations) associated with charitable bank deposits.
- Using multiple accounts to collect funds that are then transferred to the same foreign beneficiaries.
- Transactions with no logical economic purposes (i.e., no link between the activity of the organization and other parties involved in the transaction).
- Overlapping corporate officers, bank signatories, or other identifiable similarities associated with addresses, references, and financial activities.
- Cash debiting schemes in which deposits in the United States correlate directly with ATM cash withdrawals in countries of concern. Reverse transactions of this nature are also suspicious.
- Issuing checks, money orders, or other financial instruments, often numbered sequentially, to the same person or business, or to a person or business whose name is spelled similarly.

www.rewardsforjustice.net

Up to \$5 Million Reward • Responses Kept Strictly Confidential

1.5.2. Πιστωτικό Ίδρυμα

Πιστωτικό ίδρυμα²⁷: 1)Επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της, 2)Ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος (επιχείρηση, εκτός του πιστωτικού ιδρύματος της πρώτης περίπτωσης, η οποία εκδίδει μέσα πληρωμής υπό μορφή ηλεκτρονικού χρήματος), 3)Το στερούμενο ίδιας νομικής προσωπικότητας υποκατάστημα ή γραφείο αντιπροσωπείας στην Ελλάδα πιστωτικού ιδρύματος, που έχει την έδρα του στην αλλοδαπή. Περισσότερα υποκαταστήματα στην ημεδαπή του ίδιου αλλοδαπού ιδρύματος θεωρούνται ως ενιαίο πιστωτικό ίδρυμα.

1.5.3. Χρηματοπιστωτικός Οργανισμός²⁸

Ορισμός:

- 1) Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης
- 2) Οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων
- 3) Τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος
- 4) Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων
- 5) Οι εταιρείες παροχής πιστώσεων
- 6) Οι ταχυδρομικές εταιρείες, στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων
- 7) Οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου
- 8) Οι ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων
- 9) Οι ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων στην ακίνητη περιουσία

²⁷ Άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3691/2008

²⁸ <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:032:0009:0012:EL:PDF>

- 10) Οι ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών
- 11) Οι ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών
- 12) Οι ανώνυμες εταιρείες επενδυτικής διαμεσολάβησης
- 13) Οι ασφαλιστικές εταιρείες που ασκούν ασφαλίσεις ζωής ή/και παρέχουν υπηρεσίες σχετιζόμενες με επενδύσεις
- 14) Οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του π. δ. 190/2006 (ΦΕΚ 196 Α'), όταν δραστηριοποιούνται στο τομέα ασφάλισης ζωής ή και της παροχής υπηρεσιών σχετιζόμενων με επενδύσεις. Εξαιρούνται οι συνδεδεμένοι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, όπως ορίζονται στη παρ. 7 του άρθρου 2 του ως άνω προεδρικού διατάγματος.
- 15) Τα στερούμενα ιδίας προσωπικότητας καταστήματα ή γραφεία αντιπροσωπείας στην Ελλάδα χρηματοπιστωτικών οργανισμών, οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή.
- 16) Άλλες επιχειρήσεις, που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα και των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην απόκτηση συμμετοχών ή στην άσκηση μιας από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα στοιχεία β' έως ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3601/2007 (ΦΕΚ 178 Α'). Με απόφαση του υπουργού οικονομίας και οικονομικών, ύστερα από γνώμη του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, δύναται να ορίζονται και άλλες δραστηριότητες των επιχειρήσεων της κατηγορίας αυτής.

1.5.4. Τραπεζική ανταπόκριση²⁹

Ορισμός: Η εκ μέρους ενός πιστωτικού ιδρύματος παροχή ευχέρειας σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, προκειμένου το/ο τελευταίο/ος να:

- Τηρεί λογαριασμό με σκοπό τη κάλυψη των αναγκών του ως προς την εκκαθάριση των συναλλαγών του, τη διαχείριση της ρευστότητας του και την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων δανειακών ή επενδυτικών αναγκών του
- Έχει τη δυνατότητα ασφαλούς και εμπιστευτικής διακίνησης μηνυμάτων, σχετιζόμενων με τραπεζικές εργασίες με άλλα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς

1.5.5. Ύποπτη συναλλαγή³⁰

Ορισμός: Συναλλαγή ή συναλλαγές ή δραστηριότητες, από τις οποίες εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη αδικημάτων ξεπλύματος χρήματος ή χρηματοδότησης τρομοκρατίας ή για εμπλοκή του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου σε εγκληματικές δραστηριότητες, με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής και του προσώπου.

1.5.6. Ασυνήθης συναλλαγή³¹

Ορισμός: Συναλλαγή ή συναλλαγές ή δραστηριότητες, που δεν συνάδουν με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με

²⁹ http://www.hba.gr/5Ekddosis/kodikas/kodikas_gr.pdf

³⁰ http://www.hba.gr/5Ekddosis/kodikas/kodikas_gr.pdf

³¹ http://www.hba.gr/5Ekddosis/kodikas/kodikas_gr.pdf

την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχουν προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

1.5.7. Δέουσα επιμέλεια³²

Ορισμός: Λήψη μέτρων για τη συλλογή και κατοχή επαρκών πληροφοριών για έναν πελάτη, τη χρήση των πληροφοριών για την εξακρίβωση της ταυτότητας του, καθώς και την αξιολόγηση του συνολικού οικονομικού/συναλλακτικού του προφίλ, με βάση διαδικασίες που καθορίζονται ανάλογα με τον ενδεχόμενο κίνδυνο που αυτοί αντιπροσωπεύουν, ως προς τη πιθανότητα χρησιμοποίησης χρηματοπιστωτικού συστήματος για ξέπλυμα χρήματος και χρηματοδότηση τρομοκρατίας.

Τα μέτρα δέουσα επιμέλειας αποτελούν τη βάση όλων των διαδικασιών πρόληψης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και το πιο αποτελεσματικό μέσο για τη προστασία από αρνητικές επιπτώσεις στη φερεγγυότητα και τη φήμη της τράπεζας και των εταιρειών του ομίλου.

1.5.8. Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (Π.Ε.Π)

Ορισμός³³: Φυσικά πρόσωπα, στα οποία έχει ή είχε ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτούργημα, οι άμεσοι στενοί συγγενείς τους και τα πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες τους και ειδικότερα:

- Αρχηγοί κυβερνήσεων, υπουργοί και υφυπουργοί,
- Μέλη κοινοβουλίων

³² http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikos/kodikas_gr.pdf

³³ http://lawbank.forologikanea.gr/laws/viewArticle?article_id=4046

- Μέλη ανώτατων δικαστηρίων και άλλου υψηλού επιπέδου δικαιοδοτικών οργάνων
- Μέλη ελεγκτικών συνεδρίων και διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών
- Πρεσβευτές, ακόλουθοι και υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι ενόπλων δυνάμεων
- Μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων

1.5.9. Άμεσοι συγγενείς των Π.Ε.Π³⁴

- Ο/Η σύζυγος
- Κάθε σύντροφος που θεωρείται από την εθνική νομοθεσία ως ισοδύναμος/η με τον/τη σύζυγο
- Τα φυσικά ή θετά παιδιά, οι σύζυγοι ή σύντροφοί τους
- Οι γονείς

1.5.10. Πρόσωπα που είναι γνωστά ως άμεσοι συνεργάτες των Π.Ε.Π³⁵

- Οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο για το οποίο είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων με το Π.Ε.Π ή είναι γνωστό ότι συνδέεται με το πρόσωπο αυτό με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση
- Οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο είναι ο μόνος πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων, τα οποία είναι γνωστό ότι συστάθηκαν προς όφελος του Π.Ε.Π.

³⁴ http://lawbank.forologikanea.gr/laws/viewArticle?article_id=4046

³⁵ http://lawbank.forologikanea.gr/laws/viewArticle?article_id=4046

1.5.11. Εικονική τράπεζα³⁶

Ορισμός: Το πιστωτικό ίδρυμα ή άλλου είδους ίδρυμα ή εταιρεία ασχολούμενη με ανάλογες δραστηριότητες, που έχει συσταθεί σε χώρα ή δικαιοδοσία στην οποία δεν έχει φυσική παρουσία, υπό την έννοια της άσκησης από εκεί της πραγματικής διεύθυνσης και διοίκησης και δεν συνδέεται με χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που πληρεί τις απαιτήσεις της κοινοτικής νομοθεσίας, σχετικά με τη ρύθμιση και εποπτεία αυτών ή τουλάχιστον ισοδύναμες απαιτήσεις.

1.5.12. Συλλογικός λογαριασμός³⁷

Ορισμός: Τραπεζικός λογαριασμός μετρητών ή κινητών αξιών, ο οποίος τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην Ελλάδα και ανοίγεται στο πλαίσιο διασυνοριακής σχέσης τραπεζικής ανταπόκρισης από πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην αλλοδαπή, με σκοπό την εξυπηρέτηση των πελατών του, για την εκ μέρους τους διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στην Ελλάδα.

1.5.13. RMA (Relationship Management Application)³⁸

Ορισμός: Μηχανογραφική εφαρμογή, η οποία επιτρέπει τη διαχείριση σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης όπως π.χ. η κλειδαριθμική σύνδεση μεταξύ δύο τραπεζών.

³⁶ Άρθρο 4 του Ν. 3691/2008

³⁷ <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=en&ihtmlang=en&lng1=en,el&lng2=cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,sk,sl,sv,&val=419992:cs>

³⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Relationship_Management_Application

1.6. Η ομάδα των είκοσι πιο ανεπτυγμένων οικονομιών του κόσμου (G20)

Η ομάδα των είκοσι πιο αναπτυγμένων οικονομιών του κόσμου (G20) δημιουργήθηκε το 1999, μέσω της ομάδας των επτά ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου (G7). Ο στόχος ήταν να παρουσιάσει τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια στην παγκόσμια οικονομία. Αποτελείται από 19 χώρες συν την Ε.Ε. Αυτές είναι: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Καναδάς, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Μεξικό, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Νότιος Αφρική, Νότιος Κορέα, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε.

Οι ηγέτες των χωρών του G20 συμφώνησαν στην επιβολή κυρώσεων κατά των φορολογικών παραδείσων που περιλαμβάνονται στη λίστα του ΟΟΣΑ. *«Είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε σε κυρώσεις, προκειμένου να προστατεύσουμε τα δημοσιονομικά και χρηματοπιστωτικά μας συστήματα. Η εποχή του τραπεζικού απορρήτου έχει παρέλθει»*, έλεγε το ανακοινωθέν. Έτσι, δυσκόλεψαν τα πράγματα γύρω από τις χώρες που, δρώντας ως φορολογικοί παράδεισοι του πλανήτη, χρησιμοποιούσαν το ευνοϊκό φορολογικό σύστημά τους και το τραπεζικό απόρρητο για να προσελκύσουν περιουσίες, είτε προερχόμενες από εγκληματικές δραστηριότητες είτε όχι.³⁹

³⁹ <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=32056>

Κεφάλαιο 2ο: Φάσεις ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και στατιστική

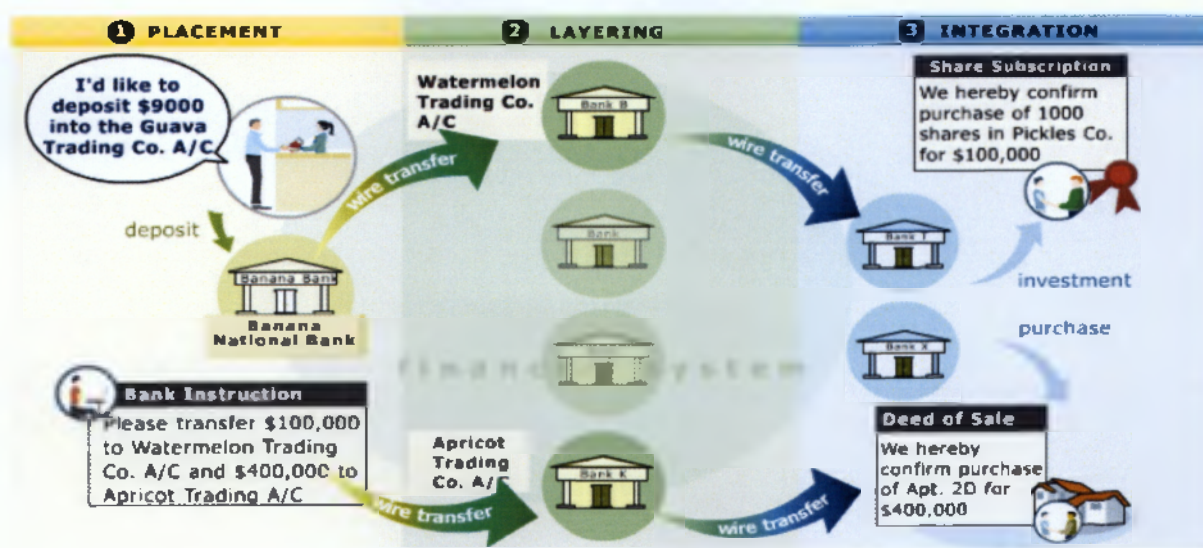
2.1. Φάσεις ξεπλύματος χρήματος

Οι δράστες ξεπλύματος χρήματος καθοδηγούνται από κάποιους παράγοντες/φάσεις. Ως φάσεις ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, η ελληνική αστυνομία⁴⁰ αναγνωρίζει τις εξής:

- Φάση τοποθέτησης (placement stage)
- Φάση συσσώρευσης-διαστρωμάτωσης (layering stage)
- Φάση ολοκλήρωσης (intergration stage)

Πρέπει να αποκρύψουν την πραγματική ιδιοκτησία και προέλευση χρημάτων, να ελέγξουν το χρήμα και να αλλάξουν την μορφή του, ώστε να συρρικνωθεί ο μεγάλος όγκος μετρητών.⁴¹

Εικόνα 5: στάδια ξεπλύματος χρήματος

40 Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος: Πολιτική κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

Αστυν. Α' Εμμανουήλ Λυδάκη Τμηματάρχη στο Τμ. Διαχείρισης Πληροφοριών και Στρατηγικής της Υποδ/σης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος/ΔΑΑ: Το οργανωμένο έγκλημα Έννοια, χαρακτηριστικά, αντιμετώπιση

41 Yuksel Mustafa, (1991), Money Laundering, Reserve Bank of Australia.

2.1.1 Φάση τοποθέτησης (placement stage)

Το χρήμα διοχετεύεται και αναμιγνύεται με νόμιμα κεφάλαια και κατατίθεται σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ως παραδείγματα, παρουσιάζω την αγορά περιουσιακών στοιχείων υψηλής αξίας, πχ αντικείμενα τέχνης όπως αγάλματα και πίνακες. Με την ολοκλήρωση της φάσης αυτής, τα έσοδα των εγκληματικών ενεργειών δεν έχουν πλέον μορφή χρήματος.

2.1.2 Φάση διαστρωμάτωσης-συσσώρευσης (layering stage)

Ως διαστρωμάτωση εννοούμε τον διαχωρισμό των παράνομων εσόδων από την πηγή τους, δημιουργώντας διάφορες οικονομικές συναλλαγές, που στοχεύουν στην κάλυψη οποιουδήποτε ίχνους παρανομίας και στην εξασφάλιση ανωνυμίας. Με μία σύνθεση διάφορων ενεργειών, γίνεται η αποσύνδεση των παράνομων εσόδων από την εγκληματική προέλευσή τους.

2.1.3. Φάση ολοκλήρωσης (integration stage)

Σε αυτή τη τελευταία φάση, έχουμε ένταξη όλων των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν με το βρώμικο χρήμα, στην υγιή οικονομία. Απλή απόκρυψη θα προστάτευε μόνο βραχυπρόθεσμα από τις δικαστικές αρχές. Επιθυμητό όμως είναι τα παράνομα έσοδα να αποκτήσουν νομιμοφανή υπόσταση, ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν, να επενδυθούν και να χρησιμοποιηθούν.

Εάν η διαδικασία τοποθέτησης έχει πετύχει, οι χειρισμοί ολοκλήρωσης επανατοποθετούν τα νόμιμα πλέον έσοδα στην οικονομία, με τρόπο ώστε να επανέλθουν στα οικονομικά συστήματα, εμφανιζόμενα ως υγιή επιχειρηματικά κεφάλαια.

2.2 Μέθοδοι τοποθέτησης, συσσώρευσης και ολοκλήρωσης

- **Τοποθέτηση:**

- Ψευδής παρουσίαση ή απόκρυψη της πραγματικής προέλευσης των δικαιούχων και χρησιμοποίηση εταιριών-βιτρίνα, διαπραγματικές συναλλαγές και εξαιρέσεις από την υποχρέωση αναφοράς και εξακρίβωσης ταυτότητας
- Συνεργία από το εσωτερικό κάποιου χρηματοπιστωτικού οργανισμού
- Λαθραία μεταφορά χρημάτων μέσω πλοίων, αεροπλάνων, απεσταλμένων συσκευασμένα ως εμπορεύματα
- Απόκτηση υλικών αντικειμένων (ακίνητα, κοσμήματα και μέταλλα, πλοία, αυτοκίνητα, αεροπλάνα) ή χρηματιστηριακών τίτλων, επιταγών και άλλων τραπεζογραμματίων

- **Συσσώρευση:**

- Διαδικτυακή μεταφορά κεφαλαίων
- Μετατροπή χρήματος σε άλλες χρηματοοικονομικές μορφές
- Πώληση ή εξαγωγή περιουσιακών στοιχείων
- Παραποίηση εξαγωγικών και εισαγωγικών εγγράφων

- **Ολοκλήρωση:**

- Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων
- Εταιρίες βιτρίνα
- Συνεργία αλλοδαπής τράπεζας

2.3. Στατιστικά στοιχεία γύρω από το οργανωμένο έγκλημα εν καιρώ κρίσης⁴²

Σαρωτικός ο Rob Wainwright, διευθυντής της Europol, αποκαλύπτοντας στην εφημερίδα *Financial Times* ότι η κρίση διογκώνει τη μαύρη αγορά με ακατάλληλα προϊόντα, ακόμη σε τρόφιμα και φάρμακα. Στα 100 δισ. ευρώ υπολογίζεται μόνο η απάτη στο ΦΠΑ ετησίως για την Ευρώπη.

Η μαύρη αγορά έχει υπερδιπλασιάσει τα κέρδη της, περίπου κατά 2 δις ευρώ τα πρώτα χρόνια της κρίσης. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Europol, από όλα τα προϊόντα που κατασχέθηκαν για λόγους υγείας και ασφαλείας κατά το 2011, το 28,6% ήταν τρόφιμα και φάρμακα (από 14,5% που ήταν).

Δυστυχώς, αυτή η δήλωση αφορά όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, άρα αναφέρεται και στην κατάσταση που υπάρχει στην Ελλάδα και ας μην αναφέρθηκε ονομαστικά σε αυτή.

2.3.1 Το οργανωμένο έγκλημα στη Ευρώπη⁴³

Οι νέοι παράγοντες που διευκολύνουν το οργανωμένο έγκλημα είναι η φιλελευθεροποίηση, τα φθηνά αεροπορικά εισιτήρια, η φθηνή εργασία. Έτσι, οι επιχειρηματίες του οργανωμένου εγκλήματος συνεχίζουν να κερδίζουν εν καιρώ οικονομικής κρίσης.

42 Το οργανωμένο έγκλημα απειλεί Ευρώπη και Ελλάδα, άρθρο του Αθανάσιου Χ. Παπανδρόπουλου (<http://www.elliniki-gnomi.eu/archives/45719>)

43 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Οργανωμένο έγκλημα, διαφθορά και ξέπλυμα μαύρου χρήματος-Η διεθνής διάσταση

Πρόσφατα, διεξήχθη έρευνα και η έκθεση που προέκυψε έδωσε έμφαση στην εμφάνιση νέων ομάδων στην δυτική Αφρική. Το Μαρόκο είναι η κύρια πηγή μαριχουάνας για τις ευρωπαϊκές αγορές, ενώ η διακίνηση κοκαΐνης, μέσω κάποιων χωρών της δυτικής Αφρικής, έχει δραματικά αυξηθεί. Ο λόγος που η δυτική Αφρική έχει μετατραπεί σε πέρασμα κλειδί, είναι η στρατηγική θέση της ανάμεσα στις χώρες που παράγουν κοκαΐνη και στην Ευρώπη.

Η περιοχή του κόλπου της Γουινέας, όπου οι Νιγηριανοί διατηρούν θέση ισχύος στο οργανωμένο έγκλημα, συγκεντρώνει ναρκωτικά από την Νότια Αμερική με κατεύθυνση την Ευρώπη. Στο μεταξύ, η ίδια περιοχή είναι η μεγαλύτερη πηγή παράνομης διακίνησης γυναικών.

Ο τρόπος που οι ομάδες αυτές εκμεταλλεύονται την ανοιχτή οικονομία, είναι ο ίδιος με αυτόν των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Η έκθεση αναφέρει, επίσης, ότι μία αξιοσημείωτη εξέλιξη είναι η χρήση του «Δρόμου των Βαλκανίων», μέσω της Μαύρης Θάλασσας για την πρόσβαση στη Ρουμανία και της Μεσογείου για την πρόσβαση στα λιμάνια της Σλοβενίας, της Κροατίας και του Μαυροβουνίου.

Η έκθεση χωρίζει τις ευρωπαϊκές συμμορίες σε πέντε «φατρίες», οι σημαντικότερες από τις οποίες βρίσκονται στη βορειοδυτική Ευρώπη και πιο συγκεκριμένα στην Ολλανδία και σε μικρότερη έκταση στο Βέλγιο. Το εμπορικό κέντρο του παράνομου εμπορίου είναι η Ολλανδία. Σε πολλές περιπτώσεις, σύμφωνα με την έκθεση, οι συμμορίες αποτελούνται από τα παιδιά της πρώτης γενιάς μεταναστών, που τώρα ζουν στην Ευρώπη.

Συγκεκριμένα, το Ντουμπάι είναι η πρώτη πηγή προμηθειών για την Ολλανδία. Το Ντουμπάι λειτουργεί ως οικονομικό και λογιστικό κέντρο, όπου διενεργούνται επαφές, συμφωνίες, ξέπλυμα χρήματος κ.ά.

Ο πυρήνας στην Νότια Ευρώπη είναι η Ιταλία, οι ομάδες της οποίας εστιάζουν στην διακίνηση κοκαΐνης και κάνναβης, καθώς ασχολούνται και με την παράνομη μετανάστευση, την πλαστογραφία ευρώ και τα πλαστά προϊόντα που παρασκευάζονται στην Κίνα. Συνεπώς, διευρυμένες και οργανωμένες σχέσεις έχουν αναπτυχθεί μεταξύ της ιταλικής μαφίας και των Κινέζων παραγωγών.

Όμως, το πραγματικά επικίνδυνο είναι η έκρηξη παραγωγής πλαστών φαρμάκων, τα οποία έρχονται από την Κίνα, το Χονγκ Κονγκ, την Ινδία, την Ταϊλάνδη και την Τουρκία. Επίσης, η Κίνα, είναι πηγή πρώτων υλών για την παρασκευή ναρκωτικών, όπως οι αμφεταμίνες.

2.3.1.1 Ο ρόλος των αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους⁴⁴

Η έκθεση αναφέρει ότι οι εταιρείες χαμηλού κόστους είναι δώρο για τα την διακίνηση ναρκωτικών. Η παγκόσμια εμβέλεια των εταιρειών, δίνει την δυνατότητα της άμεσης παράδοσης σε τοπικές αγορές της Ευρώπης. Οι ομάδες χρησιμοποιούν το σύστημα του Transit-Point-Stacking, σύμφωνα με το οποίο καθορίζουν το σχέδιο πτήσης, έτσι ώστε να αποκρύπτεται η αρχική προέλευση των δεμάτων.

Στο μεταξύ, οι συγγραφείς της έκθεσης τονίζουν ότι το οργανωμένο έγκλημα έχει ωφεληθεί από την οικονομική κρίση. Με την χαμηλή κυκλοφορία χρήματος, οι καταναλωτές προτιμούν να καταναλώνουν μη

⁴⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Οργανωμένο έγκλημα, διαφθορά και ξέπλυμα μαύρου χρήματος-Η διεθνής διάσταση

αυθεντικά προϊόντα, ενώ οι εργοδότες επιθυμούν φθηνό εργατικό δυναμικό. Επίσης, αναρωτιούνται αν η κρίση θα ωθήσει τους ανθρώπους σε μεγαλύτερη χρήση ναρκωτικών, ενδεχόμενο πολύ ενθαρρυντικό για τα δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος.

2.3.1.2 Στατιστικά στοιχεία για την εγκληματικότητα στην Ευρώπη

Εισαγωγή⁴⁵

Σε έρευνά της η Europol, η επίσημη Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία, σημειώνει ότι 3.600 ομάδες οργανωμένου εγκλήματος δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην έκθεση αυτής της έρευνας, διαπιστώνεται ότι η διακίνηση ναρκωτικών μεταξύ των χωρών παραμένει η πιο ενεργή δράση του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης, αναφέρεται στην εμφάνιση νέων εγκληματικών δραστηριοτήτων, εκ των οποίων τα περισσότερα συνδέονται με την οικονομική κρίση και το ίντερνετ.

«Μια νέα μορφή των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος αναδύεται στην Ευρώπη, ικανή να δραστηριοποιηθεί σε πολλές χώρες και τομείς του εγκλήματος. Αυτές οι ομάδες δεν καθορίζονται πλέον από την εθνικότητα ή την εξειδίκευσή τους στην περιοχή που δραστηριοποιούνται, αλλά από την ικανότητά τους να λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο, εστιάζοντας στη μεγιστοποίηση του κέρδους και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου. Είναι η επιτομή της νέας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας μας», λέει ο Rob Wainwright, διευθυντής της Europol.

⁴⁵ Άρθρο της ηλεκτρονικής σελίδας The Paper με τίτλο «Σε έξαρση το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη»

Σύμφωνα με την έκθεση, οι αστυνομικές δυνάμεις πρέπει να επικεντρωθούν σε εγκλήματα όπως η παράνομη μετανάστευση, το trafficking, η παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών και η διακίνησή τους, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, τα ηλεκτρονικά εγκλήματα, το λαθρεμπόριο και η παραχάραξη, κρίνοντας πως αποτελούν τις μεγαλύτερες εγκληματικές απειλές της Ευρώπης.

Η Αλβανία, η Τουρκία και το Πακιστάν κυριαρχούν στη διακίνηση ναρκωτικών, ιδιαίτερα της ηρωίνης, με τις αλβανικές ομάδες να αποτελούν την ηγετική δύναμη στην διακίνηση και το εμπόριο ναρκωτικών στην Ευρώπη.

«Η παραποίηση των βασικών προϊόντων, το παράνομο εμπόριο σε κακής ποιότητας αγαθά και τα αντικείμενα που παραβιάζουν τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας, είναι σημαντικές ποινικές αναδυόμενες αγορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση», αναφέρει η έκθεση. «Λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, οι παραχαράκτες έχουν επεκταθεί σε νέες σειρές προϊόντων», τονίζεται.

Το διαδίκτυο αποτελεί σημαντικό παράγοντα της εγκληματικής δραστηριότητας, επιτρέποντας σε ομάδες οργανωμένου εγκλήματος να έχουν πρόσβαση σ' έναν μεγάλο κατάλογο θυμάτων, αλλάζοντας τον τρόπο και τον χρόνο των εγκληματικών πράξεων.

2.3.1.2.1 Η Ευρώπη υπό το καθεστώς του οργανωμένου εγκλήματος⁴⁶

Στα 135 δισεκατομμύρια ευρώ ανέρχονται τα ετήσια κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρώπη μέσω των δραστηριοτήτων του, που συνδέονται με την εμπορία ναρκωτικών, ανθρώπων και όπλων και μέσω της διείσδυσής του στον κόσμο της πολιτικής, της δημόσιας διοίκησης και της νόμιμης οικονομίας, υποστηρίζει η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που υπερψηφίστηκε από την Ολομέλεια.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι μόνο μία εγκληματική οργάνωση τύπου μαφίας, η Ντραγκέτα, που έχει απλώσει τα πλοκάμια της στην Ευρώπη, αποκομίζει κέρδη πάνω από 44 δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο.

Η έκθεση αναγνωρίζει ότι η διαφθορά αποτελεί το βασικό μέσο εκβιασμού και ανταπόδοσης του οργανωμένου εγκλήματος για την απόσπαση δημόσιων πόρων και για τη διείσδυση στην τοπική πολιτική σκηνή, στη δημόσια διοίκηση και στον ιδιωτικό τομέα.

2.3.1.2.2 Η εγκληματικότητα στα Βαλκάνια

Εξαιρετικά ανησυχητικές διαστάσεις έχει λάβει το οργανωμένο έγκλημα στην περιοχή των Βαλκανίων και ευρύτερα στη ΝΑ Ευρώπη. Η παράνομη διασυνοριακή διακίνηση προϊόντων και προσώπων, το εμπόριο ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο όπλων, η διακίνηση κλεμμένων οχημάτων και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αποτελούν τις πλέον διαδεδομένες πρακτικές.

Στη χώρα μας, τα τελευταία 10 χρόνια, δημιουργήθηκαν νέες συνθήκες όσον αφορά την ανάπτυξη του διασυνοριακού εγκλήματος. «*Σταυροδρόμι εγκληματικότητας*» χαρακτήρισε τα Βαλκάνια, αλλά και ειδικά την περιοχή

⁴⁶ Ελευθεροτυπία. άρθρο του Νίκου Ρούσση, 27 Οκτωβρίου 2011

του Βόλου, ο πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος κ. Σωτ. Μπάγιας. Η κύρια συνθήκη, που συντελεί στην ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος στην περιοχή, είναι η οικονομική ανέχεια και το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης των χωρών των δυτικών Βαλκανίων. Βασικό όπλο για την καταπολέμησή του αποτελεί ο εντοπισμός και η κατάσχεση των εσόδων που προέρχονται από τις εγκληματικές δραστηριότητες. Το οργανωμένο έγκλημα συνδέεται και με τη διαφθορά, σε επίπεδο κρατικών λειτουργών των χωρών. Για την αντιμετώπισή του, επιβάλλεται η στενή συνεργασία μεταξύ όλων των εισαγγελικών αρχών των χωρών της Βαλκανικής και των αρμοδίων οργάνων της Ε.Ε.

Το οργανωμένο έγκλημα στα Βαλκάνια έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον της Αμερικής. Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Ερευνών των ΗΠΑ (FBI) πιστεύει ότι το έγκλημα από τα Βαλκάνια, την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη και την πρώην Σοβιετική Ένωση επεκτείνεται και θα συνεχίσει να το κάνει.

«Τα τελευταία ένα ή δύο χρόνια, τα Ευρωπαϊκά έθνη αναγνώρισαν το Βαλκανικό οργανωμένο έγκλημα ως την μεγαλύτερη εγκληματική απειλή που αντιμετωπίζουν», δήλωσε ο Υποδιευθυντής του Τμήματος Εγκληματικών Ερευνών του FBI, Γκραντ Ντ. Άσλεϋ, σε δήλωση του στην Υποεπιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Επιτροπής Αμερικανικής Συγκλήτου για τις Εξωτερικές Σχέσεις.

Οι Ευρωπαϊκοί αστυνομικοί οργανισμοί πιστεύουν ότι τα κυκλώματα στα Βαλκάνια ελέγχουν πάνω από το 70% της αγοράς ηρωίνης και υπάρχουν κυκλώματα διακίνησης ανθρώπων, πορνείας και κλοπής αυτοκινήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Το οργανωμένο έγκλημα από την Αλβανία έχει επεκταθεί στην Ιταλία, τη Γερμανία, την Ελβετία, τη Μεγάλη Βρετανία και τις Σκανδιναβικές χώρες. Τα τελευταία χρόνια, το Αλβανικό οργανωμένο έγκλημα έχει φτάσει στις Ηνωμένες Πολιτείες, δημιουργώντας συνεργασίες με τις φαμίλιες Γκαμπίνο, Γκενοβέζε και Λουτσέζε, για να διευκολύνουν συγκεκριμένα εγκλήματα.

Στην Ιταλία, τα συνδικάτα Μαφίας έχουν συσχετιστεί με λαθραία διακίνηση όπλων και τσιγάρων, διακίνηση ανθρώπων και λαθραία διακίνηση αλλοδαπών.

Προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτό το αυξανόμενο πρόβλημα, το FBI έχει δημιουργήσει την πρωτοβουλία Βαλκανικού Οργανωμένου Εγκλήματος (BOC), η οποία έχει επικεντρωθεί στην εγκληματική δραστηριότητα που εκπηγάει από τη Σλοβενία, την Κροατία, τη Σερβία-Μαυροβούνιο, τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, την Αλβανία, το Κοσσυφοπέδιο, την ΙΓΔΜ και την Ελλάδα. Η BOC είναι μια υψηλού προφίλ προσπάθεια, από μέρους του Τμήματος Οργανωμένου Εγκλήματος του FBI και του Τμήματος Οργανωμένου Εγκλήματος και Εκμετάλλευσης του υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ⁴⁷.

2.3.1.2.3 Η εγκληματικότητα στην Αλβανία⁴⁸

Έξαρση της εγκληματικότητας καταγράφεται σε επίσημη έκθεση για την Αλβανία. Μια έκθεση του Ινστιτούτου για τη Δημοκρατία και την Διαμεσολάβηση, παρουσιάζει πολύ προβληματική την Αλβανία, όσον

47 Από τον Δημήτρη Αγραφιώτη για την Southeast European Times στην Αθήνα - 21/11/03

48 Albanian press

αφορά τα εγκλήματα κατά προσώπων και διάπραξη κλοπών και διαρρήξεων, που γίνονται καθημερινά.

Σύμφωνα με την έκθεση, αναλύεται η κατάσταση της εγκληματικότητας στην Αλβανία το 2012, όπου τα κύρια προβλήματα είναι ο υψηλός αριθμός δολοφονιών και κλοπών σε κατοικίες, αυτοκίνητα και επιχειρήσεις.

Η μελέτη αναφέρεται στα επίσημα στοιχεία που προκύπτουν από την κρατική αστυνομία για το έτος 2012 και αναφέρει ότι στην Αλβανία κάθε επτά ώρες σημειώνεται διάρρηξη σε ένα σπίτι, κάθε 6 ώρες υπάρχει ένας τραυματισμός, κάθε 8 ώρες συμβαίνει ληστεία σε μια επιχείρηση, κάθε 13 ώρες ληστεύουν ένα αυτοκίνητο, εγκλήματα κατά της ζωής σχεδόν κάθε 24 ώρες, ληστεία με τη βία ή όπλα κάθε 27 ώρες, απόπειρα ανθρωποκτονίας κάθε 36 ώρες και ανθρωποκτονία κάθε 72 ώρες.

Η έκθεση αναφέρει ότι οι δολοφονίες, κατά τη διάρκεια του 2012, παρέμειναν στα ίδια υψηλά ποσοστά, καθώς και πριν από ένα χρόνο έγιναν κατά μέσο όρο 31 δολοφονίες σε διάστημα 3 μηνών. Από το 2010 και μετά, η Αλβανία παρουσιάζει τα υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας στην περιοχή, φτάνοντας τα υψηλότερα στατιστικά τα τελευταία 2 χρόνια.

2.3.1.3 Τα ναρκωτικά στην Ευρώπη⁴⁹

Μεταξύ των ομάδων εγκληματικής δραστηριότητας, κυριαρχούν οι αλβανικές ομάδες, οι οποίες αποτελούν ηγετική δύναμη στην διακίνηση και το εμπόριο ναρκωτικών στην Ευρώπη.

49^ο Europol: έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη

Στην έκθεση της η Europol, επισημαίνει πως η συντριπτική πλειοψηφία της ηρωίνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να διέρχεται από την Τουρκία και να διακινείται από τις τουρκικές ομάδες οργανωμένου εγκλήματος.

Η κάνναβη ήταν το πιο δημοφιλές ναρκωτικό στην Ευρώπη, με 23 εκατομμύρια χρήστες και κατ' εκτίμηση διακίνηση 1.300 τόνων ρητίνης κάνναβης και 1.200 τόνων φυτικής κάνναβης ετησίως. Η Ολλανδία θα παραμείνει ο κύριος παραγωγός σπόρων και τεχνογνωσίας ανάπτυξης του ναρκωτικού.

Η κοκαΐνη παρέμεινε δεύτερο πιο δημοφιλές, με κατ' εκτίμηση 4 εκατομμύρια χρήστες και διακίνηση 124 τόνων ετησίως. Η κοκαΐνη εισάγεται κυρίως από την Κολομβία, μέσω της Ιβηρικής Χερσονήσου.

Η Ολλανδία και το Βέλγιο πρωταγωνιστούν στην παραγωγή και διακίνηση συνθετικών ναρκωτικών, με εβδομήντα νέα σκευάσματα να έχουν βγει στην αγορά μόνο τον τελευταίο χρόνο.

Πίνακας 1: Εγκλήματα που αποκαλύφθηκαν από τις εκάστοτε αστυνομικές Αρχές (Ναρκωτικά)

Χώρα	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Βέλγιο	9.673	9.751	10.580	11.391	11.812	12.606	12.612
Βουλγαρία	1 648	2 006	2 412	2 720	2 824	2 844	2 857
Τσεχία	4 114	3 497	2 803	2 706	2 668	2 639	2 812
Δανία	2 675	2 667	3 158	2 738	2 917	3 258	3 237
Γερμανία	76038	73 375	75 347	72 002	64 865	64 093	55 905
Εσθονία	632	604	494	686	981	449	558
Ιρλανδία	2 632	2 430	2 273	2 751	3 160	3 824	4 028
Ελλάδα	10 001	10 556	7 761	8 393	8 152	7 959	9 852
Ισπανία	12 133	11 742	11 947	11 968	12 711	14 098	14 574
Γαλλία	5 165	6 094	6 296	6 108	5 792	5 797	6 128
Ιταλία	37 965	37 288	30 053	32 059	32 306	34 439	34 082
Κύπρο	433	475	514	611	653	876	780
Λετονία	629	997	1 148	1 049	997	1 434	2 512
Λιθουανία	213	509	711	999	704	765	793
Λουξεμβούργο	1 321	1 133	1 342	1 326	1 201	1 448	1 343
Ουγγαρία	4 790	3 387	6 678	7 626	6 740	4 676	5 464
Μάλτα	±	±	78	113	123	149	180
Ολλανδία	12 752	15 633	15 662	15 305	16 361	15 657	↓
Αυστρία	2 320	2 506	2 443	2 337	2 377	2 473	1 980
Πολωνία	2 371	2 577	3 296	3 608	3 220	3 926	3 317
Πορτογαλία	4 053	3 739	3 654	3 535	3 610	3 281	3 730
Ρουμανία	1 074	1 131	1 775	2 441	3 079	2 796	3 621
Σλοβενία	1 162	775	997	1 026	1 590	1 429	1 434
Σλοβακία	674	734	711	843	411	488	524
Φιλανδία	6 617	5 974	5 269	5 177	4 837	5 115	5 659
Σουηδία	5 259	5 129	4 905	4 670	6 449	7 026	7 797
Αγγλία & Ουαλία	22 435	24 628	24 190	25 276	26 550	28 330	29 841
Σκωτία	10 327	9 044	9 333	9 613	10 890	9 827	10 315

Βόρεια Ιρλανδία	291	405	375	349	473	529	607
Κροατία	8 717	7 992	7 529	8 186	8 346	7 952	7 882
Γιουγκοσλαβία	273	397	357	390	315	451	415
Τουρκία	5 148	5 036	6 720	7 550	10 508	13 649	15 366
Αλβανία	:	:	:	300	567	1502	2740
Μαυροβούνιο	305	299	355	294	438	549	460
Σερβία	1 077	2 492	4 116	5 256	5 505	5 414	6 049
Ισλανδία	121	149	165	95	92	104	104
Λιχτενστάιν	447	364	459	435	285	225	210
Νορβηγία	19 294	16 152	16 814	17 118	19 156	19 086	17 547
Ελβετία	7 877	7 806	7 803	7 076	6 296	6 297	7 317

Πηγή: Eurostat

Σε αυτό τον πίνακα, αναπαρίσταται αριθμητικά το σύνολο των συλλήψεων που πραγματοποίησαν οι αστυνομικές αρχές των εκάστοτε χωρών στο τομέα των ναρκωτικών. Στον πίνακα έχει υπολογιστεί μέσα στα αριθμητικά στοιχεία και η διακίνηση ναρκωτικών, η πώληση, η χρήση, η καλλιέργεια, η παραγωγή, η εισαγωγή και εξαγωγή και τέλος η χρηματοδότηση.

Μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε ότι τα στοιχεία της Europol βγαίνουν σωστά αριθμητικά, καθώς στις χώρες με έντονη παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών, η εγκληματικότητα αυξάνεται ραγδαία, ειδικά όσο περνούν τα χρόνια και μπαίνουμε περισσότερο μέσα στη κρίση. Στην Ελλάδα πάλι, κάτι που επιβεβαιώνεται και μέσα από το άρθρο της Wall Street Journal, η εγκληματικότητα, όσον αφορά τα ναρκωτικά, μειώνεται.

Στην αύξηση της φτώχειας και της ανεργίας, αλλά και στην μείωση της εγκληματικότητας, εστιάζει δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας. Παρόλο που η ανεργία και οι διαδηλώσεις κατά των μέτρων λιτότητας αυξάνονται, η εγκληματικότητα στην Ελλάδα δεν ακολουθεί την ίδια ανοδική πορεία, όπως παρατηρεί σε δημοσίευσμά της η αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal.

Την περίοδο 2010 και 2012, το ποσοστό ανεργίας από 12,6% διπλασιάστηκε σε 24,3%, αλλά τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας δείχνουν υποχώρηση της εγκληματικότητας το 2012 μετά από άνοδο το 2011.

«Οι αυξήσεις στα ποσοστά εγκληματικότητας, στα πρώτα χρόνια της κρίσης, έχουν αναστραφεί σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό δείχνει ότι άλλοι παράγοντες, εκτός από την οικονομική δυσπραγία, παίζουν ρόλο», επισημαίνει η εφημερίδα και χαρακτηρίζει μεμονωμένα τα όποια ξεσπάσματα βίας και εγκληματικότητας.

Αυτό αν μη τι άλλο είναι ένα θετικό στοιχείο για την ελληνική πραγματικότητα.

2.4 Ρωσία

Το έγκλημα στη Ρωσία περιλαμβάνει διακίνηση ναρκωτικών, ξέπλυμα χρημάτων, εμπορία ανθρώπων, εκβίαση, δολοφονία, απάτες κλπ. Πολλές εγκληματικές πράξεις επιδίδονται σε διαφθορά, νοθεία, τρομοκρατία, απαγωγές κλπ. Άλλες μορφές εγκλήματος που διαπράττονται από εγκληματικές ομάδες είναι το λαθρεμπόριο όπλων, εξαγωγή της λαθρεμπορίας πετρελαίου και μετάλλων και το λαθρεμπόριο ραδιενεργών ουσιών.⁵⁰

Κατά το έτος 1997, περίπου 8.000 εγκληματικοί σχηματισμοί λειτουργούν στη χώρα.⁵¹ Κατά το έτος 2000, εκτιμάται ότι σχεδόν το 50% της λαϊκής οικονομίας συνδέθηκε με το οργανωμένο έγκλημα.⁵²

Το 2011, η Ρωσία είχε τοποθετηθεί μεταξύ των ηγετών στην ανθρωποκτονία από τα Ηνωμένα Έθνη. Χρησιμοποιήθηκαν συντελεστές του 2009, που παρουσίαζαν ότι η Ρωσία είχε 15.954 ανθρωποκτονίες, που αντιστοιχούν περίπου σε 11,2 ανά 100.000 άτομα.⁵³

50 Phil Williams (1997). *Russian Organized Crime: The New Threat?*. Routledge. pp. p53

51 Phil Williams (1997). *Russian Organized Crime: The New Threat?*. Routledge. pp. p53

52 "THE RISE OF ORGANIZED CRIME". *Federation of American Scientists*
Putin attacks crime-ridden Russia, BBC, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1813825.stm>

53 <http://themoscownews.com/russia/20111024/18914682.html>

Πίνακας 2: Διεθνής σύγκριση

Country	Russia ⁵⁴	Russia ⁵⁵	Japan ⁵⁶	Germany ⁵⁷	United Kingdom ⁵⁸	France ⁵⁹	Canada ⁶⁰	Poland ⁶¹	United States ⁶²	South Africa ⁶³	Colombia ⁶⁴
Homicide rate	19.80	11.50	0.500	1.4	1.406	1.733	1.9	5.628	4.8	49.600	61.785
Year	2000	2011	2000	2000	2000	2000	2004	2000	2011	2000	2000

54 Seventh United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems

55 <http://www.aks.ru/dbscripts/Cbsd/DBInet.cgi?pl=2318001>

56 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

57 BKA, German federal crime statistics"

58 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

59 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

60 "Crime in Canada, Canada Statistics"

61 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

62 All crimes in the US in 2004, US Bureau of Justice Statistics"

63 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

64 National homicide rates, UN data published by Nation Master.com

2.5 Εγκληματικότητα στη Κύπρο⁶⁵

Πίνακας 3: εγκλήματα σε περιοχές της Κύπρου

Αδικήματα	Λευκωσία	Λεμεσός	Αμμόχωστος	Πάφος	Λάρνακα
Φόνοι	33,33%	100%	-	-	100%
Απόπειρες φόνου	100%	100%	-	-	-
Βιασμοί	100%	50%	100%	50%	100%
Απόπειρες βιασμού	-	-	-	-	-
Εμπρησμοί /απόπειρες	8,33%	7,32%	16,67%	33,33%	19,05%
Ληστείες-εκβιασμοί	16,67%	21,43%	-	90,91%	40%
Ναρκοτικά	97,53%	97,89%	100%	97,40%	97,01%
Διαρρήξεις	21,92%	19,28%	69,03%	45,90%	46,04%
Κλοπές	28,48%	35,43%	58,14%	62,39%	43,68%
Άλλα σοβαρά εγκλήματα	91,02%	84,77%	81,82%	87,34%	89,62%

Πηγή: http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/dmlstatistical_gr/dmlstatistical_gr?OpenDocument

Σημ.: Οι αναφορές ανωτέρω είναι από την ελληνική αστυνομία της Κύπρου και τα ποσοστά αντιστοιχούν σε εγκλήματα τα οποία έχουν διαλευκανθεί.

65 [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/D73A74FCFDA06451C2257BEC0039BF6B/\\$file/%CE%A3%CE%BF%CE%B2%CE%B1%CF%81%CF%8C%20%CE%AD%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1%20%CE%B5%CE%BE%CE%AC%CE%BC%CE%B7%CE%BD%CE%BF%202013.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/D73A74FCFDA06451C2257BEC0039BF6B/$file/%CE%A3%CE%BF%CE%B2%CE%B1%CF%81%CF%8C%20%CE%AD%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1%20%CE%B5%CE%BE%CE%AC%CE%BC%CE%B7%CE%BD%CE%BF%202013.pdf)

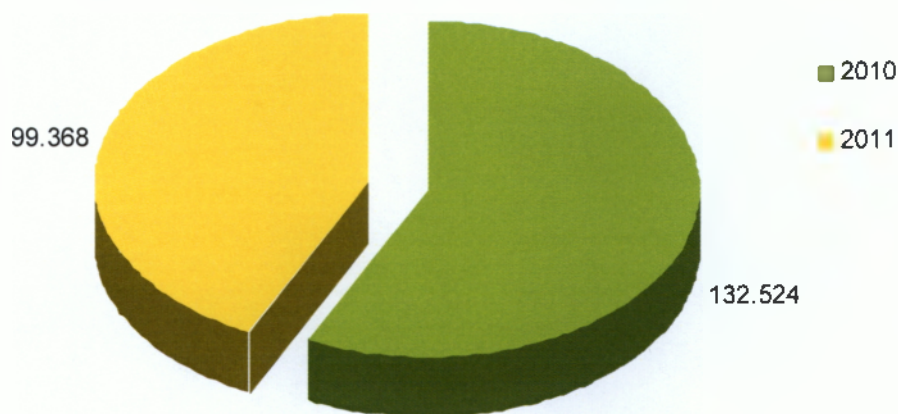
2.6 Στατιστικά στοιχεία για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα⁶⁶

2.6.1 Λαθρεμπόριο⁶⁷

Τα στοιχεία προκύπτουν από έρευνα της ελληνικής αστυνομίας. Ένας κλάδος του οργανωμένου εγκλήματος είναι και η παράνομη διακίνηση μεταναστών. Τα στοιχεία που αποκαλύπτει η ελληνική αστυνομία είναι θεαματικά. Η έκθεση παρουσιάστηκε στις 11-03-2012.

Το 2011, οι αλλοδαποί που συνελήφθησαν για παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα ήταν 99.368, ενώ το 2010 ήταν 132.524 (εικόνα 4). Αντίστοιχα, το 2011 συνελήφθησαν 848 διακινητές, ενώ το 2010 1.150 (εικόνα 7).

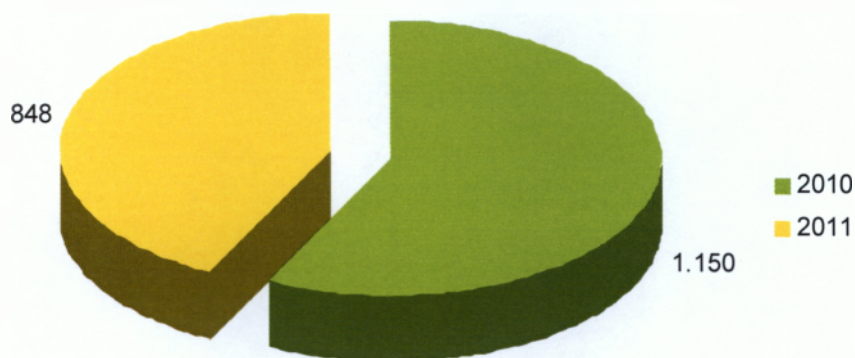
Εικόνα 6: Στοιχεία για την παράνομη είσοδο μεταναστών στην Ελλάδα την περίοδο 2010-2011

66^ο ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: 11-03-2012: Στατιστικά στοιχεία εγκληματικότητας, εγκλημάτων κατά της Οικονομίας, παράνομης διακίνησης μεταναστών, συγκεντρώσεων, αθλητικών εκδηλώσεων, καθώς και απολογισμού της αστυνομικής ανταπόκρισης για το έτος 2011

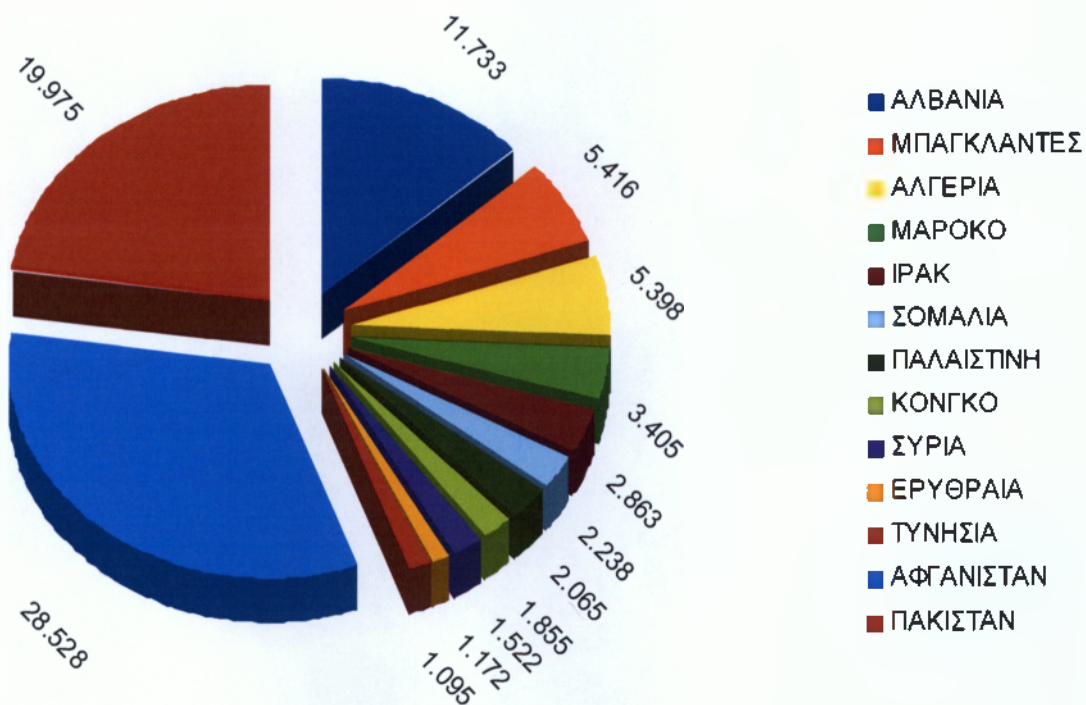
67^ο ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011

Εικόνα 7: Στοιχεία για τη σύλληψη λαθρεμπόρων στην Ελλάδα την χρονική περίοδο 2010-2011

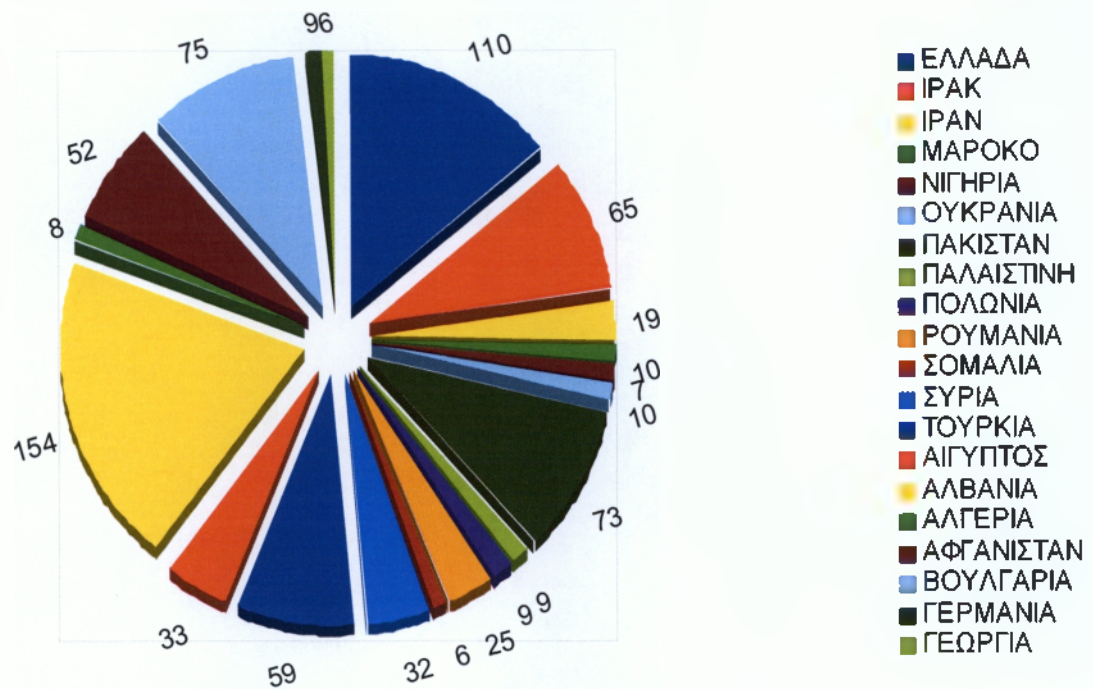

Βλέπουμε, πως τα ποσοστά του 2011 σε σχέση με το 2010, έχουν πέσει αισθητά. Στις επόμενες εικόνες, θα δούμε ποιες ήταν οι εθνικότητες των συλληφθέντων μεταναστών και ποιες των διακινητών.

Εικόνα 8: Οι συλληφθέντες ανά υπηκοότητα

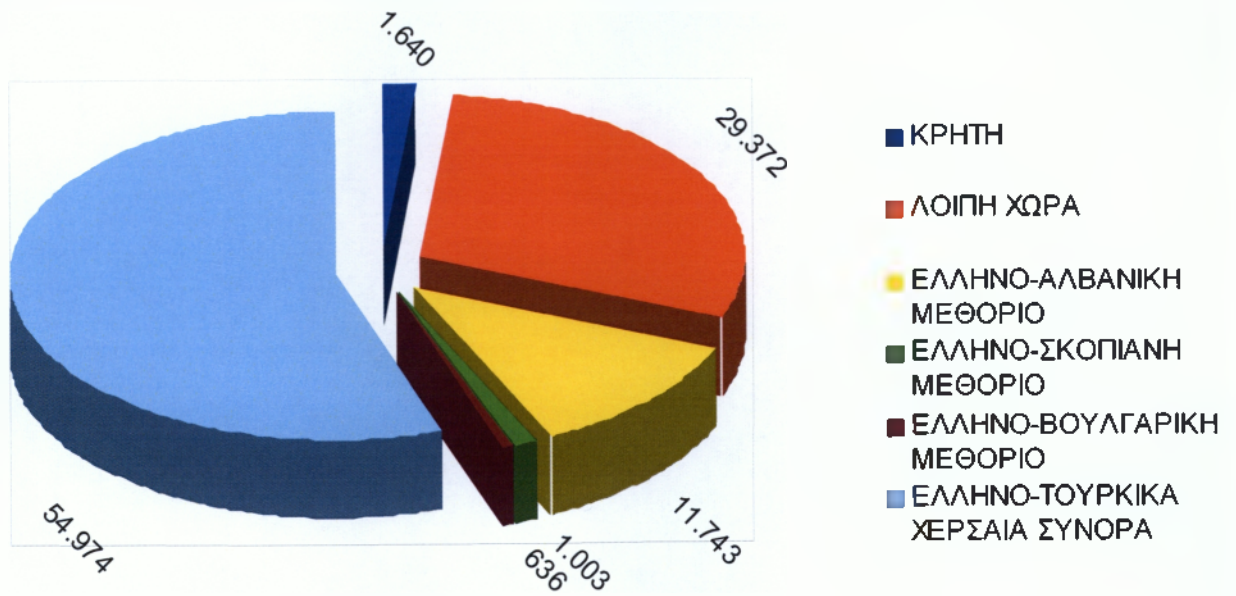
Εικόνα 8: Οι διακινητές ανά υπηκοότητα

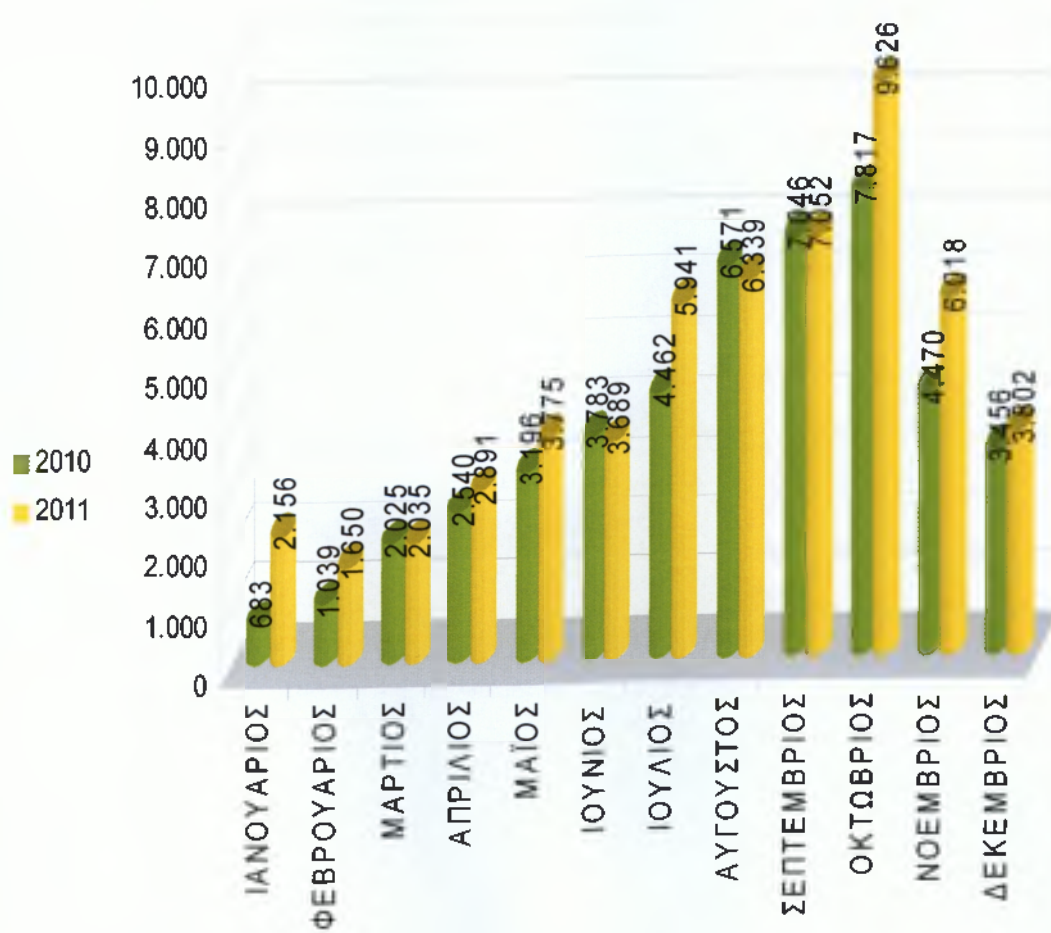
Από το Δεκέμβρη του 2010 καταργήθηκε η υποχρέωση κατοχής θεώρησης για τους πολίτες της Αλβανίας, γιατί πλέον είναι δυνατή η τρίμηνη παραμονή τους μόνο με τη σφράγιση της εισόδου, γεγονός που έχει βοηθήσει στη μείωση της παράνομης εισόδου από τα βόρεια σύνορα της ηπειρωτικής χώρας.

Στη γραμμή Ελλάδας – Τουρκίας το 2011, συνελήφθησαν συνολικά 54.974 μετανάστες, ενώ το 2010 είχαν συλληφθεί 47.079 μετανάστες (εικόνα 9).

Εικόνα 9: Συλληφθέντες μετανάστες το έτος 2011 στην γραμμή Ελλάδας-Τουρκίας

Διάγραμμα 1: Συλλήψεις μεταναστών ανά μήνα στα σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας

2.6.2 Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος⁶⁸

Η νέα υπηρεσία της ελληνικής αστυνομίας ξεκίνησε να λειτουργεί τον Αύγουστο του 2011 και έδειξε ιδιαίτερα θετικά στοιχεία ως προς την εξάρθρωση κυκλωμάτων οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος. Μέσα στο σύνολο των επιτυχιών της, υπάρχει και η εξάρθρωση οργανώσεων με πολύχρονη δράση, που έκαναν απάτες κατά ασφαλιστικών εταιρειών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με κέρδος πολλών εκατομμυρίων ευρώ.

Στον τομέα της κοινωνικής και ασφαλιστικής πρόνοιας, πραγματοποιήθηκαν 171 έλεγχοι σε ιατρεία και σχηματίστηκαν δικογραφίες σε 53 περιπτώσεις, που αφορούσαν τα αδικήματα της μη έκδοσης απόδειξης παροχής υπηρεσιών, τη μη ορθή τήρηση των Βιβλίων Εσόδων – Εξόδων κ.λπ.

Επιπλέον, μέσα στα πλαίσια εντοπισμού της ανασφάλιστης εργασίας, πραγματοποιήθηκαν 11 έλεγχοι σε εταιρείες και βεβαιώθηκαν συνολικά 55 παραβάσεις, όπου το συνολικό ποσό των προστίμων ανέρχεται στις 26.500 ευρώ.

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, πραγματοποιήθηκαν 140 έλεγχοι σε διάφορα καταστήματα και σχηματίστηκαν 157 δικογραφίες για τα αδικήματα της λαθρεμπορίας καυσίμων, της λαθρεμπορίας τσιγάρων, τη μη έκδοση απόδειξης παροχής υπηρεσιών κ.λπ.

68 ¹ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011

Στον τομέα αντιμετώπισης του οργανωμένου οικονομικού εγκλήματος, εντοπίστηκαν τρεις εγκληματικές οργανώσεις για απάτες σε βάρος ασφαλιστικών εταιρειών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, αποκομίζοντας χρηματικά ποσά πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Εξιχνιάστηκε υπόθεση λαθρεμπορίας καυσίμων από δύο πρατηριούχους καυσίμων, που εκτιμάται ότι οι δασμοί, φόροι κ.λπ. που έχασε το Δημόσιο, υπολογίζονται συνολικά σε παραπάνω από 1.260.000 ευρώ και ο ΦΠΑ που δεν αποδόθηκε ξεπερνά τις 460.000 ευρώ. Τέλος, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του τζόγου εντοπίστηκαν οργανωμένα παράνομα καζίνο και κατασχέθηκε μεγάλος αριθμός ηλεκτρονικών υπολογιστών και ηλεκτρονικών παιχνιομηχανών.

Σε άλλες 364 περιπτώσεις, ακολουθήθηκε αστυνομική έρευνα και σχηματίστηκε δικογραφία, από κλιμάκια της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, ύστερα από καταγγελίες Φορέων Προστασίας Καταναλωτών, Οργανισμών, Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, Εταιρειών Τηλεπικοινωνιών, καθώς και καταστημάτων ηλεκτρονικού εμπορίου (e - shops).

Επιπλέον, στο πλαίσιο της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας (Interpol & Europol), παρασχέθηκε συνδρομή σε 71 περιπτώσεις διακρατικών αστυνομικών ερευνών, που είχαν ως αντικείμενο κακουργηματικού χαρακτήρα ηλεκτρονικά εγκλήματα και αφορούσαν στο ηλεκτρονικό εμπόριο, στις διαδικτυακές απάτες, στις υφαρπαγές στοιχείων και κωδικών πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις, πλατφόρμες και ιστοχώρους ηλεκτρονικών οικονομικών δραστηριοτήτων.

2.6.3 Παρεμπόριο⁶⁹

Η ελληνική αστυνομία, το έτος 2011, διέθεσε **21.849** αστυνομικούς για τη συγκρότηση κλιμακίων ελέγχων αντιμετώπισης του «παρεμπορίου». Κατά τους ελέγχους αυτούς κατασχέθηκαν σε **22.295** περιπτώσεις:

- **137.815** προϊόντα ενδυμασίας,
- **32.383** οπτικά,
- **98.419** CD - DVD και
- **511.236** άλλα είδη.

2.6.4 Ναρκωτικά⁷⁰

Στην υπόθεση με τα ναρκωτικά, η ελληνική αστυνομία εξέτασε την παραγωγή και την εμπορία και όχι την χρήση.

Η Ελλάδα δεν έχει παραγωγή ναρκωτικών (ηρωίνης, κοκαΐνης και κάνναβης) και όποια καλλιέργεια εντοπιστεί είναι εισαγόμενη. Επιπλέον, η ποσότητα των ναρκωτικών που κατάσχεται, δεν είναι όλη για πώληση στην χώρα, καθώς η Ελλάδα είναι κυρίως χώρα διέλευσης των ουσιών αυτών προς άλλες χώρες.

Το 2010, η κάνναβη που βρέθηκε και κατασχέθηκε στην Ελλάδα ήταν **7.726,28** κιλά ενώ το 2011 ανέρχεται σε **13.524,529** κιλά. Στα βαλκάνια, πρωτεύοντα ρόλο παίζουν οι αλβανικές εγκληματικές ομάδες, καθώς εισάγουν στη χώρα κάνναβη, με σκοπό να διοχετευθεί σε άλλες γείτονες χώρες και στη Τουρκία, όπου και ανταλλάσσεται με ηρωίνη.

69 ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011

70 ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011

Η ηρωίνη από την άλλη, εισάγεται κυρίως από το Αφγανιστάν μέσω της Τουρκίας και των βαλκανικών χωρών στην υπόλοιπη Ευρώπη. Τα τελευταία χρόνια, το συγκεκριμένο δρομολόγιο δείχνει να εγκαταλείπεται και την θέση του παίρνει η Μαύρη θάλασσα, όπου διοχετεύουν την ηρωίνη από τη Ρουμανία, την Ουκρανία και την Γεωργία στη Βαλτική και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Τέλος, ραγδαία αύξηση σημειώθηκε στην εισαγωγή σύνθετων ναρκωτικών ουσιών. Ενώ, οι κατασχέσεις του χαπιού *ecstasy* μειώθηκαν το 2011(μόλις 16 δισκία) σε σχέση με το 2010(12.715), αύξηση παρουσίασαν οι κατασχέσεις του **LSD** παραισθησιογόνου (2010-127 σταγόνες, 2011-2.884 σταγόνες).

2.6.5 Εμπόριο ανθρώπων⁷¹

Το συγκεκριμένο εμπόριο αφορά την σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών, την εργασιακή εκμετάλλευση ατόμων και την εμπορία βρεφών.

Έδαφος ανάπτυξης τέτοιων δραστηριοτήτων είναι περιοχές και χώρες με χαμηλό βιοτικό επίπεδο, γεμάτο φτώχεια και ανέχεια. Σε τέτοιες περιοχές δρουν οι εγκληματικές οργανώσεις, υπόσχοντας μια καλύτερη ζωή και παίρνουν, κοροϊδεύοντας, γυναίκες και παιδιά. Φυσικά, για να πεισθούν τα άτομα αυτά, τους παρουσιάστηκε μια πλαστή πραγματικότητα.

Το 2011 εντοπίστηκαν 97 θύματα σε σχέση με το 2010, που ήταν 92. Τα θύματα προέρχονταν κυρίως από την Ρουμανία και την Βουλγαρία.

71 ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011

Μειώθηκε το ποσοστό εμπορίας ατόμων από Ουκρανία και Ρωσία, καθώς δε φτάνει το 10%.

2.7 Χρηματοδότηση της τρομοκρατίας⁷²

Μια αρμοδιότητα των παγκόσμιων αρχών ασφαλείας και πληροφοριών είναι να ελέγχουν καθημερινά εκατομμύρια λογαριασμούς για ίχνη εγκληματικής ενέργειας ή πιθανής χρηματοδότησης τρομοκρατών, με σκοπό τον εντοπισμό και την εξάρθρωση τους.

Στη περίπτωση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, μια απλή περίπτωση τρομοκρατικής ενέργειας απαιτεί μικρό χρηματικό ποσό, ενώ τα πολλά χρήματα δαπανώνται στη συντήρηση, στρατολόγηση και εκπαίδευση της τρομοκρατικής ομάδας κατά την διάρκεια των χρόνων.

Επειδή οι τρομοκράτες δε μπορούν να συγκεντρώνουν μεγάλα χρηματικά ποσά από φιλανθρωπικά ιδρύματα, εράνους και δωρεές, έχουν βρει τρόπο μέσα από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι τρομοκράτες συνεργάζονται, πλέον, με εμπόρους ναρκωτικών και άλλους εγκληματίες, για να νομιμοποιήσουν προϊόντα εγκλήματος όπως απάτης, πορνείας, κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, λαθρεμπόριο.

Οι τρομοκράτες χρησιμοποιούν χαμηλής αξίας, αλλά, υψηλού όγκου δραστηριότητας παράνομων πράξεων για τη χρηματοδότηση των εργασιών τους. Άλλοι, όπως οι παραστρατιωτικές ομάδες στη Βόρεια Ιρλανδία για παράδειγμα, χρησιμοποιούν νόμιμες επιχειρήσεις, όπως ξενοδοχεία, μπαρ και ταξί, ως φορείς για ξέπλυμα χρημάτων και τη χρηματοδότηση των

72 http://www.rimse.gr/2013_12_01_archive.html

πολιτικών δραστηριοτήτων. Σε γενικότερο παγκόσμιο επίπεδο, οι τρομοκράτες εξαγοράζουν ή ελέγχουν εταιρείες-βιτρίνες, κυρίως αυτές που σχετίζονται με μεγάλη διακίνηση μετρητών.

Περαιτέρω, διακινούν χρήματα μέσω online συστημάτων πληρωμών όπως το γνωστό PayPal ή μέσω εικονικών δημοπρασιών του eBay. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο δυσκολίας για τις αρχές ασφαλείας, γιατί η μεταφορά μικρών ποσών μέσω ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληρωμών, όπως το PayPal, είναι πρακτικώς αδύνατη να ερευνηθεί και συνήθως δεν παραπέμπει σε κάποια αξιόποινη πράξη.

Σε όλα τα παραπάνω, πρέπει να προστεθούν και οι παραδοσιακοί μέθοδοι όπως της Hawala για τους Μουσουλμάνους, που χρησιμοποιεί αντιπροσώπους και αντικριστές για τη μεταφορά κεφαλαίων, χωρίς τη χρήση των χρηματοπιστωτικών θεσμών. Φιλανθρωπικές οργανώσεις χρησιμοποιούνται ακόμα ως προκάλυμμα, παρά τους μεγάλους διεθνείς ελέγχους που τακτικά αντιπαραβάλλουν στοιχεία, ως προς το που διοχετεύονται τα χρήματα που συγκεντρώνονται.

Η επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 και «ο πόλεμος εναντίον της τρομοκρατίας» αποτέλεσε σταθμό στη μελέτη των χρηματοοικονομικών ροών που συνδέονται με τη τρομοκρατία. Οι Αμερικανοί εκτέλεσαν ένα τεράστιας εμβέλειας πρόγραμμα με την κωδική ονομασία «Green Quest», παραπέμποντας στην αναζήτηση του «χρώματος του χρήματος». Η επιχείρηση που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2001 και με παραλλαγές συνεχίζεται έως και σήμερα, είχε ως σκοπό να ταξινομήσει τους κύριους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ανεβρεθούν ποσά που μεταφέρονται από τρομοκράτες μέσα στα τραπεζικά ιδρύματα και χρηματιστήρια.

Οι κυριότερες ύποπτες συμπεριφορές είναι:

- Μεγάλες εισροές ή εκροές εμβασμάτων-κεφαλαίων, που δεν μπορούν να τεκμηριωθούν-δικαιολογηθούν (Άνω των 15.000 Ευρώ για Ε.Ε ή 10.000 Δολαρίων για ΗΠΑ)
- Τοποθέτηση χρημάτων σε τρίτες χώρες, όπου υπάρχει κάποιου είδους εμπάργκο ή αυτές διατηρούν δεσμούς με τρομοκρατικές ομάδες (λ.χ. Ιράν, Β. Κορέα, Συρία, Σουδάν, Υεμένη, Μάλι, Σομαλία, Ζιμπάμπουε, Βιρμανία, Σιέρα Λεόνε κα)
- "Περίεργη" συμπεριφορά, με ασυνήθιστες για τον πελάτη αναλήψεις ή καταθέσεις
- Χρησιμοποίηση πολλαπλών λογαριασμών για την αποστολή χρημάτων σε έναν άλλο λογαριασμό
- Εισροή μικρών ποσών σε διαφορετικούς λογαριασμούς και εν συνεχεία μεταφορά, σε ένα άλλο, όλων των ποσών
- "Τράβηγμα" μετρητών από ΑΤΜ σε ύποπτες χώρες ή το αντίστροφο
- Συναλλαγές μεταξύ δύο πλευρών, που λογικά δεν μπορεί να σχετίζονται μεταξύ τους, λχ ένας κτηνοτρόφος στο Πακιστάν με έναν σχεδιαστή κοσμημάτων στην Ισπανία
- Μεταφορά υπολοίπων λογαριασμών σε τρίτες χώρες και κλείσιμο τους εκεί
- Μεταφορές ποσών μεταξύ συγγενών οργανισμών-εταιρειών-σωματείων κτλ χωρίς εμφανή λόγο.

Οι παραπάνω δραστηριότητες χτυπάνε το πρώτο επίπεδο συναγερμού, ώστε να ακολουθήσει ένας δεύτερος έλεγχος στη συνέχεια.

Εάν οι πελάτες των τραπεζών, με αυτή τη συμπεριφορά, έχουν ποινικό μητρώο ή είναι υπήκοοι κρατών που κατηγορούνται για δεσμούς με τρομοκρατία, τότε μπαίνουν σε παρακολούθηση. Οι Αμερικανοί έχουν εφεύρει και τον όρο «Politically Exposed Person (PEP)», που σημαίνει άτομο, το οποίο έχει καταλάβει πολιτική θέση στη χώρα του ή διαθέτει στενούς δεσμούς με πολιτικό, μαζί με την οικογένεια του και τους συγγενείς του μέχρι β' βαθμό (δες κεφάλαιο 1).

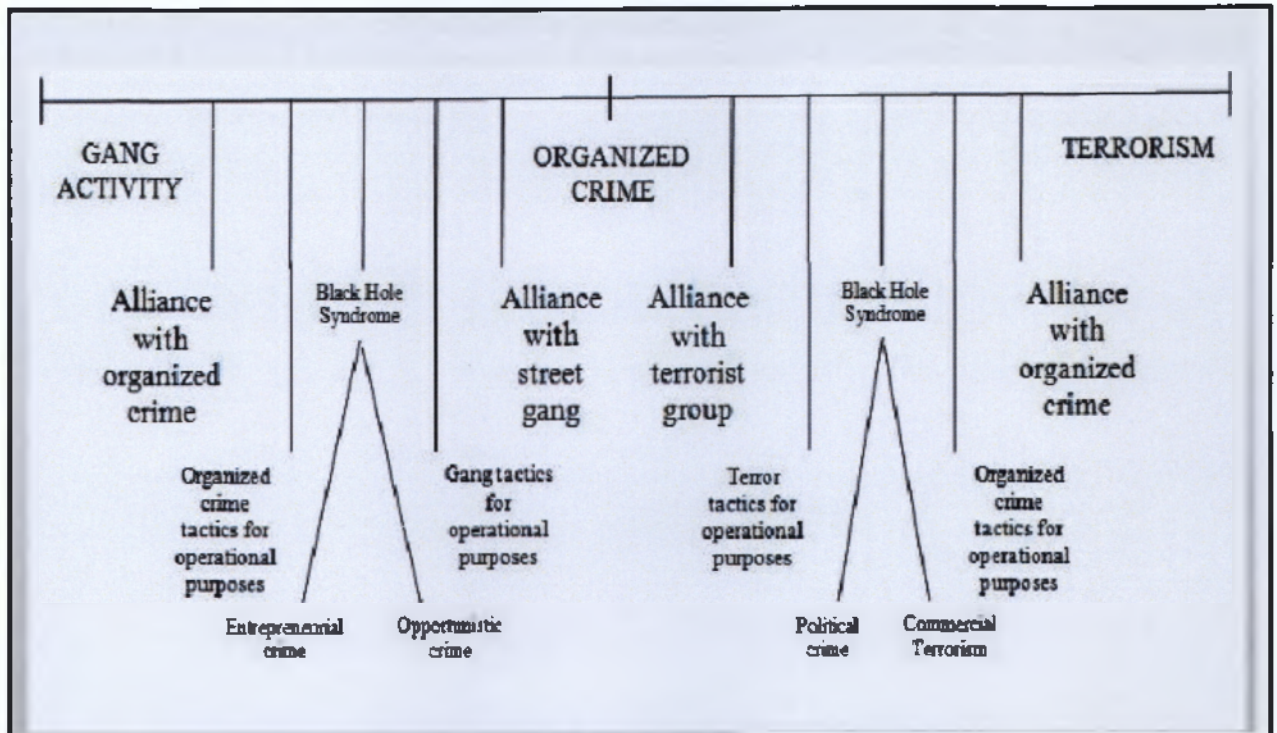
Οι τράπεζες έχουν δώσει μεγάλη προσοχή στο να ενισχύσουν τα συστήματα ασφαλείας τους για να αποφύγουν τις κρατικές κυρώσεις σε περιπτώσεις λαθών. Χρησιμοποιούν τεχνολογία όπως το «link analysis», που ελέγχει σε δεύτερο και τρίτο επίπεδο τις συναλλαγές των πελατών τους. Για παράδειγμα, εάν κάποιος στείλει χρήματα σε ένα φίλο του, το σύστημα περιοδικά θα ελέγξει εάν ο φίλος τα στέλνει σε κάποιον άλλο και σε ποιον.

Οι περισσότερες τράπεζες διαθέτουν ήδη προγράμματα «know your customer (KYC)», που ελέγχουν εάν κάποιος πελάτης έχει οποιαδήποτε σχέση με τρομοκρατία ή οργανωμένο έγκλημα. Με αυτό τον τρόπο, αποδεικνύεται, με τη κατάλληλη ανάλυση, εάν υπάρχουν τρίτοι ως μεσολαβητές στις μεταφορές κεφαλαίων προς τρομοκράτες. Στην πραγματικότητα, είναι ένα πλήρες φακέλωμα συναλλαγών που προσομοιάζει σε αυτό του Facebook για τα κοινωνικά δίκτυα.

Τέλος, υπάρχουν εταιρείες όπως η Lexis Nexis και η World Compliance, που πωλούν σε τραπεζικά ιδρύματα άκρως εξειδικευμένο λογισμικό που λειτουργεί με αλγόριθμους, προκειμένου να εντοπίσει περιπτώσεις ξεπλύματος κεφαλαίων, όπως και βάσεις δεδομένων από όλο το πλανήτη, με χιλιάδες ονόματα ατόμων και οργανισμών που θεωρούνται υψηλού ρίσκου.

Αυτοί, εν τέλει, αποκλείονται από το τραπεζικό σύστημα που δεν τους δέχεται ως πελάτες.

Εικόνα 11: εξέλιξη της παραβατικής συμπεριφοράς

πηγή: http://www.rimse.gr/2013/12/blog-post_7470.html

Λόγω των εξελίξεων που εκτοπίζουν εν πολλοίς τις τρομοκρατικές ομάδες από το νόμιμο παγκόσμιο σύστημα, αυτές μεταλλάσσονται σε αποκεντρωμένα μορφώματα, που τείνουν να αυτοχρηματοδοτούνται με χαμηλής εμβέλειας εγκληματικές δράσεις ή ακόμα και με μισθούς από νόμιμες δουλειές, όπως ακριβώς έκαναν και οι βομβιστές του Λονδίνου του 2005, οι οποίοι ήσαν καθόλα νόμιμοι σε χρηματοοικονομικό επίπεδο.

Αρκετοί αναλυτές και ειδικοί φοβούνται ότι τα υπερβολικά μέτρα, όπως εφαρμόστηκαν μετά το 2001, θα μετατρέψουν τους τρομοκράτες σε πραγματικές σκιές του νόμιμου συστήματος και θα εφεύρουν τρόπους να κινηθούν παράλληλα, χωρίς να μειώσουν τις επιχειρησιακές τους

δυνατότητες. Θα κουβαλούν πάνω τους μεγάλα ποσά, αντί να προτιμούν να τα διακινούν μέσω τραπεζών και θα βασίζονται περισσότερο σε συστήματα όπως το Hawala ή άλλα αυτοσχέδια που θα δημιουργήσουν.

Επιπλέον, η σημερινή οικονομική κρίση θα αναγκάσει τις τράπεζες σε αρκετές χώρες να χαλαρώσουν τους ελέγχους, ώστε να εισρεύσει ρευστό, που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη. Αυτό, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες που έχει υποβάλλει το διεθνές εμπόριο, θα έχει ως αποτέλεσμα και ο Νόμος να ατονήσει και η τρομοκρατία να συνεχίσει να υφίσταται. Στην ουσία, τα μέτρα των Αμερικανών για τον έλεγχο των ροών δεν έχουν αποτέλεσμα και βεβαίως ο ανθρώπινος παράγοντας είναι ένας ακόμα επιπλέον λόγος που θα διαβρώσει το σύστημα.

Εν κατακλείδι, οι κανονισμοί εναντίον της τρομοκρατίας επέφεραν μεγάλες αλλαγές στο τρόπο λειτουργίας των τραπεζών και μείωσαν, σε σημαντικό βαθμό, το απόρρητο των συναλλαγών, όπως και την προσωπική ελευθερία του μέσου πολίτη. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι ο κόσμος έγινε ασφαλέστερος, το μόνο σίγουρο είναι ότι πλέον ολόκληρη η ανθρωπότητα παρακολουθείτε επί 24ωρου βάσεως από τεράστια τεχνολογικά δίκτυα μέσω τραπεζών, ίντερνετ, καμερών και δορυφόρων.

2.8 ΜΟ.Κ.Α.Σ (Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης)

Η Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟ.Κ.Α.Σ.), ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 54 του περί Συγκάλυψης, Έρευνας και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμου 61(Ι)/1996, τον Δεκέμβριο του 1996 και άρχισε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 1997. Ο Νόμος αυτός, αντικαταστάθηκε με τον περί της

Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμο (αρ. Ν.188(Ι)/2007). Κύριος σκοπός ήταν η υιοθέτηση των προνοιών της Τρίτης Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περαιτέρω, ο εν λόγω Νόμος τροποποιήθηκε με τον Νόμο Ν. 58(Ι)/2010, που είχε ως κύριο σκοπό την ενσωμάτωση στον εν λόγω Νόμο των Αποφάσεων-Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε σχέση με τη συνεργασία των χωρών μελών στον τομέα της αναγνώρισης και της επιβολής αποφάσεων παγώματος και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, ο σχετικός Νόμος τροποποιήθηκε στις 27/6/12 και 21/12/12 με τους Νόμους 80(Ι)/2012 και 192(Ι)/2012, αντίστοιχα. Η Μονάδα λειτουργεί κάτω από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και απαρτίζεται από εκπροσώπους του Γενικού Εισαγγελέα, του Αρχηγού Αστυνομίας και του Τμήματος Τελωνείων. Της Μονάδας προΐσταται εκπρόσωπος του Γενικού Εισαγγελέα και τα μέλη της διορίζονται με απόσπαση. Σε σχέση με τη σύνθεση της Μονάδας, ο σχετικός Νόμος τροποποιήθηκε το 2003 για να συμπεριλάβει λογιστές και οικονομικούς αναλυτές.

Η Μονάδα είναι το εθνικό κέντρο, αρμόδιο να ζητά, να παραλαμβάνει, να αναλύει και να διοχετεύει πληροφορίες, σε σχέση με αναφορές ύποπτων συναλλαγών και άλλες συναφείς πληροφορίες, αναφορικά με αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και αδικήματα χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο Νόμος προνοεί για την υποχρεωτική αναφορά στη ΜΟ.Κ.Α.Σ. ύποπτων συναλλαγών και την υποχρέωση για λήψη προληπτικών μέτρων (π.χ. εξακρίβωση της ταυτότητας πελατών, τήρησης αρχείων κτλ.), που εφαρμόζονται σε όλα τα πρόσωπα που

απασχολούνται σε χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, περιλαμβανομένων των δικηγόρων και των ελεγκτών.

Η Μονάδα μπορεί να αποταθεί στο Δικαστήριο για εξασφάλιση διαταγμάτων παγώματος, δήμευσης και αποκάλυψης. Τα διατάγματα αποκάλυψης αίρουν το τραπεζικό απόρρητο. Επιπρόσθετα, η Μονάδα έχει αρμοδιότητα σε θέματα πολιτικής, αναφορικά με τη λήψη μέτρων για την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος, συνεχούς ενημέρωσης και λήψης πρωτοβουλιών για εκπαίδευση, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα. Με βάση τις σχετικές πρόνοιες της νομοθεσίας και τις εγκυκλίους των Εποπτικών Αρχών, η Μονάδα συνεργάζεται στενά με όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Έχει, επίσης, οριστεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ως το Γραφείο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Recovery Office-ARO) της Κύπρου, για συνεργασία με τις χώρες μέλη της ΕΕ.

Επιπρόσθετα, έχει την προεδρία της «Συμβουλευτικής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας». Αναφορικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, διευκρινίζεται ότι η αρμοδιότητα αυτή έχει ανατεθεί στη Μονάδα με βάση τις πρόνοιες του κυρωτικού Νόμου της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (άρθρο 10 Νόμος 29(III)/2001). Η Μονάδα είναι μέλος του «Συντονιστικού Σώματος Εναντίον της Τρομοκρατίας», το οποίο ιδρύθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Εκπρόσωποι της Μονάδας μετέχουν σε διεθνείς οργανισμούς που ασχολούνται με τα θέματα της νομιμοποίησης εσόδων, της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων και της διεθνούς συνεργασίας, σε σχέση με τα θέματα αυτά.

2.8.1 Αρμοδιότητες

- Συλλογή, ταξινόμηση, αξιολόγηση και ανάλυση πληροφοριών αναφορικά με αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σε σχέση με αναφορές ύποπτων συναλλαγών που υποβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς, μαζί με πληροφορίες που διαβιβάζονται από διεθνείς και εσωτερικούς εταίρους
- Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με αντίστοιχες Μονάδες άλλων χωρών
- Εκτέλεση επίσημων αιτημάτων νομικής αρωγής από ξένες δικαστικές Αρχές
- Έκδοση διοικητικών εντολών για την αναστολή εκτέλεσης ύποπτων συναλλαγών
- Έκδοση δικαστικών διαταγμάτων αποκάλυψης, παγώματος και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων από μέλη της Μονάδας. Σε περιπτώσεις έκδοσης διαταγμάτων δήμευσης περιουσιακών στοιχείων σε συνεργασία με ξένες Αρχές, γίνεται συμφωνία για διαμοιρασμό των εσόδων, τα οποία κατατίθενται στο πάγιο ταμείο της Δημοκρατίας
- Προστασία της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που υφίστανται επεξεργασία

- Έκδοση Οδηγιών για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων της Μονάδας
- Συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς στα θέματα των αρμοδιοτήτων της
- Έχει οριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο ως το Γραφείο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Recovery Office) για συνεργασία με αντίστοιχες Υπηρεσίες των άλλων χωρών-μελών της ΕΕ

2.8.2 Συνεργασία

➤ Εγχώρια

- Όσοι έχουν υποχρέωση αναφοράς, όπως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλες επαγγελματικές ομάδες
- Αστυνομία
- Τμήμα Τελωνείων
- Όλες οι Εποπτικές Αρχές
- Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου
- Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- Υπουργείο Οικονομικών

➤ Διεθνής

- Αντίστοιχες Μονάδες ξένων χωρών
- Σώματα επιβολής του νόμου, δικαστικές και άλλες Αρχές του εξωτερικού
- Διακρατικές Αστυνομικές Αρχές (Interpol)

- Ευρωπαϊκές Αστυνομικές Αρχές (Europol)
- FIU Platform (Επιτροπή στις Βρυξέλλες)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Committee on the Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing)
- Συμβούλιο της Ευρώπης «Moneyval» (Επιτροπή Αξιολόγησης των μέτρων που λαμβάνονται για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες)
- Συμβούλιο της Ευρώπης- Conference of the Parties to the AML/CFT Convention
- «Egmont Group» (Διεθνής Οργανισμός που αποτελείται από όλες τις αναγνωρισμένες Μονάδες διεθνώς)
- Διακυβερνητικό δίκτυο ανάκτησης εσόδων (CARIN)
- Γραφεία Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων των χωρών-μελών της ΕΕ (Asset Recovery Offices)

Κεφάλαιο 3ο: Νομοθετική μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες

3.1 Νομοθετικές ρυθμίσεις σε παγκόσμιο στάδιο

Στο σημείο αυτό και δεδομένης της σοβαρότητας του θέματος για το οποίο αναφερθήκαμε στις παραπάνω παραγράφους, θα πρέπει να αναφέρουμε την αναγκαιότητα της παρουσίασης του Διεθνούς και ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού περιβάλλοντος, σε σχέση με την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού και αυτό για δύο λόγους : αφενός, γιατί με αυτόν τον τρόπο προκύπτει η σημασία που δόθηκε στην παραπάνω διαδικασία τις τελευταίες δεκαετίες, αφετέρου, μπορούν να εντοπιστούν καλύτερα τα στοιχεία εκείνα τα οποία επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, τη δημιουργία των ουσιαστικών και δικονομικών κανόνων του εθνικού μας δικαίου.

Στη συνέχεια, γίνεται λόγος περιληπτικά, χωρίς να δίνεται έμφαση, στη κατάσταση που επικρατεί στις ΗΠΑ πάνω στη νομοθεσία και τους τρόπους αντιμετώπισης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Τέλος, οι ελληνικοί κυρωτικοί κανόνες περιγράφονται αναλυτικά και με απόλυτη σαφήνεια, από το πώς ξεκίνησε η όλη διαδικασία αντιμετώπισης του προβλήματος, από τους αρμόδιους, μέχρι και τα τελευταία στάδια μέχρι και σήμερα.

3.1.1 Σύμβαση της Βιέννης⁷³ (1988)

Το Δεκέμβριο του 1988 υπογράφηκε στη Βιέννη από 67 κράτη η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη καταπολέμηση της παράνομης

⁷³ Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν. 2331/1995

εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 26-33)

διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται η υποχρέωση λήψης όλων των αναγκαίων διοικητικών μέτρων για τη καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, η διεθνής συνεργασία, η άρση του τραπεζικού απορρήτου και η υποχρέωση ποινικοποίησης πράξεων, που στοχεύουν στη νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων από το εμπόριο ναρκωτικών.

Με το κείμενο της σύμβασης της Βιέννης, που υπογράφηκε στα πλαίσια του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1990/1991, υποδεικνύεται -μεταξύ άλλων- η ποινική τυποποίηση των κάτωθι:

α) της μετατροπής ή μεταβίβασης περιουσίας που προέρχεται από εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά (εν γνώσει ότι προέρχεται από τα αδικήματα αυτά), με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την υποβοήθηση οποιουδήποτε προσώπου που είναι αναμειγμένο να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του

β) της απόκρυψης ή της συγκάλυψης της πραγματικής φύσης, της πηγής, του τόπου όπου βρίσκεται, της διάθεσης, της διακίνησης δικαιωμάτων επί περιουσίας ή κυριότητας της περιουσίας, εν γνώσει ότι η περιουσία προέρχεται από τέτοιο έγκλημα

γ) της απόκτησης, κατοχής ή χρήσης περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από έγκλημα

3.2 Οι 40 Συστάσεις της F.A.T.F. (Financial Action Task Force on Money Laundering)

Μία από τις πιο αποτελεσματικές πρωτοβουλίες που εκδηλώθηκαν στον χώρο της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων διωκτών, δικαστικών και εποπτικών αρχών για το θέμα του ξεπλύματος χρημάτων, υπήρξε η απόφαση που έλαβαν τον Ιούλιο του 1989 στο Παρίσι, οι αρχηγοί των κρατών ή κυβερνήσεων της ομάδας των 7 κυριότερων βιομηχανικών χωρών μαζί με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η διακυβερνητική αυτή ομάδα των ειδικών, που τελικά έμεινε γνωστή ως «Ομάδα Κρούσεως για το ξέπλυμα χρημάτων», με τη προσωνομία στην αγγλική γλώσσα ως Financial Action Task Force on money laundering, εδρεύει στο Παρίσι και εξυπηρετείται γραμματειακά από τον ΟΟΣΑ.

Ο στόχος διακηρύσσεται πως είναι η ανάπτυξη και η προώθηση πολιτικών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Η F.A.T.F. διατύπωσε από τον Απρίλιο του 1990, ένα κατάλογο από 40 συστάσεις για τη καταπολέμηση του φαινομένου αυτού. Ο κατάλογος αυτός αναθεωρήθηκε το 1996, αφενός για να ληφθούν υπ' όψιν ορισμένες αλλαγές στις μεθόδους ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και αφετέρου, για να προβλεφθούν ενδεχόμενοι μελλοντικοί κίνδυνοι. Εδώ, αξίζει να σημειωθεί, ότι οι επιμέρους χώρες έχουν διαφορετικά νομικά συστήματα και δεν μπορούν να λάβουν όμοια μέτρα. Έτσι, οι συστάσεις αυτές συνιστούν «αρχές δράσης» στον τομέα αντιμετώπισης του φαινομένου.

Αναλύοντας λίγο περισσότερο τις Συστάσεις, επισημαίνουμε ότι αρχικά, προτείνεται η άμεση λήψη μέτρων για την επικύρωση και πλήρη εφαρμογή της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών (σύμβαση της Βιέννης). Στη συνέχεια,

προτείνεται η εφαρμογή προγραμμάτων πολυμερούς συνεργασίας και αμοιβαίας νομικής αρωγής στις έρευνες, άσκηση διώξεων και έκδοση, σχετικά με υποθέσεις που αφορούν το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, όπου είναι δυνατή. Προτείνεται, επίσης, σε κάθε χώρα η λήψη αναγκαίων μέτρων, μεταξύ των οποίων και η ποινική τυποποίηση, όπως αυτή προβλέπεται στη σύμβαση της Βιέννης και επιπλέον, προτείνεται η επέκταση της ποινικής τυποποίησης του φαινομένου, πέρα από τα εγκλήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, αλλά και σε άλλα σοβαρά εγκλήματα, τα οποία κάθε χώρα θα έπρεπε να καθορίσει ως εγκληματικές πράξεις. Προτείνεται, επίσης, η λήψη μέτρων (παρόμοιων με των αντίστοιχων της Σύμβασης της Βιέννης) που θα εξυπηρετήσουν τη κατάσχεση και τη δήμευση της περιουσίας που νομιμοποιήθηκε, των εσόδων που αποκτήθηκαν, των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν στη διάπραξη οποιουδήποτε εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων.

Στη πρώτη έκθεση του FATF τονίστηκε ότι υπήρχε απόλυτη ανάγκη

1) για θέσπιση και λήψη μέτρων για τη βελτίωση των εθνικών συστημάτων δικαίου

2) για την αναβάθμιση του κοινωνικού ρόλου των τραπεζών

3) για την ενδυνάμωση της διεθνούς συνεργασίας, στο μέγα θέμα της καταπολέμησης της πρακτικής του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, που ενθαρρύνει και αυτοτροφοδοτεί την ανάπτυξη του οργωμένου εγκλήματος

Απαραίτητη προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας των μέτρων για την ποινικοποίηση της πρακτικής του ξεπλύματος των εσόδων από τη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων, είναι η θεσμοθέτηση της δημεύσεως των χρημάτων και κάθε περιουσιακού στοιχείου που αποτελεί προϊόν μιας τέτοιας εξακριβωμένης ενέργειας.

Εν ολίγοις, με τις 40 συστάσεις της F.A.T.F. υποδεικνύεται η ποινική τυποποίηση :

α) της μετατροπής ή μεταβίβασης της περιουσίας που προέρχεται από την πραγμάτωση σοβαρών εγκλημάτων

β) της απόκρυψης ή της συγκάλυψης της πραγματικής φύσης, της πηγής, του τόπου όπου βρίσκεται, της διάθεσης, της διακίνησης δικαιωμάτων επί περιουσίας ή κυριότητα της περιουσίας εν γνώσει ότι αυτή προέρχεται από εγκληματικές ενέργειες.

Τέλος, να σημειωθεί ότι από τον Οκτώβριο του 2001 αποφασίστηκε να επεκταθεί ο προορισμός και η αποστολή της Επιτροπής Οικονομικής Δράσης πέρα από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και στη παγκόσμια προσπάθεια καταπολέμησης της χρηματοδότησης των τρομοκρατών. Για τον λόγο αυτό, εκδόθηκαν άλλες 9 Συμπληρωματικές Ειδικές Συστάσεις, με την ένατη να αφορά την διασυνοριακή μεταφορά κεφαλαίων. Το 2004 αναθεωρήθηκαν οι 25 από τις 40 συστάσεις και σήμερα ισχύουν οι 40 και οι 9 ειδικές αναθεωρημένες συστάσεις.

Παρακάτω, αναφέρονται οι 9 συμπληρωματικές ειδικές συστάσεις (Nine Special Recommendations) :

- **Επικύρωση και εφαρμογή των οργάνων των Ηνωμένων Εθνών (Ratification and implementation of UN instruments)**

Κάθε χώρα πρέπει να λάβει τα άμεσα μέτρα για να επικυρώσει και για να εφαρμόσει πλήρως τη διεθνή Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών του 1999 για την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Οι χώρες πρέπει επίσης, αμέσως να εφαρμόσουν τα ψηφίσματα Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την

πρόληψη και την καταστολή της χρηματοδότησης των τρομοκρατικών πράξεων, ιδιαίτερα το ψήφισμα 1373 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

- **Ποινικοποίηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του σχετικού ξεπλύματος χρημάτων (Criminalising the financing of terrorism and associated money laundering)**

Κάθε χώρα πρέπει να ποινικοποιήσει τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, των τρομοκρατικών πράξεων και των τρομοκρατικών οργανώσεων. Οι χώρες πρέπει να εξασφαλίσουν ότι τέτοιες παραβάσεις υποδεικνύονται ως παραβάσεις κατηγορήματος ξεπλύματος χρημάτων.

- **Πάγωμα και δήμευση περιουσιακών στοιχείων τρομοκρατών (Freezing and confiscating terrorist assets)**

Κάθε χώρα θα πρέπει να εφαρμόσει μέτρα για να δεσμεύουν αμελλητί κεφάλαια ή άλλα περιουσιακά στοιχεία των τρομοκρατών, αυτών που χρηματοδοτούν την τρομοκρατία και τις τρομοκρατικές οργανώσεις, σύμφωνα με τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την πρόληψη και καταστολή της χρηματοδότησης των τρομοκρατικών πράξεων. Κάθε χώρα θα πρέπει επίσης να υιοθετήσει και να εφαρμόσει μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών, τα οποία θα επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές την κατάσχεση και δήμευση της περιουσίας, που είναι τα έσοδα που χρησιμοποιούνται, ή προορίζονται ή διατίθενται για χρήση μέσα, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, τρομοκρατικών πράξεων, ή τρομοκρατικών οργανώσεων.

- **Την αναφορά ύποπτων συναλλαγών που συνδέονται με την τρομοκρατία (Reporting suspicious transactions related to terrorism)**

Αν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλες επιχειρήσεις ή φορείς που υπόκεινται στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, υποπτεύονται ή έχουν εύλογους λόγους να υποπτεύονται ότι τα κεφάλαια συνδέονται ή σχετίζονται με, ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για την τρομοκρατία, τρομοκρατικές πράξεις ή τρομοκρατικές οργανώσεις, θα πρέπει να υποχρεούνται να αναφέρουν αμέσως τις υποψίες τους στις αρμόδιες αρχές.

- **Διεθνής Συνεργασία (International Co-operation)**

Κάθε χώρα πρέπει να αντέξει οικονομικά μια άλλη χώρα, βάσει μιας συνθήκης, τη ρύθμιση ή άλλο μηχανισμό, για την αμοιβαία νομική ανταλλαγή βοήθειας ή πληροφοριών, το μέγιστο πιθανό μέτρο της βοήθειας σχετικά με την εγκληματική, αστική επιβολή, και τις διοικητικές έρευνες, τις έρευνες και τα πρακτικά σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, τις τρομοκρατικές πράξεις και τις τρομοκρατικές οργανώσεις. Οι χώρες πρέπει επίσης να λάβουν όλα τα πιθανά μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι δεν παρέχουν ασφαλή «καταφύγια» για τα άτομα που είναι υπεύθυνα για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, των τρομοκρατικών πράξεων ή των τρομοκρατικών οργανώσεων και πρέπει να έχουν τις διαδικασίες για να εκδώσουν σε ισχύ, όπου είναι δυνατόν, τέτοια άτομα.

- **Εναλλακτική εμβασμάτων (Alternative Remittance)**

Κάθε χώρα πρέπει να λάβει τα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα φυσικά ή τα νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων, που παρέχουν μια υπηρεσία για την διαβίβαση των χρημάτων ή της αξίας,

συμπεριλαμβανομένης της διαβίβασης μέσω ενός άτυπου συστήματος ή του δικτύου μεταφοράς χρημάτων ή αξίας, πρέπει να χορηγήσουν άδεια ή να εγγραφούν και υπαγόμενος σε όλες τις συστάσεις FATF που ισχύουν για τις τράπεζες και τα μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Κάθε χώρα πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα που πραγματοποιούν αυτήν την υπηρεσία παρανόμως, υπόκεινται στις διοικητικές, αστικές ή εγκληματικές κυρώσεις.

- **Εμβάσματα χρημάτων (Wire transfers)**

Οι χώρες πρέπει να λάβουν μέτρα ώστε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των αποστολέων εμβασμάτων, να συμπεριλαμβάνουν ακριβείς και σημαντικές πληροφορίες εντολέων (όνομα, διεύθυνση και αριθμός λογαριασμού) για τις μεταφορές χρημάτων και τα συναφή μηνύματα που αποστέλλονται και οι πληροφορίες θα πρέπει να παραμείνουν με τη μεταβίβαση ή το σχετικό μήνυμα μέσω της αλυσίδας πληρωμών. Οι χώρες θα πρέπει να λάβουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των αποστολέων εμβασμάτων, διενεργούν ενισχυμένο έλεγχο για την ύποπτη μεταφορά χρημάτων που δεν περιέχει πλήρη στοιχεία για τον εντολέα (όνομα, διεύθυνση και αριθμός λογαριασμού).

- **Οι μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις (Non-profit organisations)**

Οι χώρες θα πρέπει να επανεξετάσουν την επάρκεια των νόμων και των κανονισμών που σχετίζονται με φορείς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι μη

κερδοσκοπικές οργανώσεις είναι ιδιαίτερα ευάλωτες και οι χώρες πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν θα γίνεται κατάχρηση:

- από τρομοκρατικές οργανώσεις που παρουσιάζονται ως νομικές οντότητες
- για να εκμεταλλεύονται νομικές οντότητες ως μέσα για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και για το σκοπό αποφυγής της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων
- για να αποκρύψει ή να συγκαλύψει την παράνομη εκτροπή των πόρων που προορίζονται για θεμιτούς σκοπούς σε τρομοκρατικές οργανώσεις

- **Αγγελιαφόροι μετρητών (Cash Couriers)**

- Οι χώρες θα πρέπει να έχουν λάβει μέτρα για τον εντοπισμό της φυσικής διασυνοριακής μεταφοράς νομίσματος και διαπραγματεύσιμων τίτλων στον κομιστή, συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος δήλωσης ή άλλη υποχρέωση γνωστοποίησης.
- Οι χώρες θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους έχουν τη νόμιμη εξουσία να σταματήσουν ή να περιορίσουν το νόμισμα ή τους διαπραγματεύσιμους τίτλους στον κομιστή, τα οποία υπάρχει υποψία ότι σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή το ξέπλυμα χρήματος, ή ότι δηλώθηκαν ψευδώς ή αποκαλύπτονται.
- Οι χώρες πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις είναι διαθέσιμες για να εξετάσουν τα άτομα που κάνουν ψευδή δήλωση. Στις περιπτώσεις όπου το νόμισμα ή οι διαπραγματεύσιμοι τίτλοι στον κομιστή σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή το ξέπλυμα χρήματος, οι χώρες πρέπει επίσης να υιοθετήσουν μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των

νομοθετικών, σύμφωνα με την Σύσταση 3 και Ειδική Σύσταση III, οι οποίες θα επέτρεπαν τη δήμευση των εν λόγω νομισμάτων ή οργάνων.

Οι συστάσεις αυτές, είναι αποτέλεσμα της ειδικής τεχνογνωσίας και της εμπειρίας της F.A.T.F. σε πρακτικές και μεθόδους ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, που προκύπτουν αφενός, από τη μελέτη πραγματικών περιπτώσεων και αφετέρου, από τον εντοπισμό ευάλωτων διαδικασιών κάθε είδους οικονομικών συναλλαγών.

Στην ακριβώς επόμενη έκθεση της FATF (1991-1992), στις 25.6.1992, τίθεται υπό συζήτηση το θέμα της προνομιακής σχέσης δικηγόρου-πελάτη. Η ομάδα εργασίας επί νομικών θεμάτων της FATF διαπιστώνει ότι υπάρχουν ορισμένοι δικηγόροι, οι οποίοι ειδικεύονται στην εκμετάλλευση των κανόνων επαγγελματικής εχεμύθειας προκειμένου να αποκρύψουν την ταυτότητα και τις συναλλαγές των πελατών τους, συχνά με σκοπό να συγκαλύψουν τις παράνομες δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένου και του ξεπλύματος. Διαπιστώνεται, επίσης, ότι οι «λευκαντές χρημάτων» βασίζονται στους δικηγόρους για να τους βοηθήσουν να εκπληρώσουν τα εγκληματικά τους εγχειρήματα, είτε συστήνοντας εικονικές επιχειρήσεις (shell corporations), είτε κρατώντας χρήματα για λογαριασμό των πελατών τους (trust accounts), ώστε οι τελευταίοι να «ξεπλένουν» χρήματα με ευκολία.

Συνεπώς, η ομάδα εργασίας συμφώνησε ότι είναι αδύνατον οι δικηγόροι, ενεργώντας ως οικονομικοί σύμβουλοι, να επικαλούνται το προνόμιο της εχεμύθειας.

3.3 Νομοθεσία σε ευρωπαϊκό επίπεδο⁷⁴

Στον Ευρωπαϊκό χώρο, οι εξελίξεις ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ακολουθούν, σχεδόν κατά γράμμα, τις επιταγές των συστάσεων της F.A.T.F.

3.3.1 Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης - (Σύμβαση Στρασβούργου 1990)

Στο πλαίσιο δραστηριότητας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, αρχικά συγκροτήθηκε «Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης για τη νομιμοποίηση κεφαλαίων» στη διάσκεψη κορυφής στο Παρίσι, τον Ιούλιο του 1989.

Τον Απρίλιο του 1990, υπέβαλε Πρόταση Οδηγίας του συμβουλίου, σχετικά με την αποτροπή της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση των προσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Πριν την έκδοση της οδηγίας, τον Νοέμβριο του 1990, υπογράφηκε στο Στρασβούργο, από το Συμβούλιο της Ευρώπης, η σύμβαση για το ξέπλυμα, την έρευνα, τη κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Τονίστηκε η αναγκαιότητα μίας κοινής ποινικής πολιτικής, με σκοπό τη προστασία της κοινωνίας και εκτιμήθηκε ότι αποτελεσματική μέθοδος στον αγώνα κατά της σοβαρής

74 Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις

“ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ” (σελ 5-14)

Δημήτραινας Γιώργος, (2002) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Ζητήματα εφαρμογής ν.2331/1995 εκδόσεις “ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ” (σελ 37-38)

Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύτερη Κοινωνία: , εκδόσεις “ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ” (σελ.103-109)

εγκληματικότητας είναι να αποστερηθεί ο εγκληματίας των προσόδων του εγκλήματος.

Η Ελλάδα δεν ήταν μεταξύ των κρατών μελών που έσπευσαν να επικυρώσουν την Ευρωπαϊκή αυτή Σύμβαση. Κυρώθηκε αρκετά χρόνια αργότερα με τον νόμο 2655/1988.

3.3.2 Η πρώτη Οδηγία (91/308/ΕΟΚ)

Η πρώτη Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υιοθέτησε τις αρχικές 40 Συστάσεις της F.A.T.F. με τη διαφορά ότι, ενώ οι τελευταίες προέβλεπαν ότι η γνωστοποίηση περιπτώσεων νομιμοποίησης εσόδων ήταν προαιρετική, η Οδηγία προέβλεπε υποχρεωτική γνωστοποίηση. Σε γενικές γραμμές, όριζε τις υποχρεώσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ως προς την αναφορά υπονοιών για ξέπλυμα χρήματος, εξακρίβωση της ταυτότητας του συναλλασσόμενου, την τήρηση στοιχείων κ.τ.λ., με ταυτόχρονη αναστολή του τραπεζικού απορρήτου σε αυτές τις περιπτώσεις. Αξιοσημείωτο είναι το άρθρο 12 της πρώτης Οδηγίας, που προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη έπρεπε να επεκτείνουν το σύνολο των διατάξεων της Οδηγίας πέραν των πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών οργανισμών και σε άλλα επαγγέλματα - κατηγορίες επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα επιδεκτικές ως προς το να χρησιμοποιηθούν για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Με τη διάταξη του άρθρου 12, δημιουργείται η βάση για την επέκταση των υποχρεώσεων σε ένα ευρύ κατάλογο επαγγελμάτων, εναρμονιζόμενη στις επιταγές των ειδικών εμπειρογνομόνων της F.A.T.F.

Οι συντάκτες της πρώτης οδηγίας, επικαλέστηκαν τη διασφάλιση της εξυγίανσης και της σταθερότητας των θεσμών, καθώς και της εμπιστοσύνης προς το οικονομικό σύστημα. Ο αντίλογος υποστηρίζει ότι η νομιμοποίηση ενός ποσού, δεν είναι δυνατόν να κλονίσει την οικονομία μιας χώρας και ότι η λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας, καθόλου δε προϋποθέτει τη νόμιμη προέλευση των περιουσιακών στοιχείων, ούτε επηρεάζεται αρνητικά από την ανάμιξη νόμιμων και παράνομων εσόδων. Πολλές φορές, μάλιστα, μπορεί να την επηρεάσει και θετικά. Η πρώτη οδηγία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία μας με τον Ν 2331/1995.

Αξίζει να σημειωθεί και να τονιστεί στο σημείο αυτό, ότι το άρθρο 12 της οδηγίας αυτής, συμπεριλαμβάνει, για πρώτη φορά στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τη σχέση των δικηγόρων με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Παρ' όλα αυτά, θεωρήθηκε πολύ γενικό και αόριστο. Για αυτόν το λόγο, με έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρώπης γίνεται η πρώτη επίσημη προσέγγιση του ζητήματος.

3.3.3 Η δεύτερη Οδηγία (2001/97/ΕΚ)

Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε. προχώρησε στη δεύτερη Οδηγία της 4.12.2001, με την οποία τροποποιήθηκε η προηγούμενη οδηγία προκειμένου να προσαρμοστούν οι διατάξεις της στις αναθεωρημένες, πλέον, 40 συστάσεις της F.A.T.F. του έτους 1996 και να αναθεωρηθούν τα μέτρα αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, τα οποία δεν ήταν πλέον αρκετό να περιορίζονται σε περιπτώσεις εμπορίας ναρκωτικών.

Η αναθεώρηση επικεντρώθηκε κυρίως:

- στην επέκταση του καταλόγου των κύριων αδικημάτων του ξεπλύματος χρήματος
- στη διεύρυνση των καθηκόντων πρόληψης και αναφοράς των ύποπτων συναλλαγών και σε φορείς άλλους, εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα
- εκσυγχρονισμό του συστήματος εξακρίβωσης της ταυτότητας του πελάτη, με χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών

Κατά συνέπεια, οι σημαντικές μεταβολές που επέφερε η δεύτερη Οδηγία, εντοπίζονται στη διεύρυνση των πράξεων που συνιστούν πλέον βασικά εγκλήματα, αλλά και στη επέκταση των υποχρεώσεων που επεβλήθησαν εκτός των τραπεζικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και σε άλλες επαγγελματικές τάξεις, μεταξύ των οποίων πλέον και στους δικηγόρους και συμβολαιογράφους.

Η δεύτερη οδηγία, κάλεσε τα κράτη μέλη να θεωρήσουν, ως βασικό αδίκημα, κάθε αδίκημα που μπορεί να αποφέρει ουσιώδεις προσόδους και το οποίο, σύμφωνα με τη ποινική τους νομοθεσία, επαπειλείται με ελάχιστο όριο ποινής φυλάκισης ανώτερης των 6 μηνών. Ορίστηκε, λοιπόν, ποιες πράξεις συνιστούν «βασικά εγκλήματα», με κριτήριο την ελάχιστη προβλεπόμενη ποινή φυλάκισης, παρά τις διαφορές των εθνικών ποινικών συστημάτων και τις αξιολογήσεις και διαβαθμίσεις πλαισίου προβλεπόμενων ποινών που ακολουθεί η κάθε εθνική έννομη τάξη. Η δεύτερη οδηγία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία μας με τον Ν 3424/2005.

3.3.4 Η τρίτη Οδηγία (2005/60/ΕΚ)

Με τη τρίτη οδηγία (26.10.2005), σχετικά με τη πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κωδικοποιήθηκε η σχετική κοινοτική νομοθεσία για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των εσόδων και καταργήθηκε η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2001/97/ΕΚ, καλώντας τα κράτη μέλη να ευθυγραμμισθούν προς τα διεθνή δεδομένα. Εφόσον οι συστάσεις της FATF αναθεωρήθηκαν ουσιαστικά και επεκτάθηκαν το 2003, η κοινοτική Οδηγία θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το νέο αυτό διεθνές πρότυπο. Η τρίτη οδηγία όρισε -πλην των άλλων- και πρόσθετες υποχρεώσεις, για τα υπόχρεα πρόσωπα, λήψης επιπλέον μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και αυξημένης δέουσας επιμέλειας σε περιπτώσεις συναλλαγών που έχουν υψηλό κίνδυνο.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι η σχετική νομοθεσία για την αντιμετώπιση του προβλήματος ,εκτός των άλλων Οδηγιών, συμπληρώθηκε και με μια σειρά από Αποφάσεις – Πλαίσιο όπως είναι:

- Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ, η οποία κατά κύριο λόγο ρυθμίζει ζητήματα εφαρμογής της Σύμβασης του 1990 του συμβουλίου της Ευρώπης
- Απόφαση-Πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ, η οποία προωθεί την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και προσπαθεί να διευκολύνει την εκτέλεση αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη
- Απόφαση-Πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ για τη δήμευση προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος, με την οποία γίνεται προσπάθεια να διευκολυνθεί η δήμευση με μετριασμό του βάρους

απόδειξης, αναφορικά με τη προέλευση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που έχουν καταδικαστεί για αδικήματα

Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, πολύ ορθά αντιμετωπίζεται ως βασική λειτουργία και δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος, η οποία όχι μόνο διασφαλίζει τα κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά επιτρέπει και την επαύξηση τους, ακόμα και με την πολιτική άλωση ολόκληρων πολιτικοκοινωνικών συστημάτων.

Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι γίνεται λόγος στο προοίμιο και των τριών Οδηγιών, για την αναγκαιότητα λήψης τόσο σημαντικών μέτρων αντιμετώπισης της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, με μόνιμη αιχμή του δόρατος την προστασία των κοινωνιών των κρατών-μελών από την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και τα ναρκωτικά. Το αποτέλεσμα, όμως, δε μπορούμε να πούμε ότι είναι και το αναμενόμενο. Έχει διολισθήσει αυτή η «προστασία» στην αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των εσόδων που προέρχονται από μικροαδικήματα της καθημερινότητας, που αγγίζουν τον απλό και καθημερινό άνθρωπο, απειλούμενο με τρομερές συνέπειες.

3.4 Η νομοθεσία των Η.Π.Α

Αναμφισβήτητα, στις ΗΠΑ διαμορφώθηκε και ισχύει το αυστηρότερο και πληρέστερο σύστημα κανόνων δικαίου για τη καταπολέμηση της αντικοινωνικής πρακτικής του ξεπλύματος χρημάτων που προέρχονται από τη διακίνηση ναρκωτικών και τη διάπραξη όλων των άλλων σοβαρών αδικημάτων, κυρίως από το οργανωμένο έγκλημα.

Τα κυριότερα κείμενα νόμων για τη καταπολέμηση του φαινομένου του «ξεπλύματος χρημάτων» (money laundering) ή της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι τα ακόλουθα:

- Bank Secrecy Act 1970
- Trades and Business Reporting Act 1985
- Money Laundering Control Act 1986
- Anti – Drug Abuse Act 1988
- Crime Control Act 1990
- Federal Deposit Insurance Corporation Improvement Act 1991
- Housing and Community Development Act 1992

3.4.1 Το αμερικάνικο σύστημα εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών

Όπως προκύπτει από εγκυκλίους που χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτικά σεμινάρια των μεγάλων πολυεθνικών αμερικάνικων τραπεζών, ξεχωριστή και αδιάκοπη παρακολούθηση απαιτείται να καταβάλλεται στις παρακάτω κατηγορίες χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, πελατών ή επιχειρήσεων και συναλλαγών με ορισμένες γεωγραφικές περιοχές ή χώρες :

I. Επιχειρήσεις ή επαγγέλματα υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για ανταλλακτήρια συναλλάγματος, ταξιδιωτικά γραφεία, καζίνο, εταιρίες εισαγωγών – εξαγωγών, κοσμηματοπωλεία εξωχώριες τράπεζες και επιχειρήσεις σε φορολογικούς παραδείσους, κτηματομεσίτες, έμποροι αυτοκινήτων, καταστήματα δερμάτινων ειδών, μεσίτες, έμποροι έργων τέχνης

II. Χρηματοοικονομικά προϊόντα υψηλού κινδύνου. Πρόκειται για χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, τεχνικές και μεθόδους διεκπεραίωσης διεθνών τραπεζικών εργασιών που επιτρέπουν σε πελάτες και σε επιχειρήσεις να μεταβιβάζουν ή να διακινούν ταχέως μεγάλα ποσά από έναν λογαριασμό στον άλλο και από μια χώρα σε άλλη. Η ακόλουθη καταγραφή

αφορά τη πρακτική των τραπεζών των ΗΠΑ: Cheque Express, Controlled Payment Drafts, Diplomat, Funds Transfer, Global Foreign Check Clearing Service, Global Cash Letter, Inter Acct, Retail Funds Transfers, Travellers Checks, Wholesale Lack Box, World Link, World Travel Payment, X-Link

III. Συναλλαγές με χώρες ή περιοχές υψηλού κινδύνου. Καταβάλλεται ξεχωριστή προσοχή, όταν πρόκειται για τραπεζικούς λογαριασμούς που τροφοδοτούνται, πχ με τηλεγραφικές ή ηλεκτρονικές μεταφορές αξιών, από και προς τις παρακάτω πέντε κατηγορίες περιοχών ή χωρών υψηλού κινδύνου: α) χώρες παραγωγής ναρκωτικών, β) χώρες κυρίως διμετακομίσεως ναρκωτικών, γ) χώρες μεγάλης κατανάλωσης ναρκωτικών, δ) χώρες όπου ισχύει το απόλυτο τραπεζικό απόρρητο και ε) χώρες υποανάπτυκτες ή χώρες που έχουν μεγάλη ανάγκη από σκληρό ξένο συνάλλαγμα και ξένες επενδύσεις

Ιδιαίτερα αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μεταξύ αυτών των χωρών αναφέρεται ρητά και η Ελλάδα, πράγμα το οποίο είναι εντελώς ατεκμηρίωτο και αναληθές, αφού στη χώρα μας δεν προβλέπονται, ούτε υπάρχουν ανώνυμοι ή κωδικοί λογαριασμοί καταθέσεων, το δε τραπεζικό απόρρητο αίρεται σε πολλές περιπτώσεις, εφόσον τηρηθεί η διαδικασία του νόμου, μεταξύ δε αυτών των περιπτώσεων είναι και το ξέπλυμα χρημάτων. Κάτι τέτοιο, συνιστά βεβιασμένη εκτίμηση και άδικη ενέργεια, που δυσφημεί το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και βλάπτει την αξιοπιστία και τη διεθνή θέση της χώρας μας.

3.5 Ελληνική νομοθεσία

3.5.1 Ο ΝΟΜΟΣ 2331/1995⁷⁵

Στα πρώτα άρθρα του νόμου παρατίθενται βασικοί ορισμοί εννοιών. Ορίζεται εξ αρχής τι περιλαμβάνει ο όρος «εγκληματική δραστηριότητα» και ποια αδικήματα αντιπροσωπεύει. Επίσης, θα δούμε ορισμούς για τις έννοιες της περιουσίας, του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και του χρηματοπιστωτικού οργανισμού, της αρμόδιας αρχής κτλ.

Στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 αναφέρεται ότι:

«Τα εγκλήματα του άρθρου αυτού, τιμωρούνται ακόμη και στην περίπτωση που η εγκληματική δραστηριότητα έλαβε χώρα στην αλλοδαπή και δεν υπόκειται στη δικαιοδοσία των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων».

Από τη διάταξη αυτή φαίνεται, ότι η Ελλάδα έχει το δικαίωμα να τιμωρήσει το δράστη της νομιμοποίησης εσόδων στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από το αν διέπραξε προηγούμενη εγκληματική δραστηριότητα σε κάποια άλλη χώρα και υπάγεται στο δικό της ποινικό δίκαιο.

Ο συγκεκριμένος νόμος θα μπορούσε να θεωρηθεί μία καλή βάση και αρχή, παρουσίαζε όμως κενά και διαφορούμενες αναφορές του νομοθέτη, οι οποίες αργότερα καλύφθηκαν με την αντικατάσταση του νόμου από τον Ν.3691/2008.

Ένα βασικό μειονέκτημα ήταν σημειολογικό και αφορούσε το έννομο αγαθό. Είναι κοινώς παραδεκτό, ότι ως έννομο αγαθό εννοούμε το εκάστοτε αγαθό που προστατεύει ένας ποινικός νόμος. Έτσι και η νομοθεσία για τη

⁷⁵ Δημήτραινας Γ. Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος. Ζητήματα Εφαρμογής του ν. 2331/1995. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2002

νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα, προστατεύει ένα έννομο αγαθό.

Έχει υποστηριχθεί, ότι προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η ίδια η κοινωνία, η ίδια η οικονομία και η ομαλή λειτουργία της. Επιπλέον, προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η απονομή της δικαιοσύνης, το χρηματοπιστωτικό ή γενικότερα το οικονομικό σύστημα. Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η γραμματική διατύπωση του άρθρου 2 του Ν.2331/95 αδυνατεί να προσφέρει μια πειστική πρόταση για το αντικείμενο που θέλησε να προστατεύσει ο νομοθέτης, διαμορφώνοντας τη συγκεκριμένη διάταξη.

Ανάλογα εννοιολογικά προβλήματα εντοπίστηκαν και στον ορισμό της «νομιμοποίησης» και τις ενέργειες από τις οποίες προέκυπτε ο παράνομος χαρακτήρας της.

Μεγαλύτερο όμως πρόβλημα, για το συγκεκριμένο νόμο, ήταν η γενικότερη αναποτελεσματικότητά του, γεγονός που αναγνωρίστηκε και από την πολιτική εξουσία. Στην αναποτελεσματικότητα αυτή, συνέβαλαν τα εγγενή προβλήματα του νόμου, αλλά και η «προσαρμοστικότητα» των δραστών, που γνώριζαν την υπάρχουσα νομοθεσία και φρόντιζαν κάθε φορά να προσαρμόζονται ανάλογα τη συμπεριφορά τους, εκμεταλλευόμενοι πιθανά κενά ή ελλείψεις.

Σοβαρός λόγος αναποτελεσματικότητας εντοπίζεται, επιπλέον, στο γεγονός ότι η αντιμετώπιση του ξεπλύματος λειτουργεί ανταγωνιστικά, τόσο στα συμφέροντα των τραπεζικών και άλλων συναφών ιδρυμάτων, αλλά και στα συμφέροντα του ιδίου του κράτους, το οποίο ακόμη κι όταν δηλώνει ότι ενδιαφέρεται να πατάξει το ξέπλυμα του χρήματος, έχει ταυτόχρονα άμεσο

συμφέρον στην εισροή κεφαλαίων, κυρίως όταν η οικονομία του δεν είναι αρκετά ισχυρή.

3.5.2 Ο ΝΟΜΟΣ 3424/2005⁷⁶

Ο Ν. 3424/2005 συντάχθηκε και ψηφίστηκε με σκοπό την διόρθωση και συμπλήρωση ορισμένων διατάξεων του προηγούμενου νόμου που αναφέραμε (ΦΕΚ 173Α'). Επιπλέον, στοχεύει στη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ως μέσο για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ο νέος νόμος περιλαμβάνει σημαντικές αλλαγές που θα αναφέρουμε παρακάτω.

Ο νέος νόμος βαπτίζει την «προηγούμενη εγκληματική δραστηριότητα» σε «*βασικό έγκλημα*» και τροποποιεί τον πίνακα του Ν. 2331/1995 που περιείχε 24 κατηγορίες εγκλημάτων με επιπλέον 16 βασικά εγκλήματα. Επιπλέον, περιέχει μία γενική κατηγορία εγκλημάτων: «κάθε αξιόποινη πράξη» που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης άνω των 6 μηνών, εφόσον η περιουσία που αποκτήθηκε είναι μεγαλύτερη των 15.000€.

Συγκεκριμένα, ο πίνακας που αναφέρθηκε στη προηγούμενη παράγραφο χωρίζεται σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία απαριθμούνται σε πίνακα 16 υπό-κατηγορίες εγκλημάτων, τα οποία και καλούνται «*βασικά εγκλήματα*», ενώ στη δεύτερη κατηγορία γενικά προβλέπονται εγκλήματα

76^ο ΝΟΜΟΣ 3424/2005 - ΦΕΚ 305/Α'/13.12.2005 Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α') και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις

με βάση την προβλεπόμενη ποινή και το ύψος της περιουσίας που προέκυψε από την πραγμάτωση της εγκληματικής πράξης. Με το νέο νόμο προστέθηκαν νέοι παράγοντες που υποχρεούνται να βοηθήσουν τις αρχές στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και είναι οι εξής:

- Τα πιστωτικά ιδρύματα
- Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- Οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης
- Οι εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων
- Οι εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου
- Οι ορκωτοί λογιστές, ελεγκτές και εξωτερικοί λογιστές, καθώς και οι ελεγκτικές εταιρείες
- Οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι εταιρείες φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών
- Οι κτηματομεσίτες και οι κτηματομεσιτικές εταιρείες
- Τα καζίνο, τα καζίνο του διαδικτύου και οι εταιρείες διοργάνωσης τυχερών παιχνιδιών
- Οι οίκοι δημοπρασίας
- Οι έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας και οι εκπλειστηριαστές όταν η αξία της συναλλαγής υπερβαίνει τα 15.000 ευρώ είτε η πληρωμή γίνεται εφάπαξ είτε με δόσεις
- Οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι όταν συμμετέχουν, είτε βοηθώντας στο σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους, σχετικά με την αγορά και πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων, τη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους, το άνοιγμα ή τη

διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών ταμειουτηρίου ή λογαριασμών τίτλων, την οργάνωση των εισφορών των αναγκαίων για τη δημιουργία, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών, τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση καταπιστευματικών εταιρειών, επιχειρήσεων ή ανάλογων μονάδων, είτε ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους, στο πλαίσιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων. Η παροχή νομικών συμβουλών εξακολουθεί να υπόκειται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο νομικός σύμβουλος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, εάν οι νομικές συμβουλές παρέχονται με αποκλειστικό σκοπό τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή εάν ο δικηγόρος γνωρίζει ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές, προκειμένου να προβεί σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

- Οι ταχυδρομικές εταιρείες, μόνο στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στα πλαίσια της εποπτείας της επί των εταιρειών αυτών, συνεργάζεται με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών και με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Ένα επιπλέον ζήτημα που προέκυψε από το νόμο αυτό, είναι η Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή με τίτλο: «*Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες*». Εισήχθη στην Ελληνική έννομη τάξη με το άρθρο 7 Ν. 3424/2005, το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 7 Ν. 2331/1995. Αντικαταστάθηκε, λοιπόν, η επιτροπή του (προγενέστερου) άρθρου 7 από την Εθνική αυτή Αρχή, που

στόχο έχει την ουσιώδη συμβολή στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Πρόκειται για μια επιτροπή αποτελούμενη από 11 μέλη, όπου προεδρεύει επίτιμος δικαστικός και η οποία συγκροτείται από εκπροσώπους Υπουργείων και διαφόρων ελεγκτικών φορέων. Σε αυτήν, δικαίωμα συμμετοχής έχει εκπρόσωπος της Ένωσης Τραπεζών.

Η Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες έχει τις εξής αρμοδιότητες (άρθρο 7):

- Συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί πληροφορίες που σχετίζονται με ύποπτες συναλλαγές νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 6 του Ν. 2331/1995
- Δέχεται, διερευνά και αξιολογεί κάθε πληροφορία σχετική με συναλλαγές νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες που διαβιβάζεται σε αυτήν από αλλοδαπούς φορείς, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής
- Έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας αρχής τήρησης και επεξεργασίας δεδομένων, περιλαμβανομένου του συστήματος Τειρεσίας. Στο πλαίσιο των ερευνών της δεν ισχύει το φορολογικό απόρρητο
- Μπορεί να διενεργεί οικονομικούς ελέγχους, σε σοβαρές περιπτώσεις, σε οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία ή σε οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση άλλης Αρχής

- Ζητά, κατά τη διάρκεια των ελέγχων της προηγούμενης περίπτωσης, στοιχεία που αφορούν την κίνηση τραπεζικών λογαριασμών ή λογαριασμών άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- Ζητά τη συνεργασία υπηρεσιών και οργανισμών και την παροχή στοιχείων, ακόμα και από δικαστικές αρχές, στοιχείων σχετικών με εγκληματικές δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων, προερχόμενων από την τέλεση των εγκλημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 1
- Ενημερώνει εγγράφως ή με ασφαλές ηλεκτρονικό μέσο τον διαβιβάζοντα την πληροφορία ότι την έλαβε και του παρέχει άλλα σχετικά στοιχεία, χωρίς όμως να παραβιάζεται το απόρρητο των προανακριτικών της ενεργειών ή να εμποδίζεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων της
- Αξιολογεί πληροφορίες και αναφορές που διαβιβάζονται σε αυτή από αρμόδιους φορείς της χώρας μας ή από τα αρμόδια όργανα διεθνών οργανισμών και αφορούν το έγκλημα της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, σύμφωνα με την αριθ. 1373/2002 Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και με τους Κανονισμούς του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αριθ. 467/2001, 2580/2001 και 308/2002 όπως και με κάθε άλλη συναφή προς το θέμα αυτό πράξη των διεθνών οργανισμών και λαμβάνει τα απαραίτητα σχετικά μέτρα για την εφαρμογή των ανωτέρω πράξεων
- Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Αρχής έχουν υποχρέωση να τηρούν τις αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας και έχουν καθήκον να τηρούν εχεμύθεια για πληροφορίες, των οποίων λαμβάνουν

γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για πέντε έτη μετά την ακούσια ή εκούσια αποχώρησή τους από την Αρχή

- Η Αρχή υποστηρίζεται από επιστημονικό, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό που αποσπάται από τα Υπουργεία και τους δημόσιους φορείς που αναφέρονται στην παράγραφο 4, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, Δημοσίας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας
- Για τα εγκλήματα που προβλέπονται και τιμωρούνται από το νόμο αυτόν, οι υπάλληλοι της Αρχής θεωρούνται ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι. Οι υπάλληλοι αυτοί εξετάζονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο διότι ενήργησαν ανακριτικές πράξεις για τα εγκλήματα τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του νόμου. Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Αρχής, εποπτεύουν τους προαναφερόμενους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους κατά τη διενέργεια προανάκρισης και προκαταρκτικής εξέτασης. Κατά τη διάρκεια της προδικαστικής έρευνας, επιτρέπεται η προσαγωγή μαρτύρων και υπόπτων στην έδρα της Αρχής για εξέταση
- Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν τη λειτουργία της Αρχής
- Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι αποδοχές του Προέδρου, η αποζημίωση των μελών, καθώς και τυχόν πρόσθετες αμοιβές του προσωπικού που υπηρετεί με απόσπαση και βαρύνουν τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών

- Ο Πρόεδρος της Αρχής και τα Μέλη αυτής υποβάλλουν κατ' έτος στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την προβλεπόμενη από το Ν. 3023/2002 (ΦΕΚ 146 Α΄) δήλωση περιουσιακής κατάστασης

3.5.3 Ο ΝΟΜΟΣ 3691/2008⁷⁷

Αντικείμενο του Ν.3691/05.08.2008 αποτελεί η πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που ενέχουν οι ανωτέρω δραστηριότητες.

Τα πρόσωπα που υπόκεινται στις υποχρεώσεις του νέου νόμου είναι:

- Τα πιστωτικά ιδρύματα
- Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- Οι εταιρίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συναλλαγών
- Οι ορκωτοί λογιστές , ελεγκτές, εξωτερικοί λογιστές και οι ελεγκτικές εταιρίες
- Οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι αντίστοιχες εταιρίες
- Οι κτηματομεσίτες και οι κτηματομεσιτικές εταιρίες
- Οι οίκοι δημοπρασίας
- Οι έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας για αξία συναλλαγής μεγαλύτερη των 15.000€ (εφάπαξ ή τμηματικά)
- Οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι

77 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3691 Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις.

- Οι εταιρίες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου
- Τα καζίνο, τα καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία και οι επιχειρήσεις-οργανισμοί του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα που διοργανώνουν τυχερά παιχνίδια και πρακτορεία που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές
- Ο εκπλειστηριαστές
- Οι ενεχυροδανειστές
- Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρίες και καταπιστεύματα.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του εν λόγω νόμου, η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συνίσταται καταρχήν στη μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε αυτές, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο του νόμου καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις απόκρυψης και συγκάλυψης της αλήθειας, με οποιοδήποτε τρόπο, των εσόδων που προέκυψαν από οποιεσδήποτε εγκληματικές ενέργειες και των τρόπων νομιμοποίησής τους.

Ξέπλυμα χρήματος αποτελεί και η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης του γεγονότος, ότι αυτή προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες ή,

ομοίως, από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, καθώς και η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν, ή τη διακίνηση μέσω αυτού, εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.

Στις διατάξεις του νόμου υπολογίζεται και η περίπτωση της σύστασης και λειτουργίας οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων, για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις παραπάνω αναφερόμενες εγκληματικές πράξεις και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα. Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες, από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία, έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράττονταν στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού.

Ως εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων «βασικών» αδικημάτων που αναφέρονται ορθώς στο άρθρο 3 του νόμου 3691/2008. Τα βασικά αυτά αδικήματα είναι η εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα, οι τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 187Α ΠΚ⁷⁸), η οποιασδήποτε μορφής δωροδοκία (άρθρα 235 και 236 ΠΚ), η δωροδοκία δικαστή (άρθρο 237 ΠΚ), η εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ), η απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ) και η σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ).

Στις εγκληματικές δραστηριότητες ανήκουν και αυτές που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 20, 21, 22 και 23 του Κώδικα Νόμου περί Ναρκωτικών (Ν. 3459/2006), των άρθρων 15 και 17 του νόμου για τα όπλα,

78 Ένν. Ποινικός κώδικας

τα πυρομαχικά και τις εκρηκτικές ύλες (Ν. 2168/1993), των άρθρων 53, 54, 55, 61 και 63 του νόμου για την προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς (Ν. 3028/2002), των άρθρων 29 και 30 του νόμου για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς (Ν. 3340/2005), καθώς και άλλων νόμων, ανάμεσα στους οποίους διακριτή θέση καταλαμβάνουν αυτοί που αφορούν στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ν. 2803/2000) και τη δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου 3691/2008, το άρθρο 8 ορίζει ως Κεντρική Συντονιστική Αρχή το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, ενώ στο άρθρο 7 γίνεται λόγος για τη σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η οποία τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Να αναφέρουμε ότι οι κυρώσεις, που αφορούν αδικήματα που σχετίζονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, είναι ποινικές και αρκετά αυστηρές.

Συμπερασματικά, ο νέος νόμος αντικαθιστά, ουσιαστικά, την προηγούμενη νομοθεσία και ενσωματώνει την οδηγία 2005/60/ΕΚ⁷⁹, επιβάλλει αυστηρότερες ποινές και διευρύνει τα εγκλήματα που περιλαμβάνονται στην έννοια «εγκληματικές δραστηριότητες».

79^ο Ένν. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

3.5.4 Ανθρώπινα Δικαιώματα

Όλο το σύνολο των ρυθμίσεων για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, δεσμεύονται από τα όρια τα οποία θέτει Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στη χώρα μας έχει επισημανθεί ο κίνδυνος να προσκρούσει ο αστυνομικός και ποινικός έλεγχος του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος σε συνταγματικά εγγυημένα δικαιώματα των πολιτών : στα δικαιώματα του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου, της προστασίας προσωπικών δεδομένων, και του απορρήτου της επικοινωνίας.

Η νομολογία της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), ασχολήθηκε με περιπτώσεις παραβίασης της ιδιωτικότητας ή τηλεφωνικών υποκλοπών κατά την ανακριτική διερεύνηση υποθέσεων ξεπλύματος χρήματος ή παραβίασης των κανόνων της δίκαιης δίκης. Η νομολογία αυτή, είναι αρκετά ανεκτική απέναντι σε συμπίεσεις των ατομικών δικαιωμάτων, καθώς κατά τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται μέσα σε ένα κλίμα φόβου για τις διαστάσεις του ξεπλύματος ή καθώς εξετάζει χωρών όπως η Ιταλία που μαστίζονται από εγκληματικές οργανώσεις.

Συμπεράσματα

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο και έχει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό να διαπράττεται συχνά από φυσικά ή νομικά πρόσωπα υπεράνω υποψίας.

Ο νέος νόμος (3681/2008) ενσωματώνει διεθνείς οδηγίες και αποφάσεις, προκειμένου να διευρύνει τις δυνατότητες του κράτους, να εντοπίζει και να καταπολεμά τις παράνομες δραστηριότητες και την νομιμοποίηση των εσόδων τους, όσο το δυνατόν περισσότερο. Με το νέο νόμο έγινε αναβάθμιση των εν γένει μηχανισμών της χώρας μας για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία της ακεραιότητας και φήμης του χρηματοπιστωτικού τομέα από τα παραπάνω αδικήματα.

Ο νέος νόμος έχει όλα όσα προβλέπει η διεθνής νομοθεσία για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σκόπιμο είναι να δοθεί έμφαση περισσότερο στους εποπτικούς ελέγχους και την σωστή εφαρμογή του νόμου, όταν επιβάλλονται κυρώσεις στους ενόχους. Είναι γνωστό, ότι στη χώρα μας τα ποσοστά της διαφθοράς είναι πολύ μεγάλα, για μία χώρα που θέλει να βρίσκεται ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και όχι στις αναπτυσσόμενες χώρες και βασική προϋπόθεση για τη μείωση της διαφθοράς και της παραοικονομίας, είναι η εφαρμογή του νέου νόμου στο ακέραιο.

Κεφάλαιο 4ο: Οι υποχρεώσεις και τα μέτρα των ελληνικών τραπεζών για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

4.1 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Οι αρμοδιότητες εποπτείας της Τράπεζας της Ελλάδος εκτελούνται, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της και το άρθρο 25 του νόμου 3601/2007, με Πράξεις του Διοικητή της ή εξουσιοδοτημένων από αυτόν οργάνων.

Στο πλαίσιο αυτό, με Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ 336/29.2.1984) έχουν ανατεθεί στην Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων οι εξής εργασίες:

- Η, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ανήκουν στην Τράπεζα της Ελλάδος βάσει των διατάξεων του Καταστατικού της και του ν.3601/2007, όπως ισχύουν, ή έχουν περιέλθει σε αυτήν με το άρθρο 1 του ν.1266/1982, όπως ισχύει, έκδοση αποφάσεων, περιλαμβανομένων ιδίως εκείνων που αφορούν την ίδρυση και τους όρους λειτουργίας και την άσκηση των εργασιών των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, καθώς και τη λήψη μέτρων και την επιβολή κυρώσεων και προστίμων σε νομικά και φυσικά πρόσωπα.
- Η, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του α.ν.1611/1950, όπως ισχύει, έκδοση ειδικής εγκριτικής απόφασης για την αποδέσμευση διαθεσίμων των κατά την έννοια του άρθρου 1 του ως άνω νόμου δημοσίων οργανισμών (προς παροχή δανείων ή διενέργεια

επενδύσεων οι οποίες δεν πληρούν τους προβλεπόμενους από ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας περί επενδύσεων δημοσίων οργανισμούς όρους), εξαιρουμένων των φορέων που υπάγονται στον ν.3586/2007.

Ο Διοικητής έχει το δικαίωμα να ασκεί με Πράξεις του τις αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στην Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων με την ΠΔ/ΤΕ 336/29.2.1984, όπως ισχύει.

Η εν λόγω Επιτροπή συγκροτείται από τα πιο κάτω πρόσωπα:

- Πρόεδρος: Ο Διοικητής
- Μέλη: Οι δύο Υποδιοικητές
- Οι Διευθυντές των Διευθύνσεων:
 - Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος
 - Εργασιών Δημοσίου
 - Νομικών Υπηρεσιών
 - Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων
 - Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

4.2 ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤτΕ 2577/9.3.2006

Με την Πράξη Διοικητή ΤτΕ 2577/9.3.2006 καθορίζεται ένα σύστημα αρχών και κριτηρίων αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων. Παράλληλα, καθορίζονται οι εργασίες των Διοικητικών Οργάνων και του Υπεύθυνου Διευθυντικού Στελέχους, εξειδικεύονται οι βασικές αρχές σχετικά με την πρόληψη Ξεπλύματος Χρήματος και την Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας και αναφέρεται βασική τυπολογία ύποπτων συναλλαγών.

Οι αλλαγές που προκάλεσε η 231/4/13.10.2006 σε σχέση με την ΠΔΤΕ 2577/09/03/06, οδήγησαν σε νέα μέτρα, τα οποία χαρακτηρίστηκαν «δέουσας επιμέλειας» και αφορούσαν την αναγνώριση και πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών, τη συνολική εκτίμηση της εικόνας του πελάτη σε επίπεδο Ομίλου, τη συνεχή παρακολούθηση της συναλλακτικής τους συμπεριφοράς και την κατάταξη πελατολογίου με βάση τον κίνδυνο (Risk Based Approach). Σε περίπτωση αδυναμίας συμμόρφωσης με τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, προβλέπονταν η μη εκτέλεση της συναλλαγής και η διακοπή της επιχειρηματικής σχέσης.

4.3 ΕΤΠΘ 281/5/17.03.2009

Η Τράπεζα της Ελλάδος, με την απόφαση ΕΤΠΘ 281/5/17.03.2009, η οποία ισχύει από 09.04.2009, επανακαθορίζει το πλαίσιο εποπτείας και εξειδικεύει θέματα Ξεπλύματος Βρώμικου Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας στις Τράπεζες. Η απόφαση αντικαθιστά την ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006.

Με την νέα απόφαση, εκσυγχρονίζονται και εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοοικονομικών οργανισμών σύμφωνα με τον Νόμο, τις σχετικές κοινοτικές ρυθμίσεις και τις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF).

Σκοπός της Τράπεζας της Ελλάδος, με την έκδοση της συγκεκριμένης απόφασης, είναι η πρόληψη και αποτροπή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, μέσω των πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Μεταξύ των απαιτήσεων της απόφασης 281, είναι και η πολιτική καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Τα σημαντικότερα σημεία της απόφασης είναι τα παρακάτω:

- Ρόλος αρμοδίου διευθυντικού στελέχους
- Ετήσια έκθεση αρμοδίου διευθυντικού στελέχους
- Προσέγγιση του Ξεπλύματος Χρήματος με βάση τον κίνδυνο (Risk Based Approach)
- Διαδικασίες πιστοποίησης και επαλήθευσης ταυτότητας πελατών και μέτρα δέουσας επιμέλειας
- Εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη
- Τήρηση αρχείου
- Εντοπισμός, χειρισμός και αναφορά ύποπτων και ασυνήθων συναλλαγών
- Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου και Επικοινωνίας
- Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Προσωπικού
- Ηλεκτρονική Μεταφορά Κεφαλαίων

4.3.1 Ρόλος Αρμοδίου διευθυντικού στελέχους

Στην απόφαση 281, καθορίζονται ο ρόλος, η ευθύνη και τα καθήκοντα του Αρμοδίου Διευθυντικού Στελέχους που κάθε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός έχει ορίσει προκειμένου να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Σύμφωνα με τον Νόμο 3691/2008, το συγκεκριμένο στέλεχος είναι υπεύθυνο να λαμβάνει και να αξιολογεί αναφορές στελεχών και υπαλλήλων σχετικά με ασυνήθεις / ύποπτες συναλλαγές και σε περίπτωση που κρίνει ότι υπάρχει υπόνοια ξεπλύματος χρήματος ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας να υποβάλλει εμπιστευτική αναφορά στην Επιτροπή Καταπολέμησης.

Σύμφωνα με την απόφαση 281 το Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος εκλέγεται από το Διοικητικό Συμβούλιο με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και είναι επικεφαλής της Ειδικής Υπηρεσίας για την πρόληψη και καταστολή ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας την οποία απαιτείται να συστήσουν τα πιστωτικά ιδρύματα εντός της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης (εφόσον υφίσταται υποχρέωση σύστασης της συγκεκριμένης μονάδας) και να την στελεχώσουν επαρκώς.

Οι σημαντικότερες υποχρεώσεις του Αρμοδίου Διευθυντικού Στελέχους συνοψίζονται στις εξής:

- Παρακολούθηση και αξιολόγηση της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής της πολιτικής του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος για την πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- Υποβολή προς τη Διοίκηση του εκάστοτε πιστωτικού ιδρύματος ετήσιας έκθεσης επαναξιολόγησης των υψηλού κινδύνου πελατών,
- Ανταπόκριση σε γραπτά ερωτήματα της Τράπεζας της Ελλάδος,
- Προετοιμασία και εφαρμογή ετήσιου προγράμματος επιμόρφωσης του προσωπικού του πιστωτικού ιδρύματος σχετικά με θέματα πρόληψης και καταστολής ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- Εισήγηση διορθωτικών μέτρων αναφορικά με τα πορίσματα ελέγχου της Τράπεζας της Ελλάδος και αξιολόγηση των

πορισμάτων της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης,

- Μέριμνα για τη πλήρη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις των καταστημάτων και θυγατρικών εταιρειών του πιστωτικού ιδρύματος,
- Σύνταξη και υποβολή της ετήσιας έκθεσης προς την Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με θέματα καταπολέμησης ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- Τήρηση αρχείου τόσο των αναφορών που του απέστειλαν υπάλληλοι ή στελέχη του πιστωτικού ιδρύματος, αλλά και αυτών που απέστειλε ο ίδιος στην Επιτροπή Καταπολέμησης.

4.3.2 Ετήσια έκθεση αρμοδίου διευθυντικού στελέχους

Στην προηγούμενη παράγραφο, σημειώθηκε ότι το Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος έχει την υποχρέωση σύνταξης και υποβολής της ετήσιας έκθεσης προς την Τράπεζα της Ελλάδος και συγκεκριμένα στην Διεύθυνση Εποπτείας του Πιστωτικού Συστήματος.

Η ετήσια έκθεση αφορά την αναφορά των ενεργειών, στις οποίες έχει προβεί το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα, προκειμένου να εφαρμόσει τις απαιτήσεις της απόφασης 281.

Συνοπτικά, περιέχει τις παρακάτω πληροφορίες:

- Τα στοιχεία του Αρμοδίου Διευθυντικού Στελέχους και την οργανωτική διάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας του
- Την πολιτική και τις διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος, αναφορικά με την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- Τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν, κατά τη διάρκεια του

έτους, σε μονάδες ή καταστήματα του πιστωτικού ιδρύματος και οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν

- Στοιχεία των πληροφοριακών συστημάτων που εγκαταστάθηκαν για την πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- Στοιχεία, τόσο των αναφορών ύποπτων/ασυνήθων συναλλαγών που υποβλήθηκαν στο Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος, όσο και αυτών που προωθήθηκαν στην Επιτροπή Καταπολέμησης
- Στοιχεία των πελατών υψηλού κινδύνου (τόσο αυτών με τους οποίους το πιστωτικό ίδρυμα διατηρεί επιχειρηματική σχέση όσο και αυτών με τους οποίους την διέκοψε)
- Μέτρα που λήφθηκαν για την συμμόρφωση των καταστημάτων/θυγατρικών εταιριών του πιστωτικού ιδρύματος στο εξωτερικό
- Στοιχεία για την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με θέματα πρόληψης και καταστολής του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- Ενέργειες που έχουν προγραμματιστεί από το πιστωτικό ίδρυμα για το επόμενο έτος, αναφορικά με την βελτίωση του συστήματος πρόληψης και καταστολής του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

4.3.3 Προσέγγιση του ξεπλύματος χρήματος με βάση τον κίνδυνο (Risk-based approach)

Κάθε πιστωτικό ίδρυμα, διαθέτει πολιτική και διαδικασίες για την αποτελεσματική αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου χρήσης των υπηρεσιών τους για σκοπούς ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ακολουθώντας τις οδηγίες της Ομάδας Χρηματοοικονομικής

Δράσης (F.A.T.F.), που αναφέρεται στις γενικές αρχές εφαρμογής της προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο.

Σύμφωνα και με τις οδηγίες αυτές, κάθε πιστωτικό ίδρυμα προβαίνει στη διαβάθμιση των πελατών του στις εξής τρεις κατηγορίες κινδύνου:

- Υψηλού κινδύνου
- Μεσαίου κινδύνου
- Χαμηλού κινδύνου

Ανάλογα με την κατηγορία κινδύνου του εκάστοτε πελάτη, εφαρμόζονται και τα ανάλογα μέτρα χρήζουσας επιμέλειας, τα οποία αναφέρονται και στον Νόμο 3691/2008.

Στην απόφαση 281, καθορίζονται οι ενδεικτικές παράμετροι ενός συστήματος αξιολόγησης και διαβάθμισης του κινδύνου που πρέπει να διαθέτει κάθε πιστωτικό ίδρυμα και είναι οι εξής παρακάτω:

- Η επαγγελματική δραστηριότητα του φυσικού προσώπου
- Η χώρα προέλευσης ή διεξαγωγής εργασιών του πελάτη
- Οι συναλλαγές με χρήση νέων τεχνολογιών
- Η πολυπλοκότητα συναλλαγών
- Η χώρα προέλευσης και προορισμού των κεφαλαίων
- Το νομικό καθεστώς και χώρα ίδρυσης του νομικού προσώπου
- Ο πραγματικός ιδιοκτήτης ή δικαιούχος του νομικού προσώπου

Εκτός από τα κριτήρια κατηγοριοποίησης των πελατών σε βαθμίδες κινδύνου, κάθε πιστωτικό ίδρυμα διαθέτει και κριτήρια μη αποδεκτού κινδύνου, βάσει των οποίων δεν συνάπτει επιχειρηματική σχέση με

συγκεκριμένους πελάτες ή δεν επιτρέπει την διενέργεια συγκεκριμένων συναλλαγών.

Για την διαρκή παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών, κάθε πιστωτικό ίδρυμα εγκαθιστά πληροφοριακά συστήματα που παρακολουθούν τους λογαριασμούς και τις συναλλαγές των πελατών, εντοπίζουν συναλλαγές υψηλού κινδύνου και αποκτούν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ των πελατών και την επιχειρηματική τους σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα.

Οι σημαντικότερες λειτουργίες των πληροφοριακών αυτών συστημάτων είναι οι εξής:

- Ανίχνευση, παρακολούθηση και αξιολόγηση συναλλαγών και πελατών υψηλού κινδύνου
- Παρακολούθηση λογαριασμών (και αδρανών που ενεργοποιούνται) και συναλλαγών σε σχέση με:
 - Συγκεκριμένη τυπολογία συναλλαγών (Απόφαση ΕΤΠΘ 285)
 - Οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ πελάτη
 - Αναμενόμενη κίνηση λογ/σμού
- Έλεγχος πελατολογίου και συναλλαγών (σε πραγματικό χρόνο κατά την έναρξη επιχ. σχέσης ή διενέργεια συναλλαγής), με βάση καταλόγους προσώπων ή οντοτήτων υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα (σχετικοί Κανονισμοί ΕΕ, Αποφάσεις Συμβουλίου Ασφαλείας ΟΗΕ)

- Έλεγχος πελατολογίου και συναλλαγών (σε πραγματικό χρόνο κατά την έναρξη επιχ. σχέσης ή διενέργεια συναλλαγής), με βάση εγχώριους καταλόγους από αστυνομικές και δικαστικές αρχές
- Αξιολόγηση και κατηγοριοποίηση πελατών με βάση το οικονομικό/συναλλακτικό τους προφίλ σε κατηγορίες κινδύνου
- Εξαγωγή ειδοποιήσεων (alerts) για ύποπτες/ασυνήθεις συναλλαγές.

4.3.4 Διαδικασίες πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας των πελατών και μέτρα δέουσας επιμέλειας

Η απόφαση 281 ορίζει ορθότερα τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, που αναφέρονται στον Νόμο 3691/2008. Σύμφωνα με την απόφαση 281, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν υποχρεωτικά να διαθέτουν ορθές διαδικασίες αναφορικά με την ικανοποίηση του κανόνα «Γνώρισε τον Πελάτη σου» και να θέτουν κριτήρια αποδοχής της πελατείας τους.

Στο πλαίσιο αυτό, οφείλουν να δημιουργήσουν συστηματικές διαδικασίες για την αναγνώριση της ταυτότητας του πελάτη και την μη έναρξη συνεργασίας, σε περίπτωση που δεν έχει εξακριβωθεί η ταυτότητά του (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή του πραγματικού δικαιούχου, σε ικανοποιητικό και ασφαλή βαθμό.

Επιπλέον, διασαφηνίζονται σαφέστερα υποχρεώσεις ως προς τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας που πρέπει να ζητούνται από την πελατεία, της περιόδου τήρησης του αρχείου, τη συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου,

τη δημιουργία οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ των πελατών και την επικαιροποίηση των στοιχείων ταυτοποίησης και πιστοποίησης της πελατείας.

Προκειμένου, λοιπόν, τα πιστωτικά ιδρύματα να συγκεντρώσουν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για να εξακριβώσουν την ταυτότητα του εκάστοτε πελάτη, διανέμουν στους πελάτες τους είτε το παρακάτω διατραπεζικό έντυπο ενημέρωσης, είτε κάποιο δικό τους ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο «Γνώρισε τον πελάτη σου».

Όπως προαναφέρθηκε, μεταξύ των μέτρων δέουσας επιμέλειας, που επιβάλλεται να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα, είναι και η δημιουργία του οικονομικού / συναλλακτικού προφίλ κάθε πελάτη (τόσο φυσικού όσο και νομικού προσώπου).

Για την δημιουργία του οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ των πελατών, πρέπει να συγκεντρωθούν τουλάχιστον οι εξής πληροφορίες:

- ο σκοπός για τον οποίο ανοίγεται ο λογαριασμός ή συνάπτεται μια επιχειρηματική σχέση
- η προβλεπόμενη κίνηση του λογαριασμού,
- τα είδη των συναλλαγών που μπορεί να γίνουν
- η αναμενόμενη πηγή των κεφαλαίων που θα πιστώνονται στο λογαριασμό
- ο αναμενόμενος προορισμός εξερχόμενων εμβασμάτων ή πληρωμών
- το μέγεθος και οι πηγές των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων του πελάτη
- η επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη

Επιπλέον, η απόφαση 281 συμπληρώνει τον Νόμο, αναφέροντας ότι κάθε πιστωτικό ίδρυμα λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο, συμπεριλαμβανομένης της μη κατάρτισης της συναλλαγής και της άρνησης παροχής υπηρεσιών ή άσκησης δραστηριοτήτων:

- εάν το πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει διασφαλίσει την τήρηση των μέτρων δέουσας επιμέλειας, καθώς και σε περίπτωση κατ' εξακολούθηση υποβολής αναφορών για συγκεκριμένο πελάτη στην Επιτροπή Καταπολέμησης
- όταν το όνομα του πελάτη του πιστωτικού ιδρύματος, περιλαμβάνεται στους καταλόγους προσώπων ή οντοτήτων υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα, που εκδίδονται βάσει σχετικών Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (σε αυτήν την περίπτωση ενημερώνονται η Επιτροπή Καταπολέμησης και η Τράπεζα της Ελλάδος).

Βάσει της απόφασης 281, τα στοιχεία και τα αντίστοιχα έγγραφα που απαιτούνται κατ' ελάχιστον για την πιστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών και των νομικών προσώπων, είναι τα εξής:

ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ (προσκομίζονται πρωτότυπα – φυλάσσονται αντίγραφα)
<ul style="list-style-type: none">• Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο• Αριθμός δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου• Εκδούσα αρχή• Ημερομηνία και τόπος γέννησης	<p>Αποκλειστικά με βάση:</p> <ul style="list-style-type: none">• Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας σε ισχύ• Διαβατήριο (ή ισότιμο έγγραφο) σε ισχύ• Δελτίο ταυτότητας υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας και στις Ένοπλες Δυνάμεις
<ul style="list-style-type: none">• Παρούσα διεύθυνση κατοικίας• Τηλέφωνο επικοινωνίας• Ασκούμενο επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση• Αριθμός φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ)	<p>Βάσει εγγράφων, τα οποία είναι δύσκολο να παραποιηθούν ή αποκτηθούν με παράνομο τρόπο.</p> <p>Ενδεικτικά:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Πρόσφατος λογαριασμός Οργανισμού Κοινής Ωφέλειας2. Μισθωτήριο συμβόλαιο κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης που έχει κατατεθεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία3. Παραστατικά έγγραφα εκδόσεως ΔΟΥ

	<p>4. Άδεια παραμονής αλλοδαπού</p> <p>5. Βεβαίωση εργοδότη</p> <p>6. Αντίγραφο τελευταίας μισθοδοσίας</p> <p>7. Δήλωση έναρξης επιτηδεύματος</p> <p>8. Επαγγελματική ταυτότητα</p> <p>9. Παραστατικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Υπόδειγμα υπογραφής πελάτη 	

A/A	ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ
1.	<p>Ανώνυμες Εταιρίες (Α.Ε.) και Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων αλλοδαπών εταιριών αντίστοιχης νομικής μορφής:</p> <p>Α. Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) του τεύχους Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης όπου έχει δημοσιευθεί περίληψη του καταστατικού της Α.Ε. Και της</p>

Ε.Π.Ε., το οποίο περιέχει εκτός των άλλων:

- την επωνυμία, την έδρα, τον σκοπό, τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου και τα ονόματα των διαχειριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)
- τον τρόπο εκπροσώπησης της εταιρίας
- τον αριθμό και χρονολογία της απόφασης της αρχής που ενέκρινε τη σύσταση της ανώνυμης εταιρίας ή τον αριθμό της πράξης καταχώρησης του άρθρου 8, παράγραφο 1 του Ν.3190/1955 «περί εταιριών περιορισμένης ευθύνης»
- τα Φ.Ε.Κ με τις τυχόν τροποποιήσεις του καταστατικού που αφορούν τα παραπάνω
- τα στοιχεία ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων, όπου απαιτείται, των νομίμων εκπροσώπων και όλων των

	<p>ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται το λογαριασμό της εταιρίας (όσα δεν επαληθεύονται από τα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα)</p> <p>B. Επί Ανωνύμων Εταιριών, πέραν των ανωτέρω, απαιτείται πρακτικό Γενικής Συνέλευσης της Α.Ε. Περί εκλογής του Διοικητικού Συμβουλίου και πρακτικό Διοικητικού Συμβουλίου περί εξουσιοδοτήσεως των προσώπων που δεσμεύουν με την υπογραφή τους την εταιρία, καθώς και βεβαίωση του Μητρώου Α.Ε περί καταχώρησης των δύο ανωτέρω πρακτικών ή το Φ.Ε.Κ στο οποίο δημοσιεύτηκε η βεβαίωση αυτή</p>
2.	<p>Προσωπικές Εταιρίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • επικυρωμένο αντίγραφο του αρχικού Καταστατικού που έχει κατατεθεί στο πρωτοδικείο καθώς και τυχόν τροποποιήσεών του • πρόσφατο πιστοποιητικό του πρωτοδικείου της έδρας της

	<p>εταιρίας περί των τροποποιήσεων του αρχικού καταστατικού</p> <ul style="list-style-type: none"> • στοιχεία ταυτότητας των εταίρων – των νόμιμων εκπροσώπων και όλων των προσώπων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται το λογαριασμό της εταιρίας (όσα δεν επαληθεύονται από τα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα)
3.	<p>Λοιπά Νομικά Πρόσωπα ή οντότητες χωρίς νομική προσωπικότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • προσήκοντα, κατά περίπτωση, νομιμοποιητικά έγγραφα πρωτότυπα ή επικυρωμένα από Δημόσια Αρχή • τα στοιχεία ταυτότητας των νομίμων εκπροσώπων και όλων των προσώπων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται το λογαριασμό του προσώπου ή της οντότητας (όσα δεν επαληθεύονται από τα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα)

Μεταξύ των παραπάνω μέτρων δέουσας επιμέλειας που εισάγει η απόφαση 281, είναι η επανεξέταση, σε τακτά χρονικά διαστήματα και σε περίπτωση αμφιβολιών, της εγκυρότητας των στοιχείων των πελατών και τουλάχιστον ετησίως αυτών που αφορούν πελάτες υψηλού κινδύνου. Τα αποτελέσματα της εξέτασης καταγράφονται και τοποθετούνται στον φάκελο του εκάστοτε πελάτη, ενώ σε περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται η επικαιροποίηση των στοιχείων πιστοποίησης ταυτότητας του πελάτη, διακόπτεται η επιχειρηματική σχέση και εξετάζεται η υποβολή αναφοράς στην Επιτροπή Καταπολέμησης.

Επιπλέον μέτρα είναι η προσεκτική εξέταση αιτήσεων ενοικίασης τραπεζικών θυρίδων από πρόσωπα που δεν τηρούν λογαριασμό στο πιστωτικό ίδρυμα και σε περιπτώσεις σύναψης σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης με πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού, η λήψη ενυπόγραφου ερωτηματολογίου στο οποίο να καταγράφονται οι πολιτικές και διαδικασίες των εν λόγω πιστωτικών ιδρυμάτων για την πρόληψη ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η απόφαση 281, εισάγει νέες κατηγορίες στις οποίες πρέπει να εφαρμόζονται μέτρα δέουσας επιμέλειας, πέραν των όσων αναφέρονται στα άρθρα 20, 21 και 22 του Νόμου (Συναλλαγές χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη, Διασυννοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης, Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα).

Οι πελάτες, οι οποίοι εμπίπτουν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες, κατηγοριοποιούνται υποχρεωτικά ως υψηλού κινδύνου πελάτες.

Οι υψηλού κινδύνου πελάτες επαναξιολογούνται τουλάχιστον ετησίως και εξετάζεται η συνέχιση ή μη της επιχειρηματικής σχέσης μαζί τους. Το

Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος υποβάλλει έκθεση διακοπής επιχειρηματικής σχέσης στο Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο και λαμβάνει την σχετική απόφαση.

Οι κατηγορίες στις οποίες, σύμφωνα με την απόφαση 281, εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας, είναι οι κάτωθι:

- λογαριασμοί πελατών μη κατοίκων,
- πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (εγκατεστημένα εκτός Ελλάδος),
- εταιρείες με ανώνυμες μετοχές,
- λογαριασμοί υπεράκτιων εταιριών (εταιριών εξωχώριων δραστηριοτήτων) και εταιριών ειδικού σκοπού,
- στερούμενα νομικής προσωπικότητας σχήματα ή οντότητες, που διαχειρίζονται κεφάλαια ή άλλες ομάδες περιουσιακών στοιχείων,
- λογαριασμοί ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,
- λογαριασμοί διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών,
- περιπτώσεις έναρξης επιχειρηματικής σχέσης και συναλλαγών χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη,
- διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης,
- επιχειρηματικές σχέσεις και συναλλαγές από Χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της F.A.T.F

Στην απόφαση 281 αναλύονται τα ειδικά μέτρα που λαμβάνονται από το εκάστοτε πιστωτικό ίδρυμα, για κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις.

Επιπρόσθετα, η απόφαση 281 συστήνει στα πιστωτικά ιδρύματα να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή συναλλαγές σε μετρητά σημαντικού ύψους και να τεκμηριώνουν την αναγκαιότητα εκτέλεσης κάθε τέτοιας

συναλλαγής. Ειδικότερα, σε περίπτωση αιτήματος από πελάτη ανάληψης ποσού μεγαλύτερου των 250.000€ σε μετρητά, τα χρήματα συνιστάται να αποδίδονται μέσω έκδοσης τραπεζικής επιταγής ή εντολής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό, εκτός αν συντρέχουν ειδικοί και επαρκώς τεκμηριωμένοι λόγοι, που καθιστούν αναγκαία την ανάληψη σε μετρητά.

Όσον αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας σύμφωνα και με το άρθρο 17 του Νόμου, η απόφαση 281 δεν προσθέτει κάποια νέα περίπτωση, αλλά διευκρινίζει μόνο ότι στις συγκεκριμένες περιπτώσεις δεν εφαρμόζονται απλουστευμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας, όταν υπάρχει υποψία για ξέπλυμα χρήματος ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

4.3.5 Εφαρμογή της δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του Νόμου, το πιστωτικό ίδρυμα επιτρέπεται να βασίζεται σε τρίτα μέρη για την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου. Φυσικά, τη τελική ευθύνη πάντα την έχει το πιστωτικό ίδρυμα.

Η απόφαση 281 διευκρινίζει ότι το τρίτο μέρος πρέπει να έχει επίσης πελάτη αυτόν που συστήνει στο πιστωτικό ίδρυμα και να εφαρμόζει μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και μέτρα φύλαξης αρχείων. Σε κάθε περίπτωση, το πιστωτικό ίδρυμα εξακριβώνει ότι το τρίτο μέρος υπόκειται σε καθεστώς αδειοδότησης βάσει νόμου στη χώρα σύστασής/προέλευσής του και σε εποπτεία, για το σκοπό της συμμόρφωσής του με τις διατάξεις ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Επιπλέον, η απόφαση 281 αποφασίζει ότι το πιστωτικό ίδρυμα φροντίζει για τη συγκέντρωση απευθείας από τον πελάτη ή τον πραγματικό δικαιούχο ή και τρίτες πηγές όποιων πρόσθετων στοιχείων και πληροφοριών χρειάζονται, για τη διαμόρφωση και επικαιροποίηση του οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ του, ανάλογα με το βαθμό κινδύνου.

4.3.6 Τήρηση αρχείου

Στο κεφάλαιο ΣΤ' του Νόμου αναφέρονται οι υποχρεώσεις φύλαξης αρχείων και στοιχείων των υπόχρεων προσώπων (συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών ιδρυμάτων).

Η απόφαση 281 περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις που ορίζει ο Νόμος και τον εμπλουτίζει, αναφέροντας αναλυτικότερα τις πληροφορίες που υποχρεούται να αναπαράγει άμεσα κάθε πιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να ανταποκρίνεται, χωρίς καθυστέρηση, σε αίτημα της Επιτροπής Καταπολέμησης ή άλλης αρμόδιας αρχής, μέσω υιοθέτησης σχετικών διαδικασιών και συστημάτων αρχειοθέτησης.

4.3.7 Εντοπισμός, χειρισμός και αναφορά ασύνηθων ή ύποπτων συναλλαγών

Το πιστωτικό ίδρυμα ελέγχει κάθε ύποπτη ή ασυνήθης συναλλαγή που συνδέεται με ξέπλυμα χρήματος ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Σύμφωνα με τη Τράπεζα της Ελλάδος και με σκοπό τα πιστωτικά ιδρύματα να αναγνωρίζουν ευκολότερα τις ύποπτες / ασυνήθεις συναλλαγές, καθορίστηκε ενδεικτική τυπολογία ασύνηθων ή ύποπτων συναλλαγών και δραστηριοτήτων (Συνεδρίαση ΕΤΠΘ 285/09.07.2009).

Η απόφαση 281, διευκρινίζει ότι η υποχρέωση του πιστωτικού ιδρύματος να υποβάλλει αναφορά ασυνήθους ή ύποπτης συναλλαγής στην Επιτροπή Καταπολέμησης συμπεριλαμβάνει και την περίπτωση που έγινε απόπειρα να εκτελεσθεί τέτοια συναλλαγή, αλλά τελικά δεν ολοκληρώθηκε.

Επιπρόσθετα, στην απόφαση 281 αναγράφονται αναλυτικότερα τα στάδια που προηγούνται της υποβολής αναφοράς ασυνήθους ή ύποπτης συναλλαγής προς την Επιτροπή Καταπολέμησης και εξειδικεύονται οι πληροφορίες που απαιτείται να περιλαμβάνει μια αναφορά ασυνήθους ή ύποπτης συναλλαγής που υποβάλλεται στο Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος.

4.3.8 Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας

Στην απόφαση 281 γίνονται πιο συγκεκριμένες οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας που ακολουθεί το κάθε πιστωτικό ίδρυμα, που αναφέρονται στο άρθρο 41 του Νόμου.

Οι πιο σημαντικές διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας που περιλαμβάνονται στην απόφαση 281 είναι οι εξής:

- Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης προβαίνει σε εξειδικευμένους ελέγχους, σχετικά με την αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας λειτουργίας του συστήματος πρόληψης ΞΧ και ΧΤ
- Η Ειδική Υπηρεσία του Αρμοδίου Διευθυντικού Στελέχους παρακολουθεί και αξιολογεί την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής και διαδικασιών για την πρόληψη και καταστολή ΞΧ και ΧΤ
- Διασφαλίζεται ότι όλοι οι υπάλληλοι του πιστωτικού ιδρύματος γνωρίζουν το άτομο στο οποίο θα υποβάλλουν αναφορές ύποπτων / ασυνήθων συναλλαγών και ότι υπάρχει ευκρινής και σύντομη διαδικασία διαβίβασης τέτοιων αναφορών

4.3.9 Εκπαίδευση και επιμόρφωση προσωπικού

Η απόφαση 281 συγκεκριμενοποιεί το περιεχόμενο του άρθρου 42 σχετικά με την εκπαίδευση του προσωπικού του πιστωτικού ιδρύματος σε θέματα καταπολέμησης ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

4.3.10 Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων

Στην απόφαση 281 συγκεντρώνονται οι βασικότερες υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που προκύπτουν από τον Κανονισμό (ΚΕ) 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου του 2006 «περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών».

Συνοψίζοντας, κάθε πιστωτικό ίδρυμα οφείλει να:

- Εξασφαλίζει ότι οι μεταφορές χρηματικών ποσών συνοδεύονται από πλήρη στοιχεία για τον πληρωτή
- Σε περίπτωση που κάποιο μήνυμα (εισερχόμενης μεταφοράς κεφαλαίων) περιλαμβάνει ελλειπείς πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή, είτε να απορρίπτει την μεταφορά, είτε να απαιτεί πλήρεις πληροφορίες
- Στην περίπτωση κατά την οποία συγκεκριμένος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών συστηματικά δεν παρέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες, να ενημερώνει την Επιτροπή Καταπολέμησης και την Τράπεζα της Ελλάδος,
- Αξιολογεί περαιτέρω αν η ύπαρξη ελλιπών πληροφοριών σχετικά με τον πληρωτή συνιστά ένδειξη ύποπτης συναλλαγής, η οποία πρέπει να αναφερθεί στην Επιτροπή Καταπολέμησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: Ποινικές και Διοικητικές κυρώσεις⁸⁰

5.1 Ποινικές κυρώσεις Φυσικών Προσώπων

Ποινικές κυρώσεις (άρθρο 45 3691/2008)	
Αδίκημα	Ποινικές κυρώσεις
Υπαίτιος πράξης ΞΧ και ΧΤ	5-10 έτη κάθειρξη + (20.000€ - 1.000.000€) χρηματική ποινή
Υπαίτιος πράξης ΞΧ και ΧΤ (αν υπάλληλος τράπεζας ή αδίκημα δωροδοκίας)	5-20 έτη κάθειρξη + (30.000€ - 1.500.000€) χρηματική ποινή
Υπαίτιος ΞΧ και ΧΤ (αν άσκηση κατ'επάγγελμα ή συνήθεια ή υποτροπή)	10-20 έτη κάθειρξη + (50.000€ - 2.000.000€) χρηματική ποινή
Παράλειψη από πρόθεση υποβολής αναφοράς ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία (υπάλληλος τράπεζας)	Φυλάκιση μέχρι 2 έτη
Η άσκηση ποινικής δίωξης και καταδίκη για ΞΧ δεν προϋποθέτει ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό έγκλημα	
Τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν προϊόν εγκλήματος δημεύονται υποχρεωτικά	

Ποινικές κυρώσεις ορίζονται από τον νόμο 3691/2008 σε εκείνους που πράττουν με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων και σε περίπτωση που αυτός έπραξε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου, είτε έπραξε κατ'επάγγελμα ή κατά συνήθεια. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι: φυλάκιση ή χρηματική ποινή. Το μέγεθος της ποινής είναι υπό προϋποθέσεις και εξαρτάται από το είδος των πράξεων.

⁸⁰ Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα

5.2 Ευθύνη νομικών προσώπων

Ευθύνη νομικών προσώπων (άρθρο 51 3691/2008)	
Παράβαση	Διοικητικές κυρώσεις
Αν ΝΠ προσπορίσει οικονομικό όφελος ενώ πρόσωπα της διοίκησης ή πρόσωπα με θέσεις ευθύνης γνωρίζουν ή όφειλαν να γνωρίζουν την προέλευση παράνομης περιουσίας	Πρόστιμο : 30.000€ - 3.000.000€ Προσωρινή ή οριστική ανάκληση άδειας ή απαγόρευση άσκησης δραστηριοτήτων
Αν τα παραπάνω πρόσωπα αγνοούσαν από αμέλεια την προέλευση της παράνομης περιουσίας	Πρόστιμο : 10.000€ - 1.000.000€ Προσωρινή ανάκληση άδειας ή απαγόρευση άσκησης δραστηριοτήτων έως 6 μήνες
Ανάλογα με βαρύτητα παράβασης, βαθμός υπαιτιότητας, οικονομική επιφάνεια του ΝΠ, ύψος κεφαλαίων, υποτροπή...	

Από τον νόμο διευκρινίζονται, επίσης, οι κυρώσεις που έχουν νομικά πρόσωπα σε περιπτώσεις που πραγματοποιούν αξιόποινες πράξεις με σκοπό να αποκτήσουν περιουσιακό όφελος. Πιο αναλυτικά, κυρώσεις προβλέπονται για υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά εταιρίες. Σε αυτή τη περίπτωση, οι κυρώσεις αναφέρονται σε χρηματικό πρόστιμο, αλλά και σε απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και προσωρινή αναστολή της άδειας λειτουργίας.

5.3 Διοικητικές κυρώσεις

Διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 52 3691/2008)	
Παράβαση	Διοικητικές κυρώσεις
<p>Παραβίαση διατάξεων του ν.3691.2008, της ΠΔΤΕ 2577/2006, της ΕΤΠΘ 281/17.03.2009 και άλλων διατάξεων</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόστιμο: 30.000€ - 2.000.000€ (50.000€ - 3.000.000€ υποτροπή) κατά της τράπεζας • Πρόστιμο: 10.000€ - 300.000€ (20.000€ - 500.000€ υποτροπή) κατά : <ul style="list-style-type: none"> - Μελών ΔΣ - Διευθυντικών στελεχών - Υπαλλήλων <p>που κρίνονται υπαίτιοι για παραβάσεις ή για ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία σε δραστηριότητες, υπαλλήλους και υπηρεσίες της τράπεζας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απομάκρυνση από την θέση τους και απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης • Απαγόρευση άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων • Σε περίπτωση σοβαρών ή επανειλημμένων παραβάσεων οριστική ή προσωρινή ανάκληση αδείας
<p>Αναμένεται εξειδίκευση από την Τράπεζα της Ελλάδος του βαθμού σπουδαιότητας κάθε υποχρέωσης με αναφορά πιθανών κυρώσεων για μη συμμόρφωση καθώς και των κριτηρίων προσδιορισμού των κυρώσεων</p>	

Οι χρηματοπιστωτικές εταιρείες, εφόσον παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπόκεινται σε κυρώσεις όπως είναι η χρηματική ποινή, είτε κατά της εταιρίας είτε κατά του διοικητικού συμβουλίου, απομάκρυνση από τη θέση των μελών αυτών, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπευθύνων, απαγόρευση ορισμένων δραστηριοτήτων, ακόμα και προσωρινή ή και οριστική αναστολή της άδειας λειτουργίας της εταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο: Σημαντικά σκάνδαλα

6.1 Σκάνδαλα και περιπτώσεις εντός Ελλάδος

6.1.1 Υπόθεση Αγγελόπουλου

Η πιο γνωστή υπόθεση ξεπλύματος μαύρου χρήματος, για την Ελλάδα, είναι αυτή που αποκαλύφθηκε το 2004. Βγήκε στην επιφάνεια, κατά τη διάρκεια ερευνών, μετά τον εντοπισμό 5,5 τόνων κοκαΐνης. Ο Αλέξανδρος Αγγελόπουλος ήταν ο εγκέφαλος της υπόθεσης και αυτός που τελικώς καταδικάστηκε. Αποκαλύφθηκε, σύμφωνα με πόρισμα του τότε ΣΔΟΕ, (Τμήμα Δίωξης Ναρκωτικών και Όπλων) ότι ένα σημαντικό τμήμα της ΟΠΑΠ Α.Ε., τουλάχιστον κατά τη διετία 2002-2004, είχε μετατραπεί σε πλυντήριο μαύρου χρήματος, αφού συνεργάτες του Αγγελόπουλου αγόραζαν κερδισμένα δελτία του ΟΠΑΠ χωρίς ποτέ να έχουν παίξει, με τα οποία έπαιρναν βεβαιώσεις κερδών από υπαλλήλους του οργανισμού, με αποτέλεσμα να νομιμοποιούν τα ύποπτης προέλευσης ποσά.

Υπάλληλοι της ΟΠΑΠ Α.Ε. είχαν χορηγήσει σε συνεργάτη του Αγγελόπουλου, μόνο σε μία ημέρα και χωρίς τον απαιτούμενο έλεγχο, βεβαίωση κέρδους στον Αγγελόπουλο με μία αίτηση, στην οποία επισυνάπτονταν 4.130 κερδισμένα δελτία.

Ο Αγγελόπουλος, από το 2002 έως το 2004, νομιμοποίησε παράνομα έσοδα περίπου 10 εκατομμυρίων ευρώ και περίπου άλλα τόσα νομιμοποίησε η ομάδα που δούλευε γι' αυτόν σ' ολόκληρη την Ελλάδα, μέσω της ΟΠΑΠ Α.Ε. Τα χρήματα προέρχονταν από εμπορία τόνων κοκαΐνης, που μετέφερε με αλιευτικά σκάφη από τις ακτές της Βραζιλίας προς τις χώρες της Ευρώπης.

6.1.2 Υπόθεση ναρκωτικών στα Ζωνιανά Κρήτης

Τη διαλεύκανση ενός σκοτεινού και δαιδαλώδους δικτύου, που εμπλέκεται σε ξέπλυμα μαύρου χρήματος κάτω από την εποπτεία αστυνομικών, επιχείρησαν να αποκαλύψουν οι διωκτικές και εισαγγελικές αρχές στα Ζωνιανά της Κρήτης. Τα πρώτα στοιχεία οδηγούν σε μαύρο χρήμα που ξεπερνάει τα σύνορα της χώρας και ξέπλυμα μέσω αγοράς ακινήτων. Από τις έρευνες που έχουν διενεργηθεί από τις ελεγκτικές υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών, έχουν εντοπιστεί οικόπεδα και τουριστικές επιχειρήσεις στην Αλικαρνασό, το Ναύπλιο και την Κέρκυρα.

Επίσης, στάλθηκαν σχετικά έγγραφα-ερωτήματα σε όλα τα υποθηκοφυλακεία της χώρας, προκειμένου να εντοπιστούν όλα τα ακίνητα των εμπλεκομένων. Όπως αναφέρουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών, τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα είναι αγρότες, κτηνοτρόφοι και εργολάβοι καταγωγής Ζωνιανών. Επιπροσθέτως, βρέθηκαν καταθέσεις εκατομμυρίων ευρώ, που δεν δικαιολογούνται από την επαγγελματική κατάσταση των ελεγχόμενων.

6.1.3 Υπόθεση Παναγόπουλου

Έρευνα αποκάλυψε τη δράση του 43χρονου επιχειρηματία Γιώργου Παναγόπουλου, ο οποίος μετέφερε μεγάλες ποσότητες κοκαΐνης, από το 1990 ως το 2003 από τη Νότια Αμερική, μαζί με τον ισπανό μεγαλέμπορο κοκαΐνης Πράντο Μπούγκαλο. Από τους ελέγχους διαπιστώθηκε ότι ο επιχειρηματίας προέβαινε σε συναλλαγές, οι οποίες δεν συμφωνούσαν με το συναλλακτικό προφίλ του. Λέγεται ότι είχε λογαριασμούς 300.000 δολαρίων σε μεγάλη ελληνική τράπεζα, ενώ είχε προχωρήσει στην αγορά δύο ακινήτων στην Καστέλα αλλά και στην αρχαία Ολυμπία.

Εντοπίστηκαν, όμως, συνεχείς συναλλαγές του με την εταιρεία «Rodríguez», κατασκευής γιοτ και άλλων σκαφών αναψυχής, στη Σικελία, από την οποία εμφανίζεται «ανεξήγητη» χρηματοδότηση του Έλληνα επιχειρηματία, αφού δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία που να εξηγούν τη σχέση του με τη συγκεκριμένη εταιρεία.

Ακόμη, ανακαλύφθηκε λογαριασμός περίπου 500.000 δολαρίων στην τράπεζα CCI στη Γουινέα της Δυτικής Αφρικής. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και ένας άλλος «ενδεικτικός» λογαριασμός του κυκλώματος, ύψους 500.000 δολαρίων, που προέρχεται από μετακίνηση χρημάτων από τράπεζα της πόλης Λας Πάλμας στα Κανάρια Νησιά προς πιστωτικό ίδρυμα της Ισπανίας.

6.1.4 Υπόθεση «Siemens»

Στο παγκόσμιο σκάνδαλο της Siemens, που για την εξασφάλιση συμβολαίων από 160 χώρες, είχε στήσει έναν συγκεκριμένο από την ηγεσία της μηχανισμό εταιρειών «ειδικής αποστολής», διαχειριστών μαύρου χρήματος, εικονικών συμβάσεων και χρηματοποστολών για παραδόσεις μίζών τοις μετρητοίς, η Ελλάδα κατέχει περίοπτη θέση. Ανταγωνίζεται στο ύψος της μίζας τη Νιγηρία, την Κολομβία και το Κουβέιτ, όπως μαρτυρούν οι μεγαλοταμίες της Siemens, που επί χρόνια έστελναν μαύρο χρήμα σε Έλληνες, εκτελώντας την κορυφαία εταιρική εντολή, η οποία περιέχεται σε δέκα γράμματα: «Make profit».

Η χώρα μας είναι στα «μαύρα βιβλία» από το 1998, που αντιστοιχούν σε άνομες πληρωμές δεκάδων εκατ. ευρώ, για έργα που η Siemens είχε εξασφαλίσει. Η μίζα κλιμακωνόταν από 2% μέχρι και 30% σε χώρες υψηλής διαφθοράς.

Το αποδεικτικό υλικό για τις μίζες της Siemens στην Ελλάδα αρχίζει από το 1998 και φυσικά από τον ΟΤΕ, κάτι που σημαίνει ότι οι βαλίτσες, οι εικονικές συμβάσεις και οι θυρίδες στην Ελβετία καλύπτουν και την περίοδο προ του 2001 και την παλιά μέθοδο λαδωμάτων.

6.2 Σκάνδαλα και περιπτώσεις εκτός ελλαδικού χώρου

6.2.1 Η υπόθεση της BCCI (Διεθνής τράπεζα των απατεώνων και εγκληματιών)

Αρχικά, οι δραστηριότητες της Bank Of Credit and Commerce International - BCCI (Διεθνής Τράπεζα Πιστώσεων και Εμπορίου) χρηματοδοτήθηκαν με κεφάλαια του σουλτάνου του Αμπού – Ντάμπι, ενώ και η Bank Of America είχε επενδύσει 2,5 δις δολάρια η οποία φιλοδοξούσε να διαδραματίσει ρόλο πρωταγωνιστικό στην ανάπτυξη του τρίτου κόσμου.

Η ιστορία της τράπεζας είναι γεμάτη με παραδείγματα υποθάλψεως και διευκολύνσεως εγκληματικών πράξεων, παραβιάσεων των κανόνων εποπτείας, και της έννομης τάξεως, καθώς και των τεράστιων δυνατοτήτων που έχει το οργανωμένο έγκλημα όταν ελέγχει ή εξασφαλίζει τη συνεργασία ενός τέτοιου πιστωτικού ιδρύματος.

Μέχρι το 1985, η Bank Of Credit and Commerce International (Διεθνής Τράπεζα Πιστώσεων και Εμπορίου) ανέπτυξε δραστηριότητα, εγκαταστάθηκε σε 70 χώρες, με το σύνολο του ενεργητικού της να φτάνει τα 20 δις δολάρια. Αρκετοί την αποκαλούσαν Διεθνή Τράπεζα Απατεώνων και Εγκληματιών.

Δεν άργησε να αποκτήσει τη φήμη ότι παρείχε κυρίως προσωπικές τραπεζικές εξυπηρετήσεις και ειδική μεταχείριση σε πολύ πλούσιους

πελάτες, οι οποίοι εξασφάλιζαν την απαλλαγή τους από φορολογικές και άλλες υποχρεώσεις, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα απόλυτη μυστικότητα, σε ότι αφορά τη κίνηση και το ύψος των τραπεζικών λογαριασμών τους σε ολόκληρο τον κόσμο.

Με τα χρόνια κυκλοφόρησαν φήμες ότι η τράπεζα αντιμετώπιζε προβλήματα φερεγγυότητας και ότι είχε εμπλακεί σε επικίνδυνες σχέσεις και δοσοληψίες με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις του εγκλήματος και όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια, ήταν αναμειγμένη σε πολυάριθμες υποθέσεις που αφορούσαν ξέπλυμα μαύρου χρήματος, λαθρεμπόριο όπλων, απάτες, δωροδοκίες κ.ο.κ.

Στην ουσία, υπήρχε προθυμία από τη μεριά της τράπεζας (διοίκηση και διευθυντικά στελέχη) να αναλάβει το ξέπλυμα χρημάτων από το χονδρεμπόριο και λιανεμπόριο της κοκαΐνης, της ηρωΐνης, και άλλων ναρκωτικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.

Επιπλέον, οι τελωνειακοί πράκτορες (undercovers) είχαν πλαστές ταυτότητες και δημιούργησαν επιχειρήσεις και γραφεία σε διάφορες πόλεις και άνοιξαν λογαριασμούς για να κάνουν καταθέσεις και αναλήψεις μεγάλων ποσών δολαρίων, ενώ παράλληλα μπόρεσαν να διεισδύσουν στα τοπικά δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών. Μετά την κατάθεση, τα ποσά είτε εμβάζονταν με επιταγές είτε στέλνονταν με τηλεγραφικά εμβάσματα, σε τραπεζικούς λογαριασμούς σε άλλη ή στην ίδια πόλη και τα κεφάλαια μεταφερόταν σε λογαριασμούς ξένων τραπεζών.

Σε κάθε τέτοια συναλλαγή, οι πράκτορες κρατούσαν το 4% των ποσών ως προμήθεια για τις υπηρεσίες ξεπλύματος που παρείχαν. Οι μυστικοί

πράκτορες αποκάλυπταν στους μάνατζερ της τράπεζας, ότι οι καταθέσεις τους επρόκειτο περί χρημάτων από εισπράξεις ναρκωτικών και αυτοί με τη σειρά τους ενθάρρυναν τους καταθέτες να φέρνουν περισσότερα χρήματα, χωρίς να τηρούνται οι υποχρεώσεις του νόμου για την εξακρίβωση στοιχείων ταυτότητας, της αρχειοθέτησεως των στοιχείων αυτών και της υποβολής αναφορών στις αρμόδιες αρχές. Αυτή ακριβώς η κουλτούρα, μετέβαλλε τη BCCI σε άδυτο των λαθρεμπόρων ναρκωτικών, όπλων, καθώς και άσυλο τρομοκρατών, απατεώνων, μεγάλων φοροφυγάδων κ.α.

Πώς όμως αποκαλύφθηκε η απάτη; Όταν ήρθε η κατάλληλη στιγμή, οι επικεφαλής της Operation C. Chase άνοιξαν λογαριασμό στη BCCI του Παναμά, με σκοπό να ανακαλύψουν τη διόδευση των ναρκοδολλαρίων πριν καταλήξουν στην Κολομβία ως προϊόν δήθεν εξαγωγής προϊόντων από τη χώρα αυτή. Το ξεκίνημα της παγιδεύσεως έγινε κατά τα μέσα Οκτωβρίου 1987, όταν οι λαθρέμποροι της κοκαΐνης παρέδωσαν σε τρεις δόσεις στους μυστικούς πράκτορες μετρητά συνολικού ύψους 2,3 εκ. δολαρίων για να αρχίσει η διαδικασία του ξεπλύματος.

Αυτοί κατέθεσαν τα χρήματα σε τράπεζα του Ντιτρόιτ και από εκεί τα μετέφεραν με τηλεγραφικό έμβασμα σε τράπεζα της Florida. Στη συνέχεια, τα ναρκοδολλάρια αυτά μεταφέρθηκαν με επιταγές στον λογαριασμό που είχε ανοιχθεί στη BCCI Παναμά. Ακολούθησε ανάληψη των ποσών αυτών από τους Κολομβιανούς με την εξαργύρωση επιταγών εκδόσεως των τελευταίων.

Η περίπτωση της τράπεζας αυτής, υπήρξε μια από τις μεγαλύτερες απάτες στην τραπεζική ιστορία . Παραμένει το γεγονός ότι οι κανόνες εποπτείας επί των διεθνών τραπεζών ήταν αδικαιολόγητα ανεπαρκείς, αφού

για ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα οι κεντρικές τράπεζες δεν αντιλήφθηκαν τίποτα και χρειάστηκε η μεγάλη συμβολή των αμερικανικών διωκτικών αρχών για να αρχίσει να ξετυλίγεται το νήμα. Επίσης, οι άνθρωποι της τράπεζας προσπαθούσαν να αποκρύψουν ζημιές αρκετών δις δολαρίων, μετερχόμενοι όλα τα παράνομα μέσα, όπως είναι οι δωροδοκίες, τα εικονικά δάνεια, καταθέσεις που δεν υπήρχαν στα βιβλία της τράπεζας και ταχύτατες μεταφορές κεφαλαίων από το ένα μέρος της τράπεζας στο άλλο.

6.2.2 Τα καρτέλ της κοκαΐνης και τα πολύτιμα μέταλλα

Ακόμα μια συγκλονιστική υπόθεση σημειώθηκε στις ΗΠΑ με ρεκόρ ποινής για ξέπλυμα χρημάτων στον Stephen Saccoccia, ο οποίος καταδικάστηκε σε 600 χρόνια φυλάκισης. Η δραστηριότητά του άρχισε το 1988 και συγκεκριμένα το 1991 είχε ξεπλύνει 150 εκατομμύρια δολάρια των Κολομβιανών καρτέλ Cali και Medellin μέσω εταιριών-βιτρίνας, που υποτίθεται ότι αγόραζαν και πουλούσαν χρυσό σε πλάκες, διαμάντια και κοσμήματα στο Μανχάταν. Κάθε μέρα τα «βαποράκια» έφερναν εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια, τα οποία τα συγκέντρωναν στο Rhode Island, τα καταμετρούσαν, τα ταξινομούσαν και τα κατέθεταν σε χαρτονομίσματα σε τοπικές τράπεζες, οι οποίες εξέδιδαν επιταγές ταμιά (cashier's checks) πληρωτέες από τις πιο πάνω εικονικές εταιρίες που είχε δημιουργήσει ο Saccoccia. Οι τράπεζες που τηρούσαν τους λογαριασμούς των εταιριών αυτών, έπαιρναν τις επιταγές και κινούσαν τα χρήματα σε τράπεζες του εξωτερικού με μια σειρά συναλλαγών, με τη μεσολάβηση μιας Ελβετικής τράπεζας του Λονδίνου. Ο Saccoccia αφαιρούσε το 10% των ποσών που νομιμοποιούσε.

Στο σημείο αυτό, να σταθούμε λίγο περισσότερο και να δώσουμε μία ερμηνεία όσον αφορά τα καρτέλ. Πρόκειται για την σύμπραξη ανεξάρτητων μεταξύ τους εταιριών, με σκοπό τη ρύθμιση της τιμής και των συνθηκών πώλησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών που προσφέρουν. Για αυτό ακριβώς το λόγο, γίνεται τόσος λόγος για τη παραγωγή της κοκαΐνης στη Κολομβία. Η Κολομβία θεωρείται η «μητέρα» της κοκαΐνης και ο τόπος από τον οποίο προέρχεται το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής, με αποτέλεσμα οι ίδιοι οι κολομβιανοί να έχουν στήσει πάρα πολλές επιχειρήσεις εμπορεύοντας το συγκεκριμένο προϊόν, ρυθμίζοντας οι ίδιοι τις τιμές και τις συνθήκες πώλησης της

6.2.3 Υπόθεση «Operation Dinero»

Η επιχείρηση με το κωδικό όνομα «Operation Dinero» συντονίστηκε μεταξύ των κυριότερων διωκτικών αρχών των ΗΠΑ και των αντίστοιχων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιταλίας, του Καναδά και της Ισπανίας. Κατά την πρώτη φάση, συγκεντρώθηκαν αποδεικτικά στοιχεία που αφορούσαν τη διακίνηση ναρκωτικών και τους ανθρώπους που ξέπλεναν το βρώμικο χρήμα. Στη συνέχεια, οι Αμερικάνοι και οι Βρετανοί πράκτορες ίδρυσαν μια τράπεζα στην Anguilla των Δυτικών Ινδιών και μέσω αυτής, κατάφεραν να εισχωρήσουν το 1994 στη διεθνή κοινότητα του οργανωμένου εγκλήματος και προπάντων, κέρδισαν την εμπιστοσύνη του καρτέλ Cali, του οποίου άρχισαν να εξυπηρετούν λογαριασμούς. Πρόσθετα, η στημένη από τις διωκτικές αρχές τράπεζα, άρχισε να παρέχει πολλαπλές υπηρεσίες στους ενδιαφερόμενους όπως δάνεια, επιταγές ταμεία, ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων.

Από την «επιχείρηση Ντινέρο» άρχισαν ειδικότερες έρευνες στις ΗΠΑ και στο εξωτερικό, που κατέληξαν στην αποκάλυψη των δικτύων και σχημάτων ξεπλύματος βρώμικου χρήματος που παρατίθενται παρακάτω.

Στο Λος Άντζελες εντοπίστηκαν πολλά άτομα τα οποία λειτουργούσαν μεγάλο δίκτυο διακινήσεως κοκαΐνης και ξεπλύματος ναρκοδολλαρίων στη Δυτική Ακτή, Νότια Καλιφόρνια, Μεξικό και Κολομβία. Στην Ευρώπη έγιναν έρευνες των αρμόδιων αρχών, που διαπίστωσαν ότι το Κολομβιανό καρτέλ Cali είχε άμεση σύνδεση συνεργασίας με την οργάνωση του Ιταλού μαφιόζου Pasquale Locatelli, ο οποίος εξέτιε ποινή φυλάκισης 20 ετών για διακίνηση ναρκωτικών και δραπέτευσε, αλλά συνελήφθη αργότερα στην Ισπανία, όπως και πολλοί συνεργάτες του. Η οργάνωση αυτή χρησιμοποιούσε πλοία που παρελάμβαναν κοκαΐνη από την ακτή της Κολομβίας και τη μετέφεραν κάπου έξω από την ακτή της Βόρειας Αφρικής. Παρακολουθώντας τις κινήσεις αυτές, οι διωκτικές αρχές περίμεναν τη κατάλληλη στιγμή για να επέμβουν, αλλά τελικά αυτό έγινε από άνδρες του NATO, οι οποίοι υποψιάστηκαν ότι ένα πλοίο με φορτίο κοκαΐνης έκανε λαθρεμπόριο όπλων κατά τη παράβαση του embargo των Ηνωμένων Εθνών κατά της Λιβύης. Πράγματι, μαζί με τα ναρκωτικά βρέθηκαν και μικρά όπλα και πυρομαχικά, που βρίσκονται τώρα στην Ιταλία.

Η Operation Dinero είχε ως αποτέλεσμα να συλληφθούν 88 άτομα και να κατασχεθούν περίπου 9 τόνοι κοκαΐνης, 50 εκατομμύρια δολάρια σε μετρητά και άλλα περιουσιακά στοιχεία.

6.2.4 Υπόθεση «Operation Safety – Depodit Box»

Ο Nitto Santapaola, αρχηγός της Cosa Nostra στη Κατανία, έδωσε εντολή σε κάποιον ειδικό στα χρηματοπιστωτικά και με καθαρό ποινικό μητρώο, να νομιμοποιεί το παράνομο χρήμα της οργανώσεως, παρέχοντας σε αυτόν πλήρη εξουσιοδότηση. Ο υπεράνω υποψίας σύμβουλος διατηρούσε επιχειρηματικές σχέσεις με πρόσωπα επώνυμα και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και διακινούσε μεγάλα ποσά χρημάτων με ηλεκτρονικά εμβάσματα, γνωστά ως «conditional SWIFT». Μόλις έπαιρνε εντολή από τη παραπάνω οργάνωση να ξεπλύνει ένα συγκεκριμένο ποσό χρημάτων, τα οποία είχαν κατατεθεί σε Ελβετική τράπεζα, για να αποκρύψει τη παρουσία του σε οποιοδήποτε βήμα της κάθε συναλλαγής, χρησιμοποιούσε μια διεθνή εταιρία συμβούλων, προς τον σκοπό να εξαγοράσει τα περιουσιακά στοιχεία μιας υπάρχουσας «εταιρίας-βιτρίνας» αποκτώντας τις μετοχές της. Με την εικονική αυτή εταιρία και με κάποιο υποκατάστημα διεθνούς χρηματοοικονομικής εταιρίας, δημιουργούσε μια κοινή εταιρία, η οποία αναλάμβανε να εντοπίσει στη χρηματιστηριακή αγορά συγκεκριμένα χαρτιά και κυρίως τραπεζικές εγγυήσεις, καθώς και να βρει μια άλλη εταιρία βιτρίνα διατεθειμένη να ενεργήσει, έναντι αμοιβής, εικονικές χρηματοπιστωτικές συναλλαγές.

Η εταιρία βιτρίνα ζητούσε από την κοινή εταιρία να αγοράσει τα χαρτιά αυτά (τραπεζικές εγγυήσεις) σε τιμή πολύ κατώτερη από την ονομαστική τους αξία. Εν τω μεταξύ, ο αθέατος επαγγελματίας ξεπλύματος χρημάτων, πίστωνε τους λογαριασμούς της εταιρίας βιτρίνα με κεφάλαια που χρειάζονταν να αγοραστούν οι εγγυήσεις. Για τον σκοπό αυτό, γίνονταν κινήσεις κεφαλαίων από κωδικούς λογαριασμούς σε ξένες τράπεζες, όπου βέβαια, είχαν προηγουμένως τοποθετηθεί τα χρήματα που έπρεπε να νομιμοποιηθούν. Στο στάδιο αυτό της διαδικασίας του ξεπλύματος, γίνονταν

διαδοχικές μεταφορές από τράπεζα σε τράπεζα με εμβάσματα του τύπου «conditional SWIFT». Όταν τα προς νομιμοποίηση χρήματα έφταναν στον επιθυμητό προορισμό, συμπληρωνόταν ένα συμβόλαιο αγοράς των παραπάνω αξιών, οι οποίες, ενώ ήταν τυπικά στο όνομα της εταιρίας βιτρίνα, ουσιαστικά ήταν ιδιοκτησία της κοινής εταιρίας και έτσι η μαφιόζικη οργάνωση τις ήλεγχε απολύτως.

Στη συνέχεια, η εταιρία βιτρίνα ανέθετε στην τράπεζα της να εκδώσει εντολές πληρωμής σε προκαθορισμένα ποσά κατά τον ακόλουθο τρόπο: η πρώτη εντολή πληρωμής γινόταν στη εταιρία βιτρίνα από μισθωμένο επαγγελματία και συρόταν επί κωδικού τραπεζικού λογαριασμού σε άλλη ελβετική τράπεζα, αλλά για ένα ποσοστό της πλήρους αγοραστικής αξίας των τραπεζικών εγγυήσεων πρώτης τάξεως. Η «τράπεζα» της οργάνωσης δηλαδή η «εταιρία- βιτρίνα» έπαιρνε τα ποσά που αντιστοιχούσαν στη πραγματική τιμή αγοράς των τίτλων, συν ένα προσυμφωνημένο ποσοστό. Ένα ακόμη προσυμφωνημένο ποσοστό πήγαινε στον επαγγελματία «ξεπλυντή» (4%), καθώς και στην εταιρία-βιτρίνα (1%) για τις υπηρεσίες τους.

6.2.5 Υπόθεση «Operation Flipper»

Από επιβεβαιωμένες πληροφορίες, ένας Ιταλός που είχε τη βάση του στη Σλοβενία, ενεργούσε ως μεσάζοντας μεταξύ μιας οργάνωσης διακινητών στο Μιλάνο και ενός Τούρκου τραπεζοκλέφτη. Οικονομικός εγκέφαλος της οργάνωσης ήταν άλλος Ιταλός, που εμφανιζόταν ως λογιστής της «εταιρίας» που είχε την έδρα της στη Σλοβενία. Οι διωκτικές αρχές, παρακολουθώντας τα τηλέφωνα και τα fax που έστελνε η εταιρία, κατάφερε και παρακολουθούσε τις ποικίλες συναλλαγές μέσω ηλεκτρονικών κεφαλαίων σε διάφορες χώρες, οι οποίες και εμφανίζονταν

κανονικές, αλλά εκείνο που φαινόταν ασυνήθιστο ήταν το γεγονός ότι σε κάθε συναλλαγή ορίζονταν πολύ υψηλή προμήθεια 22%, που έπρεπε να καταβληθεί στους μεσάζοντες σε τρία μερίδια, ποσοστό πάρα πολύ υψηλό για τέτοιου είδους συναλλαγές (προεξόφληση αξιόγραφων).

Αναλυτικότερα, κάθε φορά εκδίδονταν ένα πακέτο τέτοιων γραμματίων για προεξόφληση με τη χρηματική αξία, που αντιστοιχούσε στο ποσό των 50 εκατομμυρίων δολαρίων. Το ποσό αυτό, το οποίο προερχόταν από διακίνηση ναρκωτικών, είχε προηγουμένως κατατεθεί σε αυστριακές τράπεζες. Τα γραμμάτια εκδίδονταν από αμερικάνικη εταιρία, που είχε την έδρα της στο Delaware των ΗΠΑ. Οι τίτλοι είχαν την ένδειξη «Billets au Ordre» και την έκδοσή τους εγγυόταν βρετανικές τράπεζες με πιστωτικές επιστολές εκ μέρους άλλου χρηματοοικονομικού ενδιαμέσου, που λειτουργούσε στο Λονδίνο. Η όλη επιχείρηση καλύπτονταν από κάποιο Γάλλο με καλό όνομα στην αγορά, ο οποίος ενεργούσε ως πράκτορας της εκδότριας αμερικάνικης εταιρίας. Επιπλέον, οι τίτλοι αγοράζονταν από γνωστή χρηματοπιστωτική εταιρία με έδρα το Λιχτενστάιν, ενώ η μετατροπή τους σε μετρητά ελάμβανε χώρα μέσω μιας ελβετικής τράπεζας. Τα χρήματα που προέρχονταν από τη προεξόφληση, διοχετευόταν σε τρεχούμενο λογαριασμό που είχε ανοιχθεί στο Λιχτενστάιν, μείον 22% του ποσού κάθε προεξοφλήσεως για τις προμήθειες των ενδιαμέσων. Είναι προφανές, ότι ο περίπλοκος ιστός των διαδικασιών, συναλλαγών, χρηματικών ενδιαμέσων, αποσκοπούσε στη δημιουργία ενός πραγματικού λαβύρινθου που να καθιστά επίπονη και αδύνατη την ιχνηλάτιση της νομιμοποίησεως του παράνομου χρήματος.

6.2.6 Casino

Μία ακόμη σοβαρότατη δικαστική υπόθεση, που αφορά την μεταφορά χρημάτων σε παίκτες του online πόκερ, ανέκυψε πρόσφατα στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με δελτίο τύπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, ο Καναδός πολίτης Ντάγκλας Ρένικ κατηγορείται για απάτη κατά τράπεζας, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και παράνομες δραστηριότητες τζόγου. Η έρευνα φαίνεται ότι έχει άμεση σχέση με την κατάσχεση σχεδόν 30 εκατομμυρίων δολαρίων από λογαριασμούς online παικτών πόκερ.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, λοιπόν, ο Ρένικ άνοιξε ένα αριθμό τραπεζικών λογαριασμών στις Ηνωμένες Πολιτείες με ονόματα όπως KJB Financial Corporation, Account Services Corporation και Check Payment Financial Co. Οι κατηγορίες που βαρύνουν τον Ρένικ αναφέρουν ότι χρησιμοποιούσε τους συγκεκριμένους λογαριασμούς για να διανέμει κέρδη του online τζόγου στους κατοίκους των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι εισαγγελικές αρχές επισημαίνουν, πως οι τράπεζες ποτέ δεν έπρεπε να τον αφήσουν να ανοίξει τους λογαριασμούς, αν γνώριζαν τον λόγο που δημιουργήθηκαν οι συγκεκριμένοι λογαριασμοί. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, ο Ρένικ και οι συνεργάτες του παραλάμβαναν ποσά από offshore εταιρίες τζόγου που προσέφεραν μια ποικιλία από πόκερ, μπλακ-τζακ, φρουτάκια και άλλα παιχνίδια καζίνο. Το κατηγορητήριο αναφέρει ότι ο Ρένικ και οι συνεργάτες του διακίνησαν περισσότερα από 350 εκατομμύρια δολάρια που ξεκινούσαν από τραπεζικό λογαριασμό στην Κύπρο.

6.3 Η ειδικότερη περίπτωση της Ιταλίας

Αναμφισβήτητα, η Ιταλία είναι ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην Ευρώπη. Το πρόγραμμα που

εφαρμόστηκε στη Ιταλία και έμεινε γνωστό ως MA.L.E. (Mafia Laundering in Europe) είχε σκοπό να στηρίζει και να συντονίσει τις προσπάθειες των διωκτικών αρχών, στην αντιμετώπιση της κατάστασης που δημιουργεί η δραστηριότητα των μαφιόζικων οργανώσεων.

Η Ιταλία, παρά τη νέα νομοθεσία κατά της Μαφίας και τη συμμόρφωσή της προς τη Κοινοτική οδηγία, γίνεται ολοένα και περισσότερο ένα από τα κύρια κέντρα ξεπλύματος στην Ευρώπη, όπως άλλωστε αποδεικνύεται από την υπόθεση «Operation Green Ice»(ξέπλυμα μέσω επενδύσεων στη χρηματαγορά, χορηγήσεως τοκογλυφικών δανείων, λειτουργίας σειράς εμπορικών καταστημάτων). Οι κολομβιανές και άλλες νότιο-αμερικάνικες οργανώσεις, που διακινούν την κοκαΐνη, θέλουν να αναπτύξουν τις δραστηριότητες τους στην Ιταλία, όπου έχουν ήδη δημιουργήσει δίκτυα εισαγωγής και διακινήσεως του ναρκωτικού. Είναι πιθανολογούμενο, ότι η Ιταλία αντιμετωπίζει πολύ μεγάλα προβλήματα εξαιτίας των πολύ ισχυρών οργανώσεων που κινούνται στη παρανομία εδώ και δεκαετίες και αναπτύσσουν πολλαπλή δραστηριότητα επωφελούμενες από τη διεθνή συγκυρία και ιδιαίτερα από το άνοιγμα των συνόρων και τη μεγάλη ζήτηση των ναρκωτικών.

Ισχυρότερη είναι η Σικελιανή μαφία, η οποία εκτός από τη διακίνηση της ηρωίνης, αξιοποιεί ένα παγκόσμιο δίκτυο επιχειρήσεων, επωφελούμενη από τη διαφορά τιμών στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη. Το δίκτυο αυτό χρησιμοποιεί και τον αντιπραγματισμό, δηλαδή την ανταλλαγή αγαθών ή όπλων και άλλων πραγμάτων αντί ναρκωτικών. Πρέπει δε να τονισθεί, ότι η μαφία δεν νομιμοποιεί μόνο τις δικές της παράνομες προσόδους, άλλα και το προϊόν των εγκληματικών πράξεων των άλλων διεθνών οργανισμών της μορφής αυτής όπως πχ. των κολομβιανών καρτέλ.

Έχει εξακριβωθεί ότι η μαφία χρησιμοποιεί τα εξής μέσα και μεθόδους ξεπλύματος: τραπεζικό σύστημα, εξωτερικός χρηματοπιστωτικός ή επενδυτικός τομέας, χρηματοδοτικές μισθώσεις, απόκτηση και εκμετάλλευση επιχειρήσεων καζίνο, λεσχών και παρεμφερών δραστηριοτήτων.

Όπως είναι επόμενο, η ακριβής ποσοτική εκτίμηση των εσόδων της μαφίας και των άλλων οργανώσεων είναι αδύνατη. Ωστόσο, υπολογίζεται κατά το 1990 ότι τα έσοδα της μαφίας ανέρχονται κατά προσέγγιση σε τρεισήμισι μέχρι έξι δις δολάρια το χρόνο, έναντι συνόλου 10 μέχρι 12 δις δολάρια του συνολικού μεριδίου των προαναφερθέντων οργανώσεων της Σικελίας, της Νάπολης, της Καλαβρίας και της Απούλιας.

6.4 Ρωσία

Σε ότι αφορά τη Ρωσία, τονίζεται η απειλή που προέρχεται από το οργανωμένο έγκλημα. Επισημαίνεται κυρίως, η άλωση του τραπεζικού συστήματος, οι διασυνδέσεις των Ρώσων μαφιόζων με τη δυτικό-ευρωπαϊκή αγορά ναρκωτικών, η εύκολη πρόσβαση στους τόπους παραγωγής ηρωίνης και χασίς της Ασίας, η δημιουργία σχέσεων με την ιταλική μαφία, η χαώδης οικονομική κατάσταση, η πολιτική αστάθεια, και άλλοι λόγοι που ενδυναμώνουν τις εγκληματικές οργανώσεις στη μεγάλη αυτή χώρα και αφήνουν την πόρτα ανοιχτή για τη διακίνηση ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο όπλων και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που παράγεται από αυτές τις δραστηριότητες. Οι πιο προσοδοφόρες δραστηριότητες των Ρώσων μαφιόζων είναι η διακίνηση ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο όπλων, η εκμετάλλευση της πορνείας, κλοπή έργων τέχνης κ.α. Λέγεται ότι κατά το 1994 υπήρχαν στη Ρωσία 5.600 συμμορίες (100.000 τουλάχιστον ενεργά

μέλη), εκ των οποίων οι 3.000 εξειδικεύονται στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Σε έκθεση των διεθνών εμπειρογνομόνων της FATF τονίζεται ότι το οργανωμένο έγκλημα στη Δυτική Ευρώπη και ιδίως οι εγκληματικές οργανώσεις της Ρωσίας, δεν αποτελούν εσωτερικό πρόβλημα της ευρύτερης αυτής περιοχής, αλλά δημιουργούν αντίστοιχα προβλήματα και σε άλλα κράτη. Έχει διαπιστωθεί ότι δισεκατομμύρια δολάρια ύποπτης προελεύσεως φυγαδεύονται από την Ανατολική Ευρώπη και την Ρωσία, προκειμένου να ξεπλυθούν και να επενδυθούν στη Δύση.

6.5 Βαλκανικές χώρες

Οποσδήποτε, η χώρα μας, λόγω της γεωγραφικής της θέσεως, υφίσταται ανάλογες επιδράσεις από την έξαρση που παρατηρείται διεθνώς στη χρήση και το λαθρεμπόριο των ναρκωτικών στην Ευρώπη. Μέσω των Βαλκανικών χωρών, τα σκληρά ναρκωτικά που παράγονται και προέρχονται από την Ανατολική Ασία, τη Μέση Ανατολή και την Τουρκία καταλήγουν πράγματι στα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα της Ευρώπης. Η «Βαλκανική Οδός» έγινε γνωστή πριν από αρκετά χρόνια, αλλά το πρόβλημα έχει επιταθεί μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, τον Τίτο και τα γνωστά πολεμικά γεγονότα στη Βοσνία- Ερζεγοβίνη.

Η περιοχή Αλβανίας-Κοσσόβου-Σκοπίων χαρακτηρίζεται ως το τρίγωνο του θανάτου. Πολλά εγκληματικά στοιχεία της περιοχής αυτής έχουν δοσοληψίες με ανθρώπους του οργανωμένου εγκλήματος στην Ιταλία, Ελβετία και Γερμανία .

Κατά κανόνα, στη διακίνηση ναρκωτικών στα Βαλκάνια αλλά και στην Ευρώπη, πρωταγωνιστούν οι Τούρκοι, όπου και υπάρχουν πολλές διαπιστωμένες περιπτώσεις διαφθοράς στην αστυνομία και στο δικαστικό σώμα. Χώρος διακινήσεως ναρκωτικών και ξεπλύματος είναι το τουρκοκρατούμενο μέρος την Κύπρου.

Υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον και υποψία ότι η ιταλική μαφία, τα καρτέλ της Κολομβίας και άλλα συνδικάτα του εγκλήματος επενδύονταν πιθανόν στη Βουλγαρία ή ότι ξεπλένουν παράνομα κεφάλαια μέσω βουλγαρικών τραπεζών (λόγω ανεπάρκειας τραπεζικής νομοθεσίας).

Παράρτημα

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1 και 2: ο χάρτης της Διαφθοράς για το 2013 και η εξήγηση της μέτρησης

Εικόνα 3: αφίσα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Εικόνα 4: κείμενο για τη πάταξη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Εικόνα 5: στάδια ξεπλύματος χρήματος

Εικόνα 6: στοιχεία για την παράνομη είσοδο μεταναστών στην Ελλάδα την περίοδο 2010-2011

Εικόνα 7: στοιχεία για τη σύλληψη λαθρεμπόρων στην Ελλάδα την χρονική περίοδο 2010-2011

Εικόνα 8: οι διακινητές ανά υπηκοότητα

Εικόνα 9: συλληφθέντες μετανάστες το έτος 2011 στην γραμμή Ελλάδας-Τουρκίας

Εικόνα 10: τρόπος χρηματοδότησης τρομοκρατίας

Εικόνα 11: εξέλιξη της παραβατικής συμπεριφοράς

Πίνακας Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Συλλήψεις μεταναστών ανά μήνα στα σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Εγκλήματα που αποκαλύφθηκαν από τις εκάστοτε αστυνομικές Αρχές (Ναρκωτικά)

Πίνακας 2: Διεθνής σύγκριση

Πίνακας 3: εγκλήματα σε περιοχές της Κύπρου

Βιβλιογραφία

- Δημήτρηνας Γ. Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος. Ζητήματα Εφαρμογής του ν. 2331/1995. Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2002
- Svensson, J. (2005). "Eight Questions about Corruption." *Journal of Economic Perspectives*, 19(3): 19–42
- Αστυν. Α΄ Εμμανουήλ Λυδάκη Τμηματάρχη στο Τμ. Διαχείρισης Πληροφοριών και Στρατηγικής της Υποδ/νσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος/ΔΑΑ: Το οργανωμένο έγκλημα Έννοια, χαρακτηριστικά, αντιμετώπιση
- Χατζηγάκη Σ.,(2008) «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα», Ολομέλεια της Βουλής για το Ν/Σ
- ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ: Έκθεση Οργανωμένου Εγκλήματος για το έτος 2011
- Yuksel Mustafa, (1991), Money Laundering, Reserve Bank of Australia.
- Phil Williams (1997). *Russian Organized Crime: The New Threat?*. Routledge. pp. p53
- "THE RISE OF ORGANIZED CRIME". *Federation of American Scientists*
- Putin attacks crime-ridden Russia, *BBC*, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/1813825.stm>
- Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης, (2009) Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), εκδόσεις "ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" (σελ 5-14)
- Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, (2007) Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Καθαρή ή Ελεύθερη Κοινωνία;, εκδόσεις "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ" (σελ 103-109)
- Seventh United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems
- National homicide rates, UN data published by Nation Master.com
- BKA, German federal crime statistics"
- "Crime in Canada, Canada Statistics"
- All crimes in the US in 2004, US Bureau of Justice Statistics"
- Μοσχόπουλος Άγγελος, Κώτσιος Τριαντάφυλλος, Λιμπερόπουλου Ουρανία, (2009) Ξέπλυμα Χρήματος Πρόληψη & Καταστολή Εφαρμογής του ν. 2331/1995, εκδόσεις ΔΕΔΕΜΑΔΗΣ (σελ 60-63)

- Γκόρτσος Βλ. Χρήστος, Σταϊκούρας Π. , Λιβαδά Χ. , (2009) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς "Ελληνική Ένωση Τραπεζών «Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο» (σελ 300-310)

Ηλεκτρονικές Εφημερίδες

- iefimerida.gr
- Elliniki-gnwmi.eu
- Enet.gr
- Naftemporiki.gr

Διαδικτυακές Πηγές

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Οργανωμένο έγκλημα, διαφθορά και ξέπλυμα μαύρου χρήματος - Η διεθνής διάσταση (<http://www.europarl.europa.eu>)
- Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος: Πολιτική κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες (<http://www.nationalsec.gr>)
- Wikipedia
- http://www.unescap.org/drrpad/publication/journal_7_2/myint.pdf
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/761050>
- <http://gr.euronews.com/2014/02/03/diafthora-corruptio-ellada-kypros-cyprus-greece-eurovarometro/>
- http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_el.pdf
- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:032:0009:0012:EL:PDF>
- http://www.hba.gr/5Ekdosis/kodikas/kodikas_gr.pdf
- http://lawbank.forologikanea.gr/laws/viewArticle?article_id=4046
- <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=en&ihtmlang=en&lngl=en.el&lng2=cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,sk,sl,sv,&val=419992:cs>
- <http://themoscownews.com/russia/20111024/189146825.html>
- <http://www.gks.ru/dbscripts/Cbsd/DBInet.cgi?pl=2318001>
- http://www.rimse.gr/2013_12_01_archive.html

Κρατικές Πηγές

- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
 10. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3691 Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις.
 11. ΝΟΜΟΣ 3424/2005 - ΦΕΚ 305/Α'/13.12.2005 Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 (ΦΕΚ 173 Α') και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις.
 12. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις
- Ελληνική Αστυνομία (<http://www.astynomia.gr>)